

***Balvu reģiona
bibliotēku
darba pārskats
par 2019.gadu***

Balvi, 2020

Saturs

Saturs.....	2
1. Vispārīgs reģiona bibliotēku raksturojums.....	3
2. Finansiālais nodrošinājums	4
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	5
4. Personāls.....	7
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	9
6. Krājums	21
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	26
8. Novadpētniecība.....	39
9. Projekti	46
10. Publicitāte.....	47
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs.....	58
Pielikumi.....	63

1. Vispārīgs reģiona bibliotēku raksturojums

2019. pārskata gadu Balvu reģiona bibliotēkas ir aizvadījušas atbildīgi, cerīgi un interesanti.

Šķiet, ka bibliotēku darbinieki ir ieguvuši otro elpu, un uz lokālajā vidē notiekošajiem procesiem sāk skatīties no cita skata punkta, proti, kā es šo situāciju varu izmantot savā (tas ir bibliotēkas) labā. Tas nav vienkārši, jo katrs gads atnes kādu korekciju skolu vai bērnu dārzu tīklā.

Balvu novadā bez liekām emocijām ir izdevies nomainīt darbiniekus 2 pagastu bibliotēkās, kuras neizcēlās ar radošumu un atbildīgumu. Šajos pagastos ir sākušies procesi, lai bibliotēkas pakalpojums pēc iespējas tiktu tuvināts iedzīvotājam. Savukārt, Viļakas novada Kupravas pagastā nav izdevies panākt pietiekami dinamisku notikumu attīstību, lai bibliotēka iegūtu laikmetam atbilstošu seju.

Pārskata periodā Balvu Centrālajā bibliotēkā vairāki darbinieki bija ilgstošā darba nespējas atvaļinājumā. Tas nebija vienkārši, bet par neapšaubāmu ieguvumu uzskatām cilvēcisko kvalitāšu spilgtāku izgaismošanos šādās situācijās.

Balvu novada pašvaldībā, tai skaitā bibliotēkās, tika veikts apjomīgs funkciju audits.

Tas ienesa korekcijas daudzu pašvaldības institūciju darbā. Arī bibliotēku. Tomēr gribas atzīmēt, ka bibliotēku darba organizācijai tas bija mazāk traumatisks nekā, piemēram, pagastu pārvaldēm. Šajā gadījumā sekmīgas izrādījās centralizācijas modeļa iespējas. Skatoties uz šiem procesiem garākā laika nogrieznī, nākas secināt, ka tieši reģiona mazākās pašvaldības, proti, Rugāji un Baltinava ir spējuši saglabāt pilnas slodzes bibliotēku darbinieku katrā vietā. Tas pats attiecināms arī uz bibliotēku darbības materiālo nodrošinājumu.

Visas reģiona bibliotēkas šajā gadā ir ieguvušas jaunu mājas lapas veidolu. Tas ir vienots visam reģionam. Mājas lapu pārveides procesā visi bibliotēku darbinieki izgāja apmācību kursu, apgūstot satura vadības sistēmas izmantošanu. Tika izmantotas attālinātās apmācības iespējas.

Balvu centrālās bibliotēkas direktore Ruta Cibule

2. Finansiālais nodrošinājums

Reģiona bibliotēku galvenie nodrošinājuma avoti ir novadu pašvaldības, bibliotēku maksas pakalpojumi, Valsts Kultūrkapitāla fonda piešķirumi; Balvu Centrālajai bibliotēkai- dalība pārrobežu projektā LV-RU-010 “Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!” (Ne tikai grāmatas), kā arī dažādi cita veida piešķirumi.

Pašvaldību piešķirtais finansējums bibliotēkām kopumā ir nedaudz samazinājies (skat. 2.1. tab.), bet kopējais ieņēmumu skaits- nedaudz palielinājies. Līdz ar finansiālā nodrošinājuma pieaugumu palielinājušies arī bibliotēku izdevumi (skat. 2.2. tab.).

2.1. tabula

“ Bibliotēku finansiālais nodrošinājums, Balvu reģions”

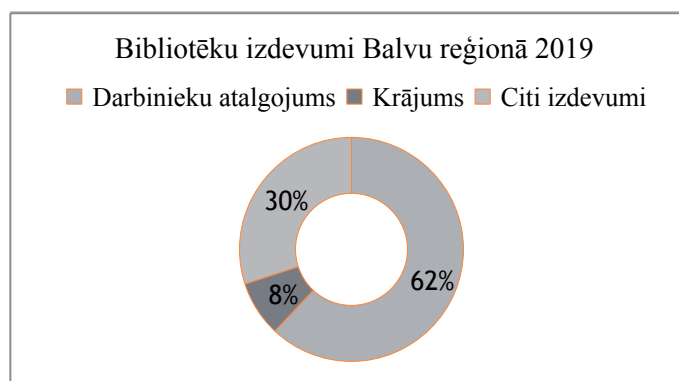
	2017	2018	2019
Kopā	437492	464979	483243
Pašvaldības finansējums	427876	454889	445700
Citi ieņēmumi:	9616	10141	24284
t.sk. maksas pakalpojumi	3646	3527	3983
t.sk. VKKF finansējums	1396	1278	970
t.sk. citi piešķirumi	4324	1262	19610

2.2. tabula

“ Bibliotēku izdevumi, Balvu reģions”

	2017	2018	2019
Izdevumi kopā (EUR)	437492	464979	483243
Darbinieku atalgojums	271083	294649	299902
Krājuma komplektēšana	37263	38337	38908

Bibliotēku izdevumos lielāko daļu –62% sastāda atalgojums , krājumam atvēlēti 8%, kas ir par 0,14% mazāk kā iepriekšējā gadā. 30% pārējiem izdevumiem nevar pilnībā tikt uzskatāmi par reprezentatīviem datiem, jo pašvaldībās ir atšķirīga finansējuma plūsmas uzskaites uzturēšanas izdevumu nodrošināšanai.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

3.1. Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi.

Pārskata periodā Balvu Centrālā bibliotēkā, pateicoties Balvu novada pašvaldības un bibliotēkas dalībai projektā “Not just books” (Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības veicināšanai), projekta numurs LV-RU- 010, veikta vienas telpas vienkāršota renovācija, iegādāta izstāžu/ekspozīciju vadības sistēma un interaktīvais ekrāns/panelis. Jaunais aprīkojums ļauj mūsdienīgāk parādīt uzņēmēju darbību, ļauj attīstīties izstāžu darbībai Balvu CB jaunā kvalitātē, kā arī rada atbilstošāku vidi citu pakalpojumu sniegšanai. Pašu spēkiem veikta kosmētiskā renovācija direktora kabinetā un atjaunots koridoru grīdu krāsojums. Bibliotēkas interjerā, domājot par stila vienotību, ir uzstādītas jaunas vizuālās norādes uz lasītavu, interneta piekļuves punktu, abonementu un bērnu literatūras nodaļu, kas palīdz lasītājam viegli orientēties bibliotēkā; pieaugušo abonementā nomainītas plauktu informatīvās norādes pret jaunām, vizuāli pievilcīgām.

Bērzkalnes pagasta bibliotēkā pārskata perioda laikā tika nomainītas apgaismojuma lampas lasītāju apkalpošanas telpās.

Kupravas pagasta bibliotēkā pārskata periodā tika izkrāsotas 2 telpas, kas paredzētas bērniem un abonementam, datorlietotājiem paredzētās vietas. Telpās, kur turpmāk atradīsies bibliotēka, tika nomainīti gaismas ķermeņi.

Liels ieguvums ir Lazdukalna bibliotēkā nomainītā apkures sistēma no krāsns apkures uz centrālapkuri. Apkures sistēmas nomaiņu finansēja Rugāju novada dome, apkures sistēmas nomaiņa bibliotēkas telpām izmaksāja vidēji 2000.00 eiro. Iegādāts jauns krāsainais printeris.

Katru gadu Upītes bibliotēkā tiek veikts kosmētiskais remonts. Šī pārskata perioda gada sākumā tika veikts ikgadējais darbs -krāsota abonementa telpas grīda.

3.2. Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām.

Uz jaunām, plašākām un mūsdienīgākām telpām 2018. gadā ir pārcēlusies Viļakas novada Rekavas bibliotēka (fakts šķiet atzīmēšanas vērts, jo 2018.gadā teksta pārskats par darbu Balvu reģiona bibliotēkās netika rakstīts). Bibliotēka ir izvietota 131,1m lielā telpā, tā pieejama cilvēkiem ar kustību traucējumiem, ir plaša un mūsdienīga (skat. Pielikums Nr.1, attēli 11, 12).

3.3. Iekārtas, aprīkojums.

Balvu CB uztur reģiona bibliotēku tīmekļa mājas lapu serveri, Balvu CB mājas lapas serveri, e-pasta serveri, kulturvēstures datubāzes serveri, failu apmaiņas sistēmas serveri. Pārskata periodā šie

servisi izvietoti uz jaunas iekārtas, izmantojot virtualizācijas risinājumu. Bibliotēkā darbojas failu un dokumentu tiešsaistes apmaiņas sistēma, mākoņpakalpojums, kas pieejams reģiona bibliotēku darbiniekiem. Tāpat arī izvietots domēna kontrolieris, kas nodrošina administratīvā tīkla un darbinieku datoru darbību. Atsevišķa tīkla datu glabāšanas iekārta nodrošina automātisku darbinieku failu rezerves kopēšanu un datu uzglabāšanu pret atteicēm nodrošinātā risinājumā. Reģiona tīmekļa lapu risinājums (satura vadības sistēma) pārskata periodā migrēta uz jaunāku, mūsdienu tehniskajām prasībām atbilstošāku. **Iegādāta izstāžu/ekspozīciju vadības sistēma un interaktīvais ekrāns/panelis.**

Upītes bibliotēkā 2019. gada decembrī 3 vecie datori tika nomainīti ar jauniem.

Viļakas bibliotēkai pārskata periodā tika iegādāts viens jauns procesors.

Vecumu pagasta bibliotēka 2019.gadā ir iegādājusies 2 plauktus un 2 pufus bērnu un jauniešu sektora labiekārtošanai.

Bērzpils bibliotēkā iegādāts jauns grāmatu plaukts un 1 neliels galdiņš Novadpētniecības stūrītim.

3.4. Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā.

Lielākā daļa Balvu reģiona bibliotēku ir novērtējusi materiālo un tehnisko stāvokli kā labu vai apmierinošu: iespēju robežās vecā datortehnika (tajā skaitā vēl publisko bibliotēku attīstības projekta “Trešais tēva dēls” datori) tiek nomainīta ar mūsdienīgāku, jaudīgāku aprīkojumu; esošais datoru skaits un to tehniskais stāvoklis spēj nodrošināt klientu vajadzības. Dažās bibliotēkās nepieciešama tehnikas nomaiņa. Pakāpeniski bibliotēkās notiek arī plauktu renovācija, kas tiek paveikta ar minimāliem resursiem un bieži vien pašu spēkiem.

Dažās reģiona bibliotēkās kā problēmu atzīst lēno interneta darbību vai tā pārrāvumu : *“Viļakas bibliotēkas darba laikā mēdz būt īslaicīgi interneta pieslēguma pārtraukumi, taču darbu tas ievērojami netraucē ”*, Balinavas bibliotēkā *“ interneta ātrums ir uzlabojies, taču vakarpusēs bieži samazinās tīkla darbības ātrums, kas apgrūtina darbu BIS Alise, konkrēti lasītāju apkalpošanu”*.

Taču kopumā bibliotēkas nodrošina visas apmeklētāja vajadzības datora un interneta izmantošanā: *“ Darbinieku datori nav salīdzinoši jauni, bet pietiekami darba uzdevumu veikšanai. Datortīkla normālu darbību nodrošina Windows domēna struktūra. Lai arī pašreizējā domēna kontroliera Windows versija nodrošina tā darbību, būtu jāveic programmatūras atjaunināšana, kas saistīts ar finansiālajām iespējām”*(Balvu CB datortīklu sistēmas administrators G. Laicāns) .

4. Personāls

4.1. Personāla raksturojums.

Balvu reģionā pārskata periodā darbojās 23 publiskās pašvaldību bibliotēkas, kurās kopumā strādāja 45 darbinieki: no tiem 35 uz pilnu slodzi, 13- uz nepilnu slodzi. 37 no bibliotēku personāla ir bibliotekārie darbinieki. No tiem 22 darbiniekiem ir bibliotekārā izglītība, 13 – ar izglītību citā jomā (2 maģistri, 3 bakalauri, 3 ar 1.līmeņa profesionālo augstāko jeb koledžas izglītību, 2- ar vispārējo vidējo). 2019.gadā LNB programmu “ Bibliotēku zinības” absolvēja un 3.kvalifikācijas līmeni ieguva 1 darbinieks, 1 darbinieks nokārtoja profesionālās kvalifikācijas eksāmenu, iegūstot kvalifikāciju “Bibliotekārs”, kas atbilst profesionālās kvalifikācijas 3. līmenim, 2 darbinieki turpina un viens darbinieks uzsāka mācības 960h programmā “ Bibliotēku zinības”. Žīguru pagasta bibliotekāre 2019.gada 18.janvārī pabeidza mācības ESF projekta Nr. 8.4.1.0/16/I/001 “Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide” - profesionālās pilnveides izglītības programmā “Informācijas un bibliotēku zinību pamati” 240 stundu apjomā, kuras organizēja Latvijas Nacionālā bibliotēka. Viļakas novada bibliotēkā darba tiesiskās attiecības pārtrauca informācijas speciālists Vilis Bukšs . Balvu novadā Kubulu bibliotēkā darba tiesiskās attiecības pārtrauca Maruta Korkla, uz noteiktu laiku bibliotekāres amata funkcijas veica Aina Laicāne, Balvu pagasta bibliotēkā darba tiesiskās attiecības izbeidza Aina Biseniece un uz 0,5h slodzi darbu uzsāka Astrīda Jakovļeva.

4.2. Apbalvojumi un pateicības.

2019.gadā Balvu novada domes Atzinības rakstu saņem Guntis Laicāns “ Par kvalitatīvu ieguldījumu novada un reģiona bibliotēku tīkla attīstībā un nodrošināšanā”.

4.3. Finansējums personāla attīstībai.

4.1. tabula

“Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi”

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Dalībnieku skaits
1.	22.02.	Gulbene	Gulbenes NB	Radoša pieeja informācijas meklēšanā	4	1
2.	15.03.	Gulbenes NB	Gulbenes novada bibliotēka	Informācijas meklēšana juridiskos jautājumos	2	2
3.	18.03.	Balvi	Izaugsmes kvartāls	Praktiskās ieviešanas kurss Lean vadības sistēmas programmās 5S un Kaizen pašvaldībām	80	1
4.	02.04.	Daugavpils	Latgales Centrālā bibliotēka	Bibliotēka digitālajā laikmetā: tradīcijas un inovācijas.	8	1
5.	04.04.	LNB	Latvijas Nacionālā bibliotēka	Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība: mēs būvējam šo pasauli paši	5	1

6.	09.04.	LNB	Latvijas Nacionālā bibliotēka	Vārds un attēls	8	1
7.	26.04.	Rugāju bibliotēka	Viļakas bibliotēka	Viena diena Rugājos	6	9
8.	Maijs	Latvijas Nacionālā bibliotēka Ziedoņa zāle	Latvijas Nacionālās bibliotēkas bērnu nodaļa	Vislatvijas skaļās lasīšanas konkurss Piedalāties ar Eglaines pamatskolas 6. klases skolnieci Dairu Ikstenu, līdzjutējiem 6. klases kolektīvu		1
9.	22.05. - 23.05.	Salaspils	Bibliotēku attīstības centrs	Reģiona galveno bibliotēku metodiķu seminārs	10	1
10.	01.07. - 30.09.	Tiešsaistē	LU OPEN MINDED	Etiķetes un saskarsmes prasmes reālajā un virtuālajā vidē	16	1
11.	19.08. - 23.08.	Salacgrīva	Biedrība "Radošās idejas"	Ceļā uz veiksmīgu uzņēmējdarbību	15	3
12.	27.08.	LNB	LNB Kompetenču attīstības centrs	Improvizācijas teātra spēļu metodikas izmantošana bibliotēkā darbā	7	1
	13.09.	Rīga	Eiropas Komisija	Konference "Nauda un finanses".		1
13.	18.09. - 19.09.	Jēkabpils	Latvijas Nacionālā bibliotēka	Bibliotēku novadpētniecības konference	10	1
14.	20.09.	Preiļi	Preiļu galvenā bibliotēka	Latgales reģiona bibliotēku darbinieku konference "Bibliotēka - vieta, kur gribas atgriezties"	10	6
15.	1.10.	Ziemeļvalstu MP birojs, Rīga.	Ziemeļvalstu MP birojs	Seminārs par ziemeļvalstu Literatūras nedēļas aktivitātēm		1
16.	04.10.	Balvu novada muzejs	Latvijas Nacionālā bibliotēka	Konference "Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotēkaram"	5	60
17.	22.10.	Viļakas nov. Dome	Viļakas nov. Domes kultūras nodaļa	Viļakas domē seminārs par jaunumiem arhīva dokumentu kārtību un Vienotās valsts arhīvu sistēmas darbību.	5	6
18.	24.10.	Viļakas kultūras nams	Viļakas nov. Domes kultūras nodaļa	"Kultūras darbinieku konference". Piedalās Kristaps Rasīms.	6	6
19.	30.10.	Balvi	Pieaugušo neformālās izglītības centrs "Azote"	Digitālās prasmes darba vajadzībām	40	1
20.	06.12.	Gulbenes NB	Gulbenes novada bibliotēka	Nodarbību cikls "Sadarbība - panākumu atslēga"	6x3	10

Balvu novada bibliotēku kopējais finansējums personāla mācību pakalpojumu realizēšanai 2019.gadā (pašvaldības budžets) bija apmēram 1000 EUR(ietver komandējumus, dienas naudu, ceļa izdevumus, transporta izdevumus kultūrvēstures studiju braucieniem).

Viļakas novada bibliotēkas finansējums personāla attīstībai (komandējums, kvalifikācijas eksāmens, kultūrvēstures studiju brauciens)-100 EUR.

Rugāju novadā bibliotekāriem regulāri tiek rīkoti novada domes izbraukuma semināri, sanāksmes par aktualitātēm darba jautājumos.

4.4. Problēmas un to risinājumi personāla jomā.

Fizisko un laika resursu trūkuma dēļ ne vienmēr ir iespējams aptvert daudzveidīgo tālākizglītības programmu piedāvājumu, tāpēc viens no problēmas risinājumiem ir rast iespēju piesaistīt finansējumu un organizēt saturiski bagātīgus un vērtīgus seminārus, nodarbības, lektorijus uz vietas- reģionos. Tas Balvu reģionā, pēc bibliotekāru domām un vērtējuma, arī tiek sekmīgi īstenots.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

5.1. Galvenie rādītāji.

5.1.1.tabula

“Bibliotēkas pamatrādītāji, Balvu reģions ”

	2017	2018	2019	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	6443	6 119	5834	-5 ; -5
t. sk. bērni	2228	2 123	1922	-5 ; -10
Bibliotēkas apmeklējums	139220	112 171	104683	-24 ; -7
t. sk. bērni	50862	41 476	35035	- 23 ; -18
Virtuālais apmeklējums			66691	
Izsniegums kopā	238354	212 085	201490	-12 ; -5
t. sk. grāmatas	108061	57 712	89342	-87 ; +35
t. sk. periodiskie izdevumi	126683	86 221	106203	-47 ; +19
t. sk. bērniem	46791	26 200	31898	-79 ; +18
Bibliotēkārāis aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā*	31	32	31,0	+1 ; -1
t. sk. bērni līdz 18 g.*	55	58	54,5	+3 ; -4
Iedzīvotāju skaits	21467	21 350	20466	- 1 ; -4

5.1.2.tabula

“Bibliotēkas pamatrādītāji, Balvu CB ”

	2017	2018	2019	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	2 244	2 121	2 022	-5,5 ; -4,7
t. sk. bērni	792	766	674	-3,9 ; -12
Bibliotēkas apmeklējums	54 240	36 128	34 468	-33 ; -4,6
t. sk. bērni	19 097	15 079	13 520	-21 ; -10
Virtuālais apmeklējums		1802	2079	
Izsniegums kopā	75 948	66 510	66 241	-12 ; -0,4
t. sk. grāmatas	40 917	35 621	36 833	-13 ; +3,4
t. sk. periodiskie izdevumi	33 024	27 003	25 856	-18 ; -4
t. sk. bērniem	16 619	12 908	10 738	-22 ; -17

Bibliotekārais aptvērumš % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā*	33%	32%	31%	-1 ; -1
t. sk. bērni līdz 18 g.*	71%	70%	62%	-1 ; -8
Iedzīvotāju skaits	6 807	6 646	6 545	-2,4 ; -1,5

Analizējot Balvu Centrālās bibliotēkas pamatrādītājus, nākas secināt, ka visiem rādītājiem ir tendence samazināties: samazinoties Balvu iedzīvotāju skaitam, lietotāju skaits turpina sarukt, līdz ar to krītas rādītāji visās pārējās pozīcijās. Kā pozitīvs vērtējams grāmatu izsnieguma nelielais procentuālais pieaugums (skat. 5.1.2. tab.).

5.1.3. tabula

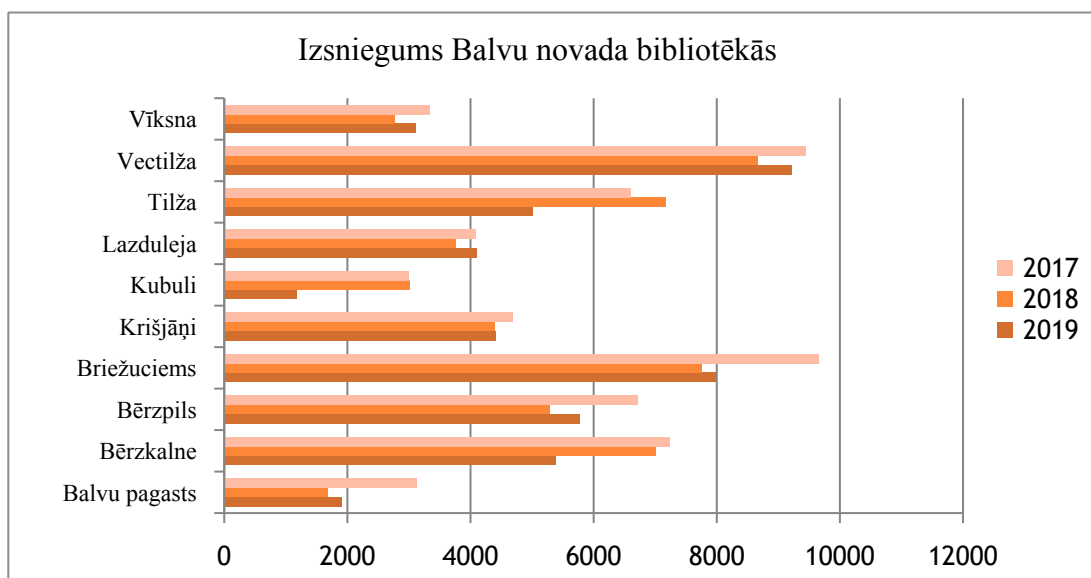
“Bibliotēkas pamatrādītāji, Balvu novads ”

	2017	2018	2019	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	3 902	3 620	3444	-8 ; -5
t. sk. bērni	1 275	1 213	1087	-5 ; -12
Bibliotēkas apmeklējums	84 507	62 956	59942	-34 ; -5
t. sk. bērni	28 480	23 304	20461	-22 ; -14
Virtuālais apmeklējums		14 667	22688	
Izsniegums kopā	133 831	118 020	114320	-13 ; -3
t. sk. grāmatas	64 589	19 185	54775	-237 ; +65
t. sk. periodiskie izdevumi	66 834	31 765	55357	-110 ; +43
t. sk. bērniem	26 925	9 377	17557	-187 ; +47
Bibliotekārais aptvērumš % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā*	31	30	27,4	-1 ; -2,6
t. sk. bērni līdz 18 g.*	44	46	44,9	-2 ; -1,1
Iedzīvotāju skaits	13 213	12 955	12805	-2 ; -1

Analizējot Balvu novada bibliotēku darba pamatrādītājus divu gadu šķērsgriezumā, skaidri iezīmējas visu rādītāju straujš kritums 2018.gadā salīdzinājumā ar 2017.gadu (skat. tab.5.1.3). Tas daļēji izskaidrojams ar to, ka visas novada bibliotēkas (izņemot Tilžu) ir viena darbinieka bibliotēkas, un darbinieka prombūtnes laikā apmeklētāji paliek neapkalpoti. Tāpat tika precizēta datu uzskaites kārtība divās pagastu bibliotēkās . Līdz ar darbinieku nomaļu šajās bibliotēkās vērojama kaut neliela, bet pozitīva izsnieguma rādītāju augšupeja 2019.gadā (tab.5.1.3.1). Pārskata gada septembrī darbu pārtrauca Tilžas internātpamatskola, kas būtiski ietekmēja lietotāju skaitu; daudzu pagastu bērni uz skolu un no skolas tiek vesti ar autobusu, tāpēc bibliotēkas apmeklējumam nav laika.

5.1.3.1. tabula

“Izsniegums Balvu novada bibliotēkās”

5.1.4.tabula

“Bibliotēkas pamatrādītāji, Baltinavas novads ”

	2017	2018	2019	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	288	280	288	-2,9 ; +2,8
t. sk. bērni	87	81	66	-8,7; -21,2
Bibliotēkas apmeklējums	10665	10156	8602	-4 , -18
t. sk. bērni	6075	4876	3460	-24,6; -40,9
Virtuālais apmeklējums		685	685	0 ; 0
Izsniegums kopā	14778	14196	12016	-4; -18
t. sk. grāmatas	9050	7944	5590	-14 ; -42
t. sk. periodiskie izdevumi	5714	6243	6410	+8 ; +3
t. sk. bērniem	3849	3698	2657	-4 ; -39,2
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā*	26	27	28	+1 ; +1
t. sk. bērni līdz 18 g.*	70	70	72	0 ; +2
Iedzīvotāju skaits	1140	1030	998	-11 ; -3

Baltinavas novadā bibliotēkas lietotāju skaits nedaudz palielinājās, jo pēc nodarbībām nāca bērnudārza bērni ar vecākiem izņemt grāmatas . Samazinās bērnu un skolēnu skaits gan skolā, gan arī bibliotēkā (skat. tab.5.1.4). Salīdzinoši liels apmeklējumu skaita samazinājums ir bērniem, jo tika slēgta Baltinavas Kristīgā internātpamatskola (skolēni regulāri pēc stundām nāca uz bibliotēku pie datoriem).

5.1.5.tabula

“Bibliotēkas pamatrādītāji, Rugāju novads ”

	2017	2018	2019	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	625	646	648	+3 ; 0
t. sk. bērni	276	276	256	0; -8
Bibliotēkas apmeklējums	12493	11694	11307	-7 ; -3
t. sk. bērni	3878	3026	2926	-28 ; -3

Virtuālais apmeklējums	9599	10822	10033	+11; -8
Izsniegums kopā	23984	22671	22427	-6; -1
t. sk. grāmatas	8367	8448	7320	+1; -15
t. sk. periodiskie izdevumi	15607	14218	14096	-10; -1
t. sk. bērniem	3203	2977	2838	-8; -5
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā*	31	33,3	32,3	+7; -3
t. sk. bērni līdz 18 g.*	44	49,0	42,0	+10; -17
Iedzīvotāju skaits	2341	2714	2165	+14; -25

Rugāju novada iedzīvotāju skaits gada laikā ir samazinājies par ceturto daļu. Kaut gan samazinājušies arī visi bibliotēku rādītāji, tomēr ir izdevies noturēt salīdzinoši mazu kritumu izsniegumam un bibliotekārajam aptvērumam, kā arī noturēt nemainīgu lietotāju skaitu. No 1. augusta Tikaiņu bibliotēka uz vadītājas slimības laiku strādāja divas ar pusi dienas nedēļā, un tas jūtami atsaucas uz bibliotēkas darba rādītājiem.

5.1.6.tabula

“Bibliotēkas pamatrādītāji, Viļakas novads”

	2017	2018	2019	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāju skaits	1628	1573	1454	-3; +8
t. sk. bērni	590	553	513	-7; -8
Bibliotēkas apmeklējums	31555	27365	24832	-15; -10
t. sk. bērni	12429	10270	8188	-21; -25
Virtuālais apmeklējums	27979	30321	33285	+8; +9
Izsniegums kopā	65761	57198	52727	-15; -8
t. sk. grāmatas	26055	22135	21657	-18; -2
t. sk. periodiskie izdevumi	38528	33995	30340	-13; -12
t. sk. bērniem	12814	10148	9639	-26; -5
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā*	37	38,9	36,6	+1,9; -2,3
t. sk. bērni līdz 18 g.*	61	64,9	59,1	+3,9; -5,8
Iedzīvotāju skaits	4773	4651	4498	-3; -3

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, lietotāju skaits Viļakas novada bibliotēkās ir nedaudz pieaudzis. Diemžēl tas nav veicinājis izsnieguma, bibliotēkas apmeklējuma pieaugumu- it īpaši tas jūtams darbā ar bērniem: salīdzinoši ar iepriekšējo gadu, par ceturto daļu ir sarucis bērnu apmeklējums.

5.2. Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums.

2019. gadā visās reģiona bibliotēkās pastiprināta uzmanība tika pievērsta darbam ar lietotāju datiem- jaunu lietotāju reģistrācija, pārreģistrācija tika veikta, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Vispārīgā datu aizsardzības regulas prasības: datu rediģēšana, neaktīvo lietotāju datu dzēšana, atteikšanās no lieku, nevajadzīgu datu ievākšanas un apstrādes.

Arvien aktuālāka kļūst dažādu elektronisku pakalpojumu sniegšana cilvēkiem pirmspensijas un pensijas vecumā(45+): ļoti daudzas lietas saziņā ar valsti un valstiskām institūcijām arvien vairāk ir

veicamas e-vidē. Ir daļa cilvēku, kas informācijas tehnoloģiju iespējas nav apguvuši un neizsaka arī vēlmi to darīt, viņiem ir vienkāršāk palūgt kāda palīdzību, un bieži vien tas ir bibliotekārs. Ir atsevišķi cilvēki, kuri nelieto internetu, jo viņiem nav pieejams dators, un mobilais telefons veic tikai saziņas funkciju ar tuviniekiem. E-pastu lieto neregulāri, tāpēc pieejas dati ir aizmirsti, nozaudēti. Ir lietotāji, kuriem e-pasts vispār nav pierēģistrēts. Pagasta bibliotēkas praktiski arvien vairāk pārņem Klientu apkalpošanas centra funkcijas: apmeklētāji nāk kārtot Latvenergo maksājumus, sniedz deklarācijas, VID mājas lapā veic kvīšu grāmatiņu reģistrācijas un atskaites par kvīšu izlietojumu. Īpaši pieprasīts ir pakalpojums palīdzēt aizpildīt ikgadējos Lauku Atbalsta dienesta pieprasītos datus. Tiek organizētas tikšanās un konsultācijas ar LAD speciālistiem.

Skujetnieku bibliotekāres atziņa: “*Lauku bibliotekāra loma novada dzīvē tikai un vienīgi pieaug.*” Tāpat pagasta bibliotēku telpās daudzviet tiek veikti arī pasta pakalpojumi, jo pasta nodaļas ir likvidētas.

5.3. E-grāmatu bibliotēka.

5.3.tabula

“E-grāmatu bibliotēkas statistikas dati”		
Gads	E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits	E-grāmatu bibliotēkas izsniegums
2019	78	171

Kā liecina statistikas dati, lasīt grāmatas e-vidē izrādījuši vēlmi 1,34% no Balvu reģiona bibliotēku reģistrētajiem lietotājiem. Sākotnējā interese bija liela, lasītāji aktīvi attālināti jautāja autorizācijas datus, bet ar laiku interese apsīka, jo, kā aptaujā atzīst paši lietotāji, ilgstoši lasīt mobilajās ierīcēs ir visai nogurdinoši, ātri piekūst acis. Pakalpojumu E-grāmata pamatā izvēlas gados jauni lietotāji, kas informāciju par jaunumiem meklē internetā. Šo pakalpojumu izvēlas tie, kas ir ceļā, vai situācijā, kad nav pieejama grāmatas “taustāmā” veidā. Balvu CB lietotājiem, kas piesakās individuālajai datorprasmju apmācībai, viena nodarbība tiek veltīta bibliotēkas elektroniskā kataloga izpētei un 3td e-grāmatu bibliotēkai.

Viļakas bibliotēkas lietotājiem tika piedāvāta iespēja lasīt grāmatas e-GRĀMATU bibliotēkā. Daži jaunieši to uzņēma ar ieinteresētību, bet lielākā daļa uzrunāto strikti atteicās no “lasīšanas ekrānā”, jo ikdienas darbs saistās ar datoru, un tā būtu lieka slodze redzei. Vecākās paaudzes lietotāji priekšroku dod drukātai grāmatai. Bibliotēkas darba gada pārskatā Lazdulejas bibliotekāre raksta: “*Bibliotēkas lietotāji gan atzīst, ka elektroniskā informācija nekad pilnībā neaizstās tradicionālo grāmatu. Pat tie, kuri neapmeklē bibliotēku, uzskata, ka no tām zinības gūs ne tikai viņu bērni, bet arī mazbērni. Internets ir jauks un noderīgs, bet rokās to, diemžēl, nepaņemsi.*”

5.4. Sabiedrības, lasītāju viedokļu izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti; jaunu lasītāju piesaiste.

Balvu CB rakstiska lasītāju aptauja netika organizēta, bet, pārreģistrējot lietotājus, lasītāju dati tiek papildināti ar sadaļu “Lasītāja intereses”. Bibliotēkas lasītāja profils: “30+, vidēja un vecāka vecuma cilvēki, kuri no visiem pieejamajiem brīvā laika pavadīšanas veidiem priekšroku dod lasīšanai. Sievietes ir daudz aktīvākas apmeklētājas nekā vīriešu dzimuma pārstāvji. Līdzko informācija par jaunumiem parādās preses izdevumos vai TV, lasītājs ir jau bibliotēkā ar konkrētu grāmatu sarakstu. Gados jaunākie lasītāji informāciju par jaunumiem meklē internetā vai arī izvēlas E- grāmatas. Bibliotēkas pakalpojumus izmanto gan cilvēki ar augstu materiālo nodrošinājumu (uzņēmēji un pašnodarbinātie), gan arī maznodrošinātie. Interesants piemērs: darba devējs savu zemas kvalifikācijas darbinieku ar sliktu ieradumu problēmām aizsūta pierakstīties bibliotēkā, lai tas pilnvērtīgi aizpilda brīvu laiku. Rezultātā šis lasītājs pašlaik ir viens no čaklākiem (Balvu CB vecākā bibliotekāre S.Kirillova). “

Tilžas bibliotēkā 2019. gadā ir veikta bibliotēkas apmeklētāju anketēšana par bibliotēkas darba laiku. Rezultāts- 96% no aptaujātajiem atbildēja, ka ir apmierināti ar bibliotēkas darba laiku. Tāpat bibliotēkā ir pieejama klade “Atsauksmēm un ierosinājumiem”. Aptauja par lietotājiem izdevīgāko apmeklējumu laiku tika veikta arī Krišjāņu bibliotēkā.

Medņevas bibliotēkā veikta aptauja lietotāju viedokļa izzināšanai par populārākajiem bibliotēkas pakalpojumiem, bibliotēkas vizuālo izskatu un nepieciešamajiem uzlabojumiem. Lielākā daļa respondentu bibliotēku izmanto grāmatu un preses izdevumu lasīšanai, kā arī atzīst, ka nepieciešami uzlabojumi bibliotēkas vizuālajam izskatam.

Skujetnieku bibliotēkā pārskata gadā tika veikta aptauja “Ko es zinu par grāmatu lasīšanu internetā”. Aptaujā tika noskaidrots, ka pie šī jautājuma ir daudz jāpiestrādā, jo elektroniskajās ierīcēs lasīt daiļliteratūru vēl lielākā daļa nav gatavi. Ieguvums no šīs aptaujas-lietotāji uzzināja adreses, kur iespējams lasīt grāmatas bez maksas, ko gandrīz neviens līdz šim nezināja un neizmantoja.

Jaunu lasītāju piesaistei informācija regulāri tiek publicēta dažādos sociālajos tīklos: Instagram, Facebook, draugiem.lv., twitter.com.

Tilžas bibliotēkā katru gadu tiek izveidots čaklāko lasītāju TOP- čaklākais lasītājs pieaugušo grupā 2019. gadā ir izlasījis 158 grāmatas.

Žīguru bibliotekāre atzīst, ka apmeklētājiem ļoti patika, ka paziņojums par izmaiņām darba laikā laicīgi tika izvietots pie informācijas stenda pagasta centrā, kā arī informācija tiek ievietota bibliotēkas mājas lapā un pie bibliotēkas ieejas.

5.6. Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām.

Ne visās reģiona bibliotēkās ir iespēja apmeklētājiem ar kustību traucējumiem nokļūt bibliotēkā, jo tās atrodas gan daudzdzīvokļu mājās, gan iestāžu 2.stāvā.

Balvu CB ir lietotāju daļa, kas līdz abonementam nokļūst pašu spēkiem, bet literatūra ir jāizvēlas un jānoliek priekšā, daļai lasāmvielu no bibliotēkas krājuma nodrošina sociālie aprūpētāji vai radinieki. Bibliotēkas ēkā atrodas arī Latvijas Neredzīgo bibliotēkas filiāle, tāpēc šīs lasītāju grupas vajadzības tiek apmierinātas pilnībā. Neredzīgo bibliotēkas vadītāja izmanto Balvu Centrālās bibliotēkas periodikas krājumu, atlasot rakstus audiožurnāla “Kaleidoskops” (Калейдоскоп) sagatavošanai krievu valodā.

Lazdulejas bibliotēku pārskata periodā apmeklēja 9 pagasta iedzīvotāji, kuriem piešķirta invaliditātes grupa- cilvēki ir ar psihoneiroloģiskiem traucējumiem. Šiem cilvēkiem ir grūtības saprast sarežģītākus tekstus, kritiski izvērtēt informāciju, saprotami formulēt savu domu, tāpēc bibliotēkā notika priekšā lasīšana, iesaistot tajā arī tos bibliotēkas apmeklētājus, kuri bibliotēkā ieradušies īsināt savu laiku un gaidīt jaunu vietējo informāciju no ienākošajiem. Klāt nākuši jauni materiāli personām ar redzes traucējumiem. Lazdulejas bibliotēkārē atzīst: *”Ļoti noderīga bija seminārā sniegtā informācija par Neredzīgo Bibliotēkas iespējām, jo gandrīz katram bibliotēkas lietotājam ir vajadzīgas brilles.”*

5.7. Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām.

Pārskata periodā Balvu centrālā bibliotēka turpina iesāktu sadarbību ar pansionāta “Balvi” lasītājiem, kuriem reizi mēnesī tiek piegādāta atlasīta grāmatu kopa.

Turpinās iesāktā sadarbība “Lasi un veseļojies ātrāk!” ar “Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienību”: turp tiek nogādāti norakstītie, populārākie žurnāli un grāmatas, kas tiek izvietoti plauktos terapijas, ginekoloģijas, ķirurģijas un bērnu nodaļu gaitenīs. Šeit netiek veikta izsnieguma uzskaitē. Bojātie un nolietotie eksemplāri slimnīcā tiek atlasīti un nodoti makulatūrā.

Pārskata periodā aktīvs darbs turpinājās ar bezdarbniekiem: organizētas informatīvās stundas projekta “Atbalsts ilgstošajiem bezdarbniekiem” programmas “Motivācijas programma darba meklēšanai un sociālā mentora pakalpojums” dalībniekiem. Tās ietvaros darba meklētāji tiek iepazīstināti ar bibliotēku, tās darbību, pakalpojumiem, tiek sniegta informācija par sociālajiem tīkliem un medijpratību. Reizi mēnesī sadarbībā ar NVA notiek Informatīvās stundas “Mēs mūsdienā informācijas telpā” no jauna reģistrētajiem bezdarbniekiem un darba meklētājiem. Arī Tilžas bibliotēkā arvien vairāk palīdzību savu CV rakstīšanā un nosūtīšanā lūdz darba meklētāji.

Otro gadu sociālā servisa telpās Balvu pensionāru biedrības senioriem tiek sniegta informācija par medijpratību, e-pakalpojumiem, sociālajiem tīkliem. Grāmatu svētku ietvaros biedrības senioriem un visiem interesentiem organizēta tikšanās ar grāmatu autorēm Gundegu Sēju un Marutu Kusiņu. Ilgstoša sadarbība izveidojusies ar Ziemeļlatgales laikrakstu “Vaduguns” un apgādu “Zvaigzne ABC”, veidojot ikmēneša konkursa “Prātnieks” krustvārdu mīklas par dažādām tēmām: vēsture, ģeogrāfija,

bioloģija, zooloģija, tehnoloģijas, medicīna, tūrisms, personības u.c. Atbildes uz jautājumiem atrodamas bibliotēkas lasītavas krājumā un interneta resursos. 2019.gadā konkursā piedalījās vidēji desmit dalībnieki mēnesī. Diemžēl, “prātniekiem” novecojot, ilggadējo mīklu minētāju skaits sarūk.

Balvu pagasta bibliotēkā, līdz ar jaunās darbinieces stāšanos darba attiecībās, nācis klāt jauns pakalpojums: grāmatu piegāde mājās: *“Iecere par grāmatu izsniegšanas punktiem faktiski izveidojās par literatūras piegādi mājās veciem cilvēkiem un personām ar īpašām vajadzībām. Smaids un prieks veco cilvēku sejās, nogādājot grāmatas un periodiku viņiem uz mājām, dod impulsu strādāt tālāk un labāk.”*

Bērzkalnes bibliotēkāre vienu reizi mēnesī apmeklēja attālāko Rubeņu ciemu, lai nogādātu lasāmvielu, informētu par bibliotēkas jaunieguvumiem. Četriem pagasta iedzīvotājiem grāmatas piegādā mājās. Diviem gados veciem pagasta iedzīvotājiem grāmatas un preses izdevumi tika piegādāti uz mājām arī no Žīguru bibliotēkas.

Krišjāņu pagasta bibliotēkāre darba pārskatā raksta: *“Bibliotēka nav pieejama personām ar īpašām vajadzībām, tāpēc visus bibliotēkas pakalpojumus es nodrošinu šīm personām mājās-piegādāju grāmatas, periodiku, reizēm arī pārtiku, jo cilvēks pats nevar apmeklēt veikalu, bet sociālais darbinieks uz to brīdi nav sasniedzams. Ja pati nevaru piegādāt lasāmo literatūru kādam cilvēkam, tad ir izveidojusies sadarbība ar pastnieci Ilutu Pugaču, kas aizved lasītājam grāmatas vai periodiku.”*

Ceturto gadu Tikaiņu bibliotēkāre reizi mēnesī veica grāmatu un preses piegādi un nomaiņu Rugāju sociālās aprūpes centra iemītniekiem. Turp tiek nogādāti arī norakstītie preses izdevumi un grāmatas. Sazinoties ar centra vadītāju, plānota grāmatu apmaiņa un nolietoto materiālu atlase makulatūrai.

Viļakas bibliotēkā gandrīz katru mēnesi tika organizētas tematiskas tikšanās lasītāju interešu klubiņa “Mantinieces” dalībniecēm. Darba meklētājiem 4 reizes bibliotēkas telpās notika motivācijas kursu nodarbības. To laikā kursu dalībnieki iepazīna arī bibliotēkas piedāvātos pakalpojumus, tos izmantoja, un daži kļuva par bibliotēkas lietotājiem.

5.8. Uzziņu un informācijas darbs.

Neskatoties uz interneta piedāvātajām iespējām informācijas iegūšanā, uzziņu sniegšana joprojām ir viens no pieprasītākajiem pakalpojumiem bibliotēkās. Ikdienas uzziņas visbiežāk saistītas ar e-pakalpojumu. Parasti lūgums ir palīdzēt veikt dažādus maksājumus, pārslēgt līgumus, aizpildīt iesniegumus, sagatavot bankas izdrukas, CV, reģistrēties dažādās vietnēs un izdrukāt biļetes. Kā uzziņu avoti tiek izmantotas tematiskās mapes, enciklopēdijas, nozaru literatūra, novadpētniecības materiāli. Noderīgas ir datubāzes www.periodika.lv, www.letonika.lv, www.zudusilatvija.lv, www.eliterature.lv, www.historia.lv u.c. Darba meklētāji pārlūko vietnes www.teirdarbs.lv/,

www.cv.lv, www.cvmarket.lv. Kā atzīst Viļakas novada bibliotēkas vadītāja, raksturīgi, ka lietotāji lielākoties savus pieprasījumus nolasa mobilajā tālrunī, nevis no lapiņas vai klades.

Uzziņas mēdz būt ļoti dažādas, no vienkāršām līdz padziļinātām: *“Vai drīkst kopēt naudas zīmes? Kur var apskatīties Informāciju par reģistrēto darba stāžu (līdz 1996. gadam)? Kur izgatavo un kādi dokumenti jāiesniedz invalīda apliecības izgatavošanai? Kā daudz bērnu ģimenes var pieteikties “Elektrum” atbalstam? Kā un kur aizpildīt deklarāciju, lai ar mašīnu šķērsotu Krievijas robežu? Kā izveidot Latvijas Goda ģimenes apliecību? Kā un kur reģistrēt pirkuma čekus VID loterijai? Kā var izgūt sava zemes gabala karti no LAD?”* u.tml. Uzziņas tiek sniegtas gan klātienē, gan pa telefonu vai e-pastu. Arī šajā gadā apmeklētājiem nācās saskarties ar pakalpojumu sniedzējiem, kuri vairs neizsūta rēķinus papīra formātā, kā arī, norēķinoties par šo pakalpojumu, jāērēķinās ar papildus izmaksām. Balvu Centrālās bibliotēkas abonementa darbiniecēm nācās meklēt informāciju un sniegt uzziņas par dažādiem savdabīgiem un kurioziem tematiem: skolēna referātam meklēta informācija un grāmatas par sātānismu; izlasīts romānā vārds ‘KLAĶIERIS’- meklēta vārda nozīme; pensionāre meklēja paskaidrojumu terminam ‘BREKSITS’; sociālais darbs viduslaikos; feodālas literatūras rakstnieku biogrāfijas: Jānis Ruģēns, Ansis Līventāls u.c. Viena no sarežģītākajām uzziņām - facebook.com uzrakstīja vīrietis, kas jautāja, vai var atsūtīt interviju ar J.Streiču, kur režisors saka, ka Balvi ir vislatviskākā pilsēta. Kaut kad bibliotēkas facebook.com sadaļā tas esot bijis publicēts. Ilgu meklējumu rezultātā ieraksts tika atrasts: intervijā tas bija viens vienīgais, taču atmiņā labi paliekošs teikums.

Žīguru pagasta bibliotēkā biežāk nekā citus gadus apmeklētāji interesējās par kādu konkrētu grāmatu vai autoru, jo daudzi no bibliotēkas apmeklētājiem ikdienā izmanto dažādus masu medijus un ātri uzzina par jaunāko literatūras pasaulē.

Tilžas bibliotēkārē sagatavoja uzziņas par dažādiem tematiem, tostarp par Latvijas dabu aprakstos un dzejā, par Brīvības cīņām, neatkarības karu, par peoniju audzēšanu, par Tilžas baznīcu vēsturi, tūrisma objektiem Līgatnē u.c.

Krišjāņu bibliotēkārēi visinteresantākā un aizraujošākā bija uzziņas gatavošana par koku enerģiju.

Visās reģiona bibliotēkās tiek sniegta palīdzība skolēniem zinātniski - pētniecisko darbu izstrādē, kuru tematika bieži ir saistīta ar novadpētniecību. Pārsvarā šo pakalpojumu izmanto vidusskolas skolēni.

Secinājums: bibliotēkām katru gadu jāpildinveido savas zināšanas, lai varētu orientēties datu bāzēs, dažādu institūciju mājas lapās, lai pēc iespējas ātrāk un kvalitatīvāk varētu palīdzēt apmeklētājam.

5.9. Bibliotēkas izglītojošā darbība.

Katru gadu Balvu Centrālā bibliotēka piedāvā bezmaksas individuālās datorapmācības pieaugušajiem. Pārsvārā šo pakalpojumu izmantoja 2-3 cilvēki dienā. Šogad apmācībām pieteicās viens pieaugušais ar īpašām vajadzībām. Tēmas, kuras bibliotēka piedāvā apgūt:

- Datora personalizēšana, izpratnes radīšana;
- Internets, sociālie tīkli, internetbanka un e-pakalpojumi;
- E-pastu izveidošana, informācijas sūtīšana un saņemšana ar e-pasta palīdzību;
- Fotogrāfiju, dokumentu saglabāšana, atvēršana, pievienošana, pārsūtīšana;
- Balvu Centrālās bibliotēkas elektroniskais katalogs, 3td.lv e-grāmatu bibliotēka;
- Reģistrēšanās bibliotēkā un e-grāmatu bibliotēkā.

Vairāku gadu garumā Balvu CB notiek aktīvs Drošāka interneta vēstneša un medipratības meistara darbs. Katru gadu tiek uzrunāti un aicināti uz nodarbībām klašu kolektīvi. 2019. gada Digitālās nedēļās ietvaros lekciju "Mēs - mūsdienu informācijas telpā" noklausījās Balvu novada pašvaldības darbinieki, Balvu novada kultūras darbinieki, Balvu mūzikas skolas skolotāji un pirmsskolas izglītības pedagogu metodiskā apvienība. Lekcija par drošību internetā novadīta Baltinavas vidusskolas, Balvu novada Bērzpils vidusskolas vecākiem un pedagogiem kopsapulcēs. Kopumā Balvu Centrālajā bibliotēkā medijpratībā un Droša interneta lietošanā tika izglītoti 246 pieaugušie un 146 bērni.

Individuālās lietotāju apmācības darbam ar datoru notiek praktiski visās reģiona bibliotēkās. Piemēram, Krišjāņu bibliotēkā apmācīti 32 lietotāji darbam ar datoru un internetu. Tilžas bibliotekāres atziņa: *"Prieks, ka izdodas palīdzēt apmeklētājam! Piemēram, pensionārs, kas nemācēja pilnīgi neko, kā atrast ss.lv sludinājumus, tagad pats brīvi bez palīdzības un, galvenais, nebaidoties spēj atrast sev vajadzīgo informāciju."*

Krišjāņu bibliotēkā ir notikušas divas izglītojušas lekcijas par veselīgu dzīvesveidu un skaistumkopšanu. Mērķauditorija šajās lekcijās bija gan sievietes, gan vīrieši, arī pusaudži.

Pēc kvilinga tehnikā radīto darbu izstādes Vīksnas pagasta bibliotēkā apmeklētājiem bija liela interese par šo tehniku, tāpēc tika sarīkota kvilinga tehnikas meistardarbnīca, kur apmeklētājiem bija iespēja iegūt jaunas zināšanas un prasmes.

Viļakas bibliotēkā tika rīkoti vairāki tematiski pasākumi ar izglītojošu saturu. Apmeklētāji pozitīvi vērtēja mežkopes un vides gides Annas Āzes izzinošo lekciju par ārstnieciskajiem augiem un veselīgu dzīvesveidu.

5.10. Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju pieejamība.

Visās reģionu bibliotēkās ir pieejami novada pašvaldības informatīvie izdevumi gan drukātā, gan elektroniskā formātā. Vairākām bibliotēkām mājas lapai ir izveidota tiešsaiste ar novada domes mājas lapu.

5.11. Elektroniskais katalogs kā pakalpojums.

Balvu, Baltnavas, Rugāju un Viļakas novadu bibliotēku kopkatalogs <https://balvi.biblioteka.lv/Alise/lv/home.aspx> atspoguļo četru novadu bibliotēku krājumus.

5.11.1.tabula

“BIS ALISE izmantošana”							
Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autori- zēti lietotāji (2019)	Pasūtīts (Web) Eksem- plāru (2019)
			Cirkulācija	SBA	Komplek- -tēšana		
Balvu Centrālā bibliotēka						131	302 kopā
Balvu novads	10	4	4	4	4	21	
Baltnavas novads	1	1	1	1	1	5	
Rugāju novads	4	2	2	2	2	3	
Viļakas novads	7	2	2	2	2	42	

No 23 reģiona publiskajām bibliotēkām BIS Alise ir 9 bibliotēkās: Baltnavas, Bērzpils, Briežuciema, Lazdukalna, Rekasas, Rugāju, Tilžas, Vīksnas un Viļakas bibliotēkās. Katalogizācijas darbu, autoritatīvo ierakstu pievienošanu, aprakstu priekšmetizāciju, resursu attēlu un anotāciju pievienošanu, kā arī MARC ierakstu rediģēšanu veic reģiona galvenās bibliotēkas speciālisti, tādējādi nodrošinot kvalitatīvāku aprakstu veidošanu un precīzāku izdevumu uzskaiti. Reģiona bibliotēkas pašas veido/importē vajadzīgos bibliogrāfiskos aprakstus un pievieno eksemplāra ziņas saņemtajiem periodiskajiem izdevumiem, kā arī periodikas krājuma norakstīšanu.

5.11.2. tabula

“Autorizētie lietotāji, Balvu reģions”			
	Autorizēti lietotāji (2018)	Autorizēti lietotāji (2019)	% salīdzinot ar iepr. gadu
Balvu CB	57	131	+56,5
Pārējās bibliotēkas	11	71	+84,5

Lasītāji tiek iepazīstināti ar autorizēta bibliotēkas lietotāja priekšrocībām: sekot savam kontam, pasūtīt/rezervēt izdevumus, pieteikt izsnieguma pagarinājumu. Web kopumā pasūtīti 302 eksemplāri, pagarināti 528 eksemplāri. Pieaudzis lietotāju skaits, kas bibliotēkā reģistrējušies tieši ar mērķi lasīt grāmatas “3td e-Grāmatu bibliotēkā”(tab.5.11.2.).

5.13. Iekšzemes un starptautiskais SBA

5.14. tabula

“SBA rādītāji, Balvu regions”

SBA	Novads	2017	2018	2019
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	Balvu CB	88	27	47
	Balvu novads	579	469	500
	Baltinavas novads	42	43	27
	Rugāju novads	146	49	58
	Viļakas novads	218	34	76
	Kopā:	1073	622	708
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	Balvu CB	498	459	577
	Balvu novads	147	137	137
	Baltinavas novads	118	36	32
	Rugāju novads	89	43	40
	Viļakas novads	162	29	56
	Kopā:	1014	704	842

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, SBA pakalpojumu skaits ir nedaudz audzis (skat. 5.14. tab.). Kopējo rādījumu analīze liecina, ka uzlabojies bibliotēku krājuma saturs, un biežāk tiek pasūtītas tikai iepriekšējos gados izdotas grāmatas, kas ir jau nolietotas vai arī ir pieejamas tikai Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Balvu Centrālā bibliotēka no LNB pārskata gadā veica 5 pieprasījumus: tie bija gan senāki izdevumi (1911.g. un 1924.g), gan nozaru literatūra studējošo pētniecībai (“Datorgrāmatvedība”, “K. Ulmaņa autoritārā režīma saimniekošanas politika”) un eksāmenu kārtīšanai (“Medību ieroči”). SBA pakalpojuma veidā saņemtas un nosūtītas dažādu žanru grāmatas: padomju laikā izdotas grāmatas, kas fondā vairs neeksistē (nolietotas, lasītāju vainas dēļ nozaudētas, piemēram, grāmatu sērija par Fantomasu); lasītāju pieprasītie eksemplāri, uz kuriem izveidojusies rinda (piem., K.Račko romāni), autoru individuālie dāvinājumi. No nozaru literatūras- grāmatas par medībām, Latvijas vēstures konkrētiem periodiem, atmiņu grāmatas. Vairākas bibliotēkas (Tilža, Balvu pagasta bibliotēka, Vectilža, Tikaiņi, Viļaka) no Balvu CB pieprasa grāmatas vai grāmatu kopas krievu valodā, ko pašu krājumam nav aktuāli komplektēt, jo lasītāju ir maz vai ir viens- divi aktīvi lasītāji.

5.14. Problēmas un risinājumi pakalpojumu un pieejamības jomā.

Pēdējo gadu rādījumi liecina, ka bibliotēkas lauku reģionos arvien vairāk pozicionē sevi kā kopienu centrus, un līdz ar to pieaug bibliotēku loma un nozīme sabiedrības dzīvē: tā ir ne tikai vieta, kur izņemt lasīšanai grāmatas, presi, bet ir vieta, kur norisinās vietējā kultūras dzīve, ar to saistītās aktivitātes. Tas ir viens no pēdējiem punktiem lauku reģionos indivīda iespējām sazināties ar valsti.

6. Krājums

6.1. Krājuma komplektēšanas politika un organizācija.

2019.gadā reģiona bibliotēku galvenais komplektēšanas uzdevums – veidot kvalitatīvu, lietotāju pieprasītu krājumu, pievēršot uzmanību mainīgām lietotāju vajadzībām, veicināt izglītības iespējas, konkurētspēju darba tirgū un saturīgu brīvā laika izmantošanu. Katrai reģiona bibliotēkai izstrādāta atbilstoša krājuma komplektēšanas politika, pēc kuras tā vadās, organizējot savu krājumu.

6.2. Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums.

6.1.tabula

“Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums, Balvu reģions”

	2017	2018	2019
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	27963	30 303	33500
t. sk. grāmatām	17462	24 539	20718
t. sk. periodiskajiem izdevumiem	10501	13 777	12423
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	2,53	2,60	3,17
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	35146	45 027	39208

6.2. tabula

“Finansiālais nodrošinājums krājuma komplektēšanai uz vienu iedzīvotāju 2019.gadā”

Nr.p.k.	Novads	EUR
1.	Balvu novads	3,17
2.	Baltinavas novads	1,99
3.	Rugāju novads	5,20
4.	Viļakas novads	2,33
Reģionā:		3,17

2019.gadā vērtīgi dāvinājumi saņemti no dažādiem dāvinātājiem ar LNB AD BAC starpniecību: kopumā 440 eksemplāri par summu 4693,47 EUR. Nozīmīgi ir arī individuālo dāvinātāju dāvinājumi bibliotēkām.

6.3. Rekatalogizācija.

100% rekatalogizēts krājums ir 17 no 23 reģiona bibliotēkām: pārskata gadā pilnībā pabeigts darbs pie Tikaiņu bibliotēkas rekatalogizācijas, 2018.gadā pilnībā rekatalogizēts Vectilžas un Kubulu bibliotēku krājums. Uzsākta Lazdulejas, Vecumu pagastu bibliotēku krājuma rekatalogizācija, 2020. gadā plānots uzsākt rakatalogizēt Upītes, Skujietnieku un Balvu pagasta bibliotēku krājumu.

Kopumā rekatalogizēti 84% no visa bibliotēkas krājuma.

6.4. Krājuma pārbaude.

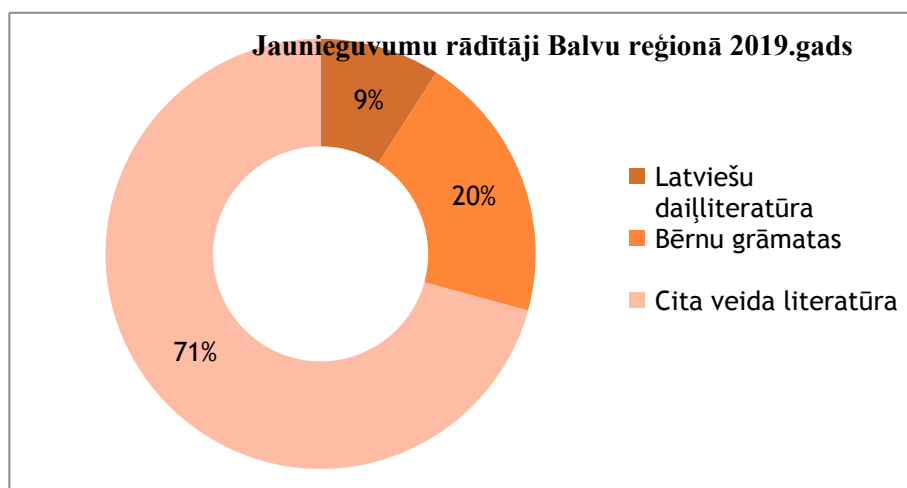
Pārskata periodā krājuma inventarizācija elektroniski veikta Krišjāņu, Rekavas un Rugāju pagastu bibliotēkās. Inventarizācijas rezultāti tika salīdzināti gan ar Balvu, Viļakas un Rugāju novadu domes grāmatvedību, gan ar elektronisko katalogu. Sniegts metodiskais un konsultatīvais atbalsts inventarizācijai Vecumu pagasta bibliotēkā, kas tika veikta manuāli. Rezultāti salīdzināti ar Viļakas novada domes grāmatvedību.

6.5. Krājuma rādītāji.

6.5. tabula

“Krājuma rādītāji, Balvu reģions”

	2017	2018	2019
Jaunieguvumi kopā	10474	13 121	12402
t. sk. grāmatas	3364	4486	4008
t. sk. latviešu daiļliteratūra	748	958	1121
t. sk. bērniem	738	1173	2506
Izslēgtie dokumenti	10508	16 639	12839
Krājuma kopskaits	137895	178 786	179677
Grāmatu krājuma apgrozība	0,89	0,82	1,01
Periodisko izdevumu apgrozība	2,95	2,9	2,58

6.5.1. Krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes pārskata periodā.

Nelielās pagastu bibliotēkas kļūst par lietotājiem orientētām bibliotēkām, un to krājuma komplektēšanas prioritātes ir balstītas uz daiļliteratūras, tajā skaitā latviešu oriģinālliteratūras iegādi. Pagastos, kuros darbojas skolas vai pirmskolas izglītības iestādes, īpaša uzmanība pievērsta bērnu un jauniešu literatūras iegādei, it īpaši “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas” grāmatām. Komplektējot krājumu, tika ņemtas vērā lasītāju intereses un pieprasījums. Bibliotēku krājumi pamatā tiek komplektēti latviešu valodā, dažās reģiona bibliotēkās, ņemot vērā lietotāju pieprasījumu, tiek komplektēta daiļliteratūra krievu valodā. Piemēram, Balvu CB 2019. gadā ¼ no pieaugušo literatūras iegādei atvēlētās summas izlietota grāmatu krievu valodā iegādei, jo pēc tām ir liels lasītāju pieprasījums. Nozaru literatūra tika komplektēta atbilstoši skolēnu un studējošo interesēm un vajadzībām: liels pieprasījums bija pēc literatūras par medicīnu un psiholoģiju, lauksaimniecību un

tehniku, pedagoģiju. Īpaši pieprasītas tika grāmatas par sociālo darbu un aprūpi. Īpaša uzmanība tika veltīta” Grāmatu svētku ciemiņu” - autoru grāmatu iegādei. Rugāju bibliotēkas aizvadītā gada prioritāte bija bērnu literatūras komplektēšana, jo šobrīd bibliotēkā bērni ir aktīvi lasītāji.

Plašāka sadarbība notika ar apgādiem “Zvaigzne ABC”, “Virja”, “Latvijas Grāmata” un “Janus”.

Upītes pagasta bibliotēkas prioritāte-krājums regulāri tiek papildināts ar latgalisko literatūru.

6.6. Datubāzes.

2019.gadā Balvu Centrālās bibliotēkas veidotajā Kultūrvēstures datu bāzē klāt nākuši 34 ieraksti (13 par Brīvības ielu, 13 “Vaduguns” arhīvu un 8 ieraksti par personībām). Gada sākumā, atsaucoties I.Pliča aicinājumam par Latgales fotogrāfu apzināšanu, īpaša uzmanība veltīta ziņu meklēšanai par Balvu puses fotogrāfiem. Rezultātā tapa 4 jauni ieraksti par fotogrāfiem Jāni Ziemeli, Robertu Priedeslaipu, Aini Kronīti un Igoru Pliču. Savukārt rudens pusē ievērojami tika papildināti ieraksti par Balvu Tautas teātri, Starptautisko Klasiskās dramaturģijas teātra festivālu “Ķiršu dārzs” un teātra režisori Vairu Resni. Datu bāzes ieraksti tiek papildināti regulāri – gan pierakstot klāt jaunāku informāciju, gan labojot saiti uz avotu sarakstu.

No 2019.gada maija Kultūrvēstures datu bāze darbojas jaunā programmatūras versijā un jaunā tehniskā izpildījumā www.balvurcb.lv/kb.

Reģiona bibliotēkās bezmaksas ir pieejamas divas KISC abonētās datubāzes: “Letonika” <https://www.letonika.lv/default.aspx> un “News” <http://news.lv/>. Bērzkālnes bibliotēkā pieejama datubāze www.nais.lv.

6.6.tabula

“Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums, Balvu reģions”

Datubāze	2017	2018	2019
Letonika	3029	2678	2091
News	421	587	311

Analizējot abonēto datubāzu skatījumu un pieslēguma sesiju skaitu, jāsecina, ka rādījumi krītas. Kā atzīst Briežuciema bibliotēkas vadītāja, *“bibliotēkas apmeklētāji dod priekšroku periodikas izdevumiem papīra formā, lai arī to klāsts bibliotēkā ir daudz mazāks nekā pieejams datubāzē.”* Datubāzes, it īpaši “Letonika”, vairāk izmanto skolēni, studējošie, interesenti dažādiem pētījumiem, konkrētām uzziņām, mācībām. Datubāzes izmantošana ir visai pasīva. Iemesls, pēc Skujetnieku bibliotēkas vadītājas domām, - *“citi interneta portāli, kuros var viegli orientēties un ātri atrast vajadzīgos materiālus”*. Kā atzīst Žīguru bibliotēkas vadītāja, *“jāpādomā par citiem piesaistīšanas veidiem, lai šīs datubāzes apmeklētāji izmantotu.”* Upītes bibliotēkas vadītājas atziņa: *“Regulāri atgādinot par tām (datubāzēm), rodas interese.”*

6.7. Krājuma un datubāzu popularizēšana.

Joprojām iedarbīgākais krājuma popularizēšanas veids Balvu reģiona bibliotēkās ir izliktās literatūras izstādes par dažādiem tematiem, kas veltītas gan jaunieguvumiem, gan dzejnieku un rakstnieku dzimšanas dienām, piemēram, Rakstnieku grāmatu plaukti Lazdulejā „Tas viss no turienes, no kurienes nāku es pati. Bet dzeja ir paņemta no manas mājas un mātes” / Anna Rancāne/; „Ja jau man tā laimējies, ka esmu cilvēks – vissarežģītākā būtne Visumā, tad bez mūzikas es nedzīvošu “ / Jānis Peters /; Nerātno grāmatu saraksts (18+ slepenais plaukts); krājumu popularizējošas izstādes Kupravas bibliotēkā decembrī “ Miers iekš katras mājas, miers iekš katras sirds!”; Lazdukalnā-“ Ziedošā vasara”- grāmatas, kuru nosaukumos ziedi u.tt. Nozaru literatūras grāmatas tiek popularizētas tematiskajās izstādēs, piemēram, Lazdukalnā “Tīra vide veselībai”; “Palīgi sēšanas darbiem un dārza ierīkošanai” u.c. Skujetniekos izlikta „Nepelnīti aizmirsto grāmatu” izstāde, lai lietotājiem atgādinātu klasiskās vērtības, kas ikdienā var paslīdēt garām.

Kā atzīst Briežuciema bibliotēkas vadītāja, *“bibliotēkas lietotāji labprāt aplūko uzliktās izstādes un izvēlas grāmatas un citus iespieddarbus, īpašu interesi izrādot par latviešu autoru darbiem un dažādām padomu grāmatām.”* Tāpat lasītāji Briežuciema bibliotēkā, sadarbībā ar www.drossinternets.lv, tika aicināti piedalīties konkursā „Izaicini savas pelēkās šūnas!”. Viens no interesantākajiem pasākumiem bija bibliotēkas aktīvāko lietotāju- komandas „Bibliotēkas aktīvisti” piedalīšanās erudīcijas konkursā „Vai pazīsti dzimto vietu?”, kur komanda ieguva 1.vietu.

Upītes bibliotēkā aktīvi lasītāji ir bērni: bibliotēkare to panāca tādējādi, ka tika ieviests nerakstīts likums: pirms datora lietošanas jāizlasa pāris BikiBuka grāmatiņas.

Rugāju pozitīvā pieredze ir grāmatu izbraukuma tirdzniecība sadarbībā ar IK “ Virja” –šo grāmatu tirdziņu var apmeklēt arī pagasta iedzīvotāji. Tā lasītājiem ir iespēja ne tikai nopirkt grāmatas, bet arī apskatīties jaunākos izdevumus, ko pēc tam var sameklēt bibliotēkā.

Arvien vairāk bibliotēku krājumi popularizēti tiek sociālajos tīklos, tādos kā Instagram, Facebook, draugiem.lv : regulāri tiek ievietota informācija par jaunākajām grāmatām, periodiku, novadpētniecības materiāliem.

Žīguru un Vecumu bibliotēkās tika rīkoti Dzejas dienu pasākumi: Vecumos tās tika organizēts kopā ar Borisovas TN kultūras darba organizatori, ar savu daiļradi klātesošos iepazīstināja literārās biedrības „Viļakas Pegazs” dalībnieki.

Balvu Centrālās bibliotēkas lielākais pasākums krājuma popularizēšanai bija ikgadējie, nu jau 9.Grāmatu svētki kopā ar “ Zvaigzni ABC” ar pāri pār sešiem simtiem dalībnieku(*sīkāk par Balvu CB organizētajiem pasākumiem krājuma popularizēšanai skat. Pielikumu Nr.2 tab.1.,2.,3.,4).*

Popularizējot datubāzes “ Lettonika” un “ News” , informācija par tām publicēta bibliotēku mājas lapā, lietotāji individuāli klātienē tiek iepazīstināti ar datubāzu piedāvātajām iespējām, piešķirot

lietošanas paroli. Datubāzes “Letonika” popularizēšanai pozitīva sadarbība ir izveidojies ar vietējām skolām un skolu bibliotēkām. Vectilžas bibliotēkas vadītāja darba pārskatā atzīmē: *“Datubāze “Letonika” tiek izmantota krustvārdu mīklu minēšanai, var piedalīties “Letonikas” konkursos, pildot praktiskos darbus dabas zinību priekšmetos, rakstot zinātniski pētnieciskos darbus, studiju un kvalifikācijas darbus, kā arī bērni nāk meklēt interesējošu informāciju, izmanto vārdnīcas, enciklopēdijas u.c. Krājuma un datubāzu popularizēšana notiek individuāli.”*

6.8. Darbs ar parādniekiem.

Darbs ar parādniekiem reģiona bibliotēkās notiek regulāri. Kā atzīmē Vīksnas bibliotēkas vadītāja, *“parādnieku salīdzinoši nav daudz. Tie, kas bibliotēku apmeklē regulāri, nekad nekavē grāmatas atgriešanas termiņu. Bet, protams, ir bibliotēkas lietotāji, kas ir ilgstoši parādnieki.”* Šīm personām tiek sūtīta ziņa e-pastā, īsziņas veidā, telefonsarunā. Tiek atgādināts, satiekot personīgi. Iespēja atgriezt steidzīgi nepieciešamās grāmatas tiek risināta, sazinoties ar lietotāju personīgi.

Problēmas rada lietotāju dzīvesvietas maiņas gadījumi, neplānota aizbraukšana, arī bezatbildība. Strādājot ar parādniekiem, jāizturas korekti, lai nezaudētu lietotāju pavisam. Kavējuma nauda tiek iekasēta tikai apzināta un regulāra nodošanas termiņa neievērošanas gadījumā. Pastāv koleģiāla vienošanās reģiona bibliotēku starpā- līdz saistību izpildei nesniegt bibliotēkāros pakalpojumus lietotājam, kurš ir parādnieks kādā no reģiona bibliotēkām.

7.darbs ar bērniem un jauniešiem

7.1. Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji .

Galvenie virzieni darbā ar bērniem un jauniešiem 2019.gadā:

- ✓ bērnu bibliotēkā apkalpošana Balvu reģiona bibliotēkās;
- ✓ jaunu lietotāju (bērnu un jauniešu) iesaistīšana bibliotēkās;
- ✓ bibliotēkas darba organizēšana un popularizēšana, publicitāte;
- ✓ literatūras popularizēšana dažādos lasīšanas veicināšanas pasākumos;
- ✓ dalība Ziemeļvalstu literatūras nedēļas pasākumos un aktivitātēs;
- ✓ piedalīšanās LNB lasīšanas veicināšanas projektos “Mūsu mazā bibliotēka”, “Grāmatu starts”, “Bērnu/Jauniešu/Vecāku žūrija 2019”, “Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība”;

- ✓ piedalīšanās “Vispasaules Drošāka interneta” dienas pasākumos, Digitālajā nedēļā u.c.;
- ✓ Latvijas un lokālās kultūrvides izzināšana caur spēlēm.

Kopumā Balvu reģiona bibliotēkās samazinājies bērnu un jauniešu lietotāju skaits (-10,5 %) (skat. 7.1. tab.). Arī apmeklējumu skaits reģionā kopumā krasi samazinājies, ko varētu skaidrot ar bērnu

	Balvu CB			Balvu novads			Rugāju novads		
Bērni un jaunieši līdz 18g.	2018	2019	+/-	2018	2019	+/-	2018	2019	+/-
Lietotāju skaits	766	674	-13,6%	447	413	-8,2%	276	256	-7,8%
Fiziskais apmeklējums	15 079	13843	-8,9%	8 225	6618	-24,3%	3026	2926	-3,4%
Izsniegums	12 908	10374	-24,4%	9 377	7183	-30,5%	2977	2838	-4,9%
Bibliotekārais aptvērums	70	62	-12,9%	46	44,9	-2,4%	49,0	42,0	-16,7%
Vidējais izsniegums	16,85	15,39	-9,49%	20,98	17,39	-20,6%	10,79	11,09	+2,7%
Vidējais apmeklējums	19,69	20,54	+4,1%	18,4	16,02	-14,9%	10,96	11,43	+4,1%

un jauniešu samazināšanos Balvu, Viļakas un Baltinavas novados: Baltinavas novadā slēgta Baltinavas Kristīgā internātpamatskola, Balvu novadā- Tilžas internātpamatskola, 2018.gadā- Briežuciema pamatskola. Lielāks lasītāju skaits ir pagastos, kuros ir pirmskolas izglītības iestādes un pamatskola. Tā, piemēram, Lazdukalna bibliotēkas apkalpošanas teritorijā ir Eglaines pamatskola ar 70 skolēniem, bibliotēkā bērni un skolēni sastāda 42% no visiem bibliotēkas lietotājiem. Tās pagastu bibliotēkas, kuru darbības rādiusā atrodas vidusskola, diemžēl, ir liels retums Balvu reģionā.

7.1. tabula

“Vispārīgie darba rādītāji darbā ar bērniem Balvu reģiona bibliotēkās”

	Viļakas novads			Baltinavas novads			Reģions kopā		
Bērni un jaunieši līdz 18g.	2018	2019	+/-	2018	2019	+/-	2018	2019	+/-
Lietotāju skaits	553	513	-7,8%	81	66	-22,7%	2 123	1922	-10,5%
Fiziskais apmeklējums	10270	8188	-25,4%	4876	3460	-40,9%	41 476	35035	-18,4%
Izsniegums	10148	9639	-5,3%	3698	1864	-98,4%	39108	31898	-22,6%
Bibliotekārais aptvērums	64,9	59,1	-9,8%	70	72	-2,8%	58	54,5	-6,4%
Vidējais izsniegums	18,35	18,79	+2,3%	45,65	28,24	-80,9%	18,42	16,6	-10,96%
Vidējais apmeklējums	18,57	15,96	-16,4%	60,20	52,42	-14,8%	19,54	18,23	-7,2%

2019.gadā kopumā par 22,6% samazinājies arī izsniegumu skaits, jo arvien biežāk bērni izvēlas izmantot IT tehnoloģijas, kā arī vienkārši pavadīt brīvo laiku bibliotēkā un komunicēt ar vienaudžiem. Milzīgu izsnieguma rādītāju kritumu līdz ar Kristīgās internātpamatskolas slēgšanu piedzīvojusi Baltinavas bibliotēka: -98,4%. Rādītāju skaita samazināšanos ietekmē arī plašās citu interešu nodarbību apmeklēšanas iespējas. Pieaudzis apmeklējumu skaits tieši Balvu CB bērnu abonementā(+382) līdz 18 gadiem. Domājams, ka tas izskaidrojams ar pirmsskolas iestāžu audzēkņu aktivitāti. Balvu Centrālās bibliotēkas organizēto “Droša interneta” stundu aktīvi apmeklēja Baltinavas, Rekavas, Stacijas skolu audzēkņi, savukārt erudīcijas spēli “Mana Latvija” izspēlēt brauca skolēnu grupas no Rēzeknes, Alūksnes, Baltinavas un Stacijas skolām.

7.2. Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija attiecībā uz darba virzienu ar bērniem.

Balvu Centrālās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļas vadītāja piedalījās visās LNB Bērnu literatūras centra rīkotajās aktivitātēs, organizēja Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensības aktivitātes Balvu reģionā, tajā skaitā finālistu braucienu uz Lielajiem lasīšanas svētkiem LNB. Saņemt konsultatīvo atbalstu, palīdzību Bērnu literatūras nodaļā var ikviens pagasta vai skolas bibliotēkas darbinieks.

7.3. Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana.

7.3.1. tabula

“Jaunieguvumi bērniem Balvu reģiona bibliotēkās”

2019.gads	Balvu CB	Balvu novads	Baltinavas novads	Rugāju novads	Vīlakas novads	Reģionā kopā
Jaunieguvumu skaits	355	238	61	130	162	881
% no kopējā jaunieguvumu skaita	34,8%	20,5%	26%	19,26%	17,6%	22%

Komplektējot krājumu, novadu bibliotēkas vadās pēc katras bibliotēkas izstrādātas krājuma attīstības koncepcijas, kurā noteikta bibliotēkas krājuma veidošanas un papildināšanas politika, ir noteikti temati, par kuriem iegādājami iespieddarbi u.c. dokumenti, dokumentu veidi, valodas, eksemplāru skaits un citi parametri. Bibliotēku krājums bērniem un jauniešiem tiek veidots atbilstoši piešķirtajiem budžeta līdzekļiem, proporcionāli sadalot attiecīgajam lasītāju sastāvam bibliotēkā. Prioritāte, iegādājoties literatūru bērniem, ir “Bērnu un jauniešu žūrijas” grāmatām, bērnu oriģinālliteratūrai, jaunākajām bilžu, pasaku grāmatām, grāmatām, kuras ir skolu ieteicamās literatūras sarakstā, kā arī labām grāmatām, kuras ir fiziski nolietotojušās, bet ir iespējams iegādāties no jauna. Komplektējot grāmatas, regulāri tiek sekots grāmatu jaunumiem interneta vietnēs www.lgramata.lv.

www.virja.lv; www.zvaigzne.lv; www.satori.lv. Veiksmīga sadarbība ir ar izdevniecību “Zvaigznes ABC”, jo grāmatnīca ir arī Balvos, līdz ar to ir iespēja izvēlēties grāmatas uz vietas.

Balvu Centrālā bibliotēka regulāri papildina galda spēļu, DVD un CD disku krājumu. Iecienītākās spēles joprojām ir “Monopols”, “Alias” un “Twisters”. Gada laikā DVD un CD izsniegums Balvu CB -1051 reize, no tām 837 -uz vietas. Lasītāju pieprasījumu apmierināšanai izmantots arī starpbibliotēku abonements. Pārsvarā tās bija bērnu žūrijas grāmatas.

Gada beigās tiek noskaidrots lasītāko grāmatu TOP 10 Balvu CB, neņemot vērā žūrijas grāmatas(skat. tab.7.3.2).

7.3.2.tabula

“Lasītāko grāmatu TOP 10 Balvu Centrālajā bibliotēkā 2019”

N.p.k.	Autors	Grāmatas nosaukums
1.vieta	E. Gulbe	Koko un Riko
2.vieta	L. Žutaite	Kika Mika un lielā tumsa
3.vieta	H. Tamms	Nindzja Timijs un nozagtie smieklī
4.vieta	Dz. Roulinga	Harijs Poters un filozofu akmens
5.vieta	A .Toda	After. Pēc mūsu tikšanās
6.vieta	F. Kamovs	Pagaidi tikai
7.vieta	D. Pilkijs	Dogmens
8.vieta	A. Šenheimeijers	Līzelotei nenāk miegs
9.vieta	Dž. Lūisa	Sarkanais ibiss
10.vieta	Sarkanais ibiss	Meitene tīmeklī

Bērnu literatūras klāsts, atbilstoši pieprasījumam katrā reģiona bibliotēkā, tika papildināts dažādu nosaukumu periodiskajiem izdevumiem. Populārāko vidū ir “Spicīte”, “Avene”, “Pūcīte” un “Ilustrētā Junioriem”.

Balvu BC Lasītavā bērniem un jauniešiem tika abonēti 17 nosaukumu periodiskie izdevumi.

7.4. Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām.

Uzziņu darbs cieši saistīts ar skolēnu mācību procesu: tās nepieciešamas, izstrādājot zinātniski pētnieciskos darbus, rakstot referātus, gatavojoties konkursiem vai tematiskiem pārbaudes darbiem. Kā uzziņu avoti tiek izmantotas tematiskās mapes, enciklopēdijas, nozaru literatūra, novadpētniecības materiāli. Noderīgas ir datubāzes: www.periodika.lv, www.letonika.lv, www.zudusilatvija.lv, www.eliterature.lv, www.historia.lv, www.youtube.com u.c. Kā atzīmē Viļakas bibliotēkas vadītāja, “skolēnu pieprasītās tēmas katru gadu mēdz atkārtoties, šo uzziņu sniegšanā personālam jau ir pieredze.” Daži uzziņu piemēri: “Miega nozīme un ietekme uz cilvēka organismu”, “Bīstamie atkritumi un to pārstrādes iespējas”, “Skaistuma kritēriji mūsdienās un senatnē”, “Skolēnu jaunrade Padomju gados”, “Saules enerģija, saules kolektori”, “Viļakas vēstures fakti, novadnieki”, “Dialekti

Latvijā” u.c. Lielākais skaits uzziņu sniegts skolu projektu nedēļu laikā, kad klasēs tiek izstrādāti darbi par dažādām tēmām.

Informācijas prasmes un iemaņas Balvu CB tiek attīstītas, piedāvājot pasākumus, sākot no 2.līdz 12. klasēm: “Vaifija spēle”, informācijas stundas ”Es-mūsdienu informācijas telpā” , “Mācies gudri” gan bibliotēkā, gan ciemojoties Balvu Valsts ģimnāzijā. Nodarbību mērķis: izprast internetu, aplikācijas What caps nepieciešamību un tajā pastāvošos riskus, prast uzņemties atbildību par ziņu, video saņemšanu un nosūtīšanu, analizēt interneta saturu- reklāmas, viltus ziņas u.tt. Novadītas informācijpratības stundas par darbošanos interneta vidē arī Baltinavas, Rekavas vidusskolu un Stacijas pamatskolu 4.-9. klašu skolēniem. Reģiona bibliotēkās skolēni individuāli tika iepazīstināti ar bibliotēkas darba specifiku, bibliotēkas resursiem un informācijas izguves prasmēm. Pagastu bibliotēkās bērni un jaunieši pārsvarā izmanto bibliotēkā pieejamo internetu, bibliotekāre ir kā konsultants dažādu neskaidru jautājumu noskaidrošanai un palīdzībai.

7.4.1. tabula

“Aktivitātes dažādiem vecumposmiem Balvu reģiona bibliotēkās”

Bibliotēka	Aktivitāte	Apraksts
Balvu Centrālā bibliotēka	Viktorīna “Vai tu zini?”	Uzdevums: -Iepazīties ar izstādi; -Izgūt informāciju; -Atbildēt uz izstādi izzinošiem jautājumiem.
Balvu Centrālā bibliotēka	“Darbīgās trešdienas”; 14 nodarbības, 144 interesenti	Pēc stundām piedāvā: -Lasīt; -Zīmēt; -Līmēt; -Veidot; -Griezt; -Radoši darboties; -Vienkārši atpūsties.
Balvu Centrālā bibliotēka	“Sarunas par grāmatām”; 8 sarunu ciklu, 145 dalībnieki	Klašu kolektīvi tiek aicināti uz bibliotēku un iepazīstināti ar jaunāko latviešu , uzziņu un tulkoto literatūru, grāmatām, kuras liek smieties, raudāt, domāt, uzzināt.
Balvu Centrālā bibliotēka	Laimas Bikšes bērnu grāmatu ”Esi mans draugs” un “Grāmata par zilo zirdziņu”; sarunās piedalījās 74 pirmsskolnieki un jaunāko klašu skolēni.	-Izstādes iepazīšana, -Fragmentu lasīšana, -Ilustrāciju salīdzināšana, -Sarunas par draudzību, prieku un draugiem.
Balvu Centrālā bibliotēka	Ziemeļvalstu literatūras nedēļa “Svētki Ziemeļos”.	-LNB zviedru bērnu literatūras izstāde “Kur bērnam augt”, papildināta ar bibliotēkas plauktos esošajām ziemeļvalstu autoru bērnu grāmatām -175 interesenti. -42 pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņi +16 pirmsskolnieki un viņu vecāki Rītausmas stundās kopā ar bibliotekāri izdzīvoja Brālīša un Karlsona dzimšanas dienas notikumus,

		-Pusaudži rītausmas un vakara stundās kopā lasīja fragmentus par Pepijas dzimšanas dienas svinībām, pārrunāja, ko zina par Pepiju, priecājās par dzimšanas dienas cienastu-papīra tortes gabaliņiem ar īstu pildījumu- Latvijas konfektēm, un, kā jau dzimšanas dienā pieklājas, spēlēja dažādas spēles.
Baltinavas novada bibliotēka	Kaķu diena 1. martā.	Iepazīšanās ar kaķiem literatūrā, animācijas filmās. Spēles ar Mazo kaķi, kaķu filcēšana.
Baltinavas novada bibliotēka	Rīta stundas lasījumi Ziemeļvalstu Bibliotēku nedēļas "Ziemeļvalstu svētki" ietvaros.	Kopā ar pirmskolas bērniem svinēta Pepijas dzimšanas diena, lasīti fragmenti no A.Lindgrēnas grāmatas "Pepija Garzeķe", kopā ar bērniem klāti galdi, kur vajadzēja sašķirot cepumus, saliet sulu, un bērni stāstīja, kā viņi svin savu dzimšanas dienu.
Rekavas bibliotēka	Tematiskā izstāde par pogām	337 dažādu izmēru, materiālu un krāsu pogas, dažādi informācijas avoti, literatūra par pogām. I.Ziedoņa "Pasaka par pogu".
Rugāju bibliotēka	Zaļā pēcpusdiena sadarbībā ar dabas aizsardzības pārvaldi "Rāzna" "Mitrāji Latvijas dabā"	Dažādas vidi izzinošas aktivitātes novada bērniem, izstāde "Augi dabas rezervātos", spēle "Zilītes gads".
Rugāju novada bibliotēka	Ekskursija Rugāju novada "Bērnu žūrijas" lasīšanas ekspertiem uz Rūjieni	Stāsti par rūjienu un rūniejiešiem, dažādu apskates objektu aplūkošana, ciemošanās Rūjienas saldējuma ražotnē.
Tilžas bibliotēka	Grāmatu lasīšanas pēcpusdienas ceturtdienās 9 pēcpusdienas laikā no 10.oktobra līdz 12.decembrim	Rudenīgu dzejoļu lasīšana, U.Ausekļa daiļrades iepazīšana, rudenīgu kļavu lapu krāsošana, spoku stāstu lasīšana un baidīšanās kopā, interesantu fakti meklēšana par Latviju. Pārrunas par veselīgu dzīvesveidu, rotaļās iešana, marinētu gurķu degustācija, dziesmu dziedāšana bēdīgajam gurķim u.c. aktivitātes.
Tilžas bibliotēka	Pasākumi Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ietvaros	Pirmsskolas izglītības iestādes audzēkņiem- pārsveiguma ballīte kopā ar grāmatu "Zeķu Zaķa pidzamu ballīte", vidusskolas skolēniem- Pepijas ballīte ar fragmentu lasīšanu, lasītā apspriešanu, cepurīšu un sviestmaižu gatavošana.
Viļakas novada bibliotēka	"Bērnu un jauniešu žūrijas" lasīšanas maratona noslēguma pasākums	29. aprīlī Žīguru kultūras namā Viļakas pamatskolas un Žīguru pamatskolas čaklie lasītāji kopā priecājās lasīšanas maratona noslēguma pasākumā : darbojās ludziņā, gāja rotaļās un pildīja dažādus uzdevumus.
Vīksnas bibliotēka	Aktīvās bibliotēkas trešdienas	Aktīvo pēcpusdienu tēmas tiek pielāgotas aktuālākajiem notikumiem, svētkiem: Miķeļi, Mārtiņi, Ļāčplēša diena, Latvijas valsts dzimšanas diena, rakstnieku dzimšanas dienas, Ziemassvētki, Jaunais gads. Pēcpusdienu laikā bērni darbojas radoši, krāso, zīmē, līmē, min krustvārdu mīklas, lasa dzejoļus, tautasdziesmas, spēlē galda spēles, iepazīstas ar jaunākajiem preses izdevumiem bērniem. Pirms Helovīniem kopā ar bērniem lasīti spoku stāsti.

Vīksnas bibliotēka	Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļa	Vīksnas pamatskolas 1. un 2. klases bērniem lasīti fragmenti no Astrīdas Lindgrēnes “Grāmatas par Pepiju Garzeķi”, gatavotas dzimšanas dienas ballītes cepures un baudīta dzimšanas dienas rulete.
--------------------	--------------------------------	--

7.4.2.tabula

“ Aktivitātes pirmskolas izglītības iestāžu audzēkņiem”

Bibliotēka	Aktivitāte	Apraksts
Balvu Centrālā bibliotēka	Tematiskās “Rīta stundas” bibliotēkā 32 stundas, 478 dalībnieki	Kopā lasītas, pārrunātas grāmatas, zīmēti zīmējumi, iets rotaļās un skatītas filmiņas, bērnu žūrijas grāmatu lasīšana un vērtēšana.
Baltinavas novada bibliotēka	Digitālās nedēļas aktivitātes “Mans draugs dators”	Pirmskolas izglītības iestādes audzēkņiem sniegtas pirmās iemaņas datora lietošanas prasmēs, informācija par drošību internetā.
Bērzkalnes bibliotēka	Tematiskās nodarbības reizi nedēļā.	Dažādas aktivitātes, atbilstoši pirmskolas izglītības iestādes mācību procesa tematikai.
Medņevas bibliotēka,	Lasīšanas veicināšanas projekts “Mūsu mazā bibliotēka “	Grāmatiņu kopā lasīšana, krāsošana, puzzles.
Rugāju novada bibliotēka	Ārpusbibliotēkas lasīšanas stunda “Kopā lasīt jautrāk”	Lasīšanas nodarbības pirmskolas izglītības iestādes grupiņā “Mārites” katru pirmdienas rītu no marta līdz decembrim.
Vecilžas bibliotēka	Lasīšanas veicināšanas projekts “Mūsu mazā bibliotēka “ 6 dalībnieki	Pasaku vecmāmiņa rosina bērnus zīmēt, rakstīt, minēt mīklas, spēles, veidot, līmēt, fantazēt – labi pavadīt laiku, izprast izlasītos stāstus, skatīt un iztēloties savus zīmējumus. Katram bērnam tika uzdāvināta vienai skaista grāmata.
Vecilžas bibliotēka	Ziemeļvalstu nedēļas aktivitātes	Mazie Tilžas vidusskolas pirmskolas izglītības iestādes audzēkņi svin svētkus kopā ar Pepiju.
Viļakas bibliotēka	Pasākums, veltīts Margaritai Stārastei	Viļakas pirmsskolas izglītības iestādes “Namiņš” sagatavošanas grupas “Bitītes” audzēkņi minēja M. Stārastes bilžu mīklas, ar svecēm krāsoja savus iniciāļus, skatījās multfilmu “Zīļuks”.
Viļakas novada bibliotēka	H.K.Andersena pasaku pēcpusdiena	Bērni noklausījās pasakas “Īkstīte” un “Neglītais Pīlēns”, bet no burtu kartēm bija jāsaliek pasaku nosaukumi.

7.4.3. tabula

“ Aktivitātes 1.-4.klašu skolēniem”

Bibliotēka	Aktivitāte	Apraksts
Balvu Centrālā bibliotēka	Erudīcijas spēle “Mana Latvija”; 13 spēles, 263 spēlētāji no Rēzeknes, Alūksnes, Baltinavas, Balvu un Stacijas pamatskolām	Zināšanu pārbaude jautājumos, konkurss, komandu spēle par savu valsti, novadu, Balvu pilsētu.

Balvu Centrālā bibliotēka	Informācijas stunda “Mana pilsēta Balvi-skaistākā pilsēta Latvijā”; 4 stundas, 73 3.klašu skolēni	-Ieskats vēstures lappusēs, -dziesmas, -teikas, -mīklas, -uzdevumi, -loto spēle, -animācijas filma “Balvu vilciņš”.
Balvu Centrālā bibliotēka	Literārā stunda “K. Skalbe- latviešu pasaku ķēniņš”; 68 3.klašu skolēni	Prezentācijas formā neliels ieskats Skalbes dzīves lappusēs, daiļradē, vairāk ieskatoties 3 pasakās: “Kaķīša dzirnavas”, “Pasaka par vērdu”, “Milzis” +fragmentu lasīšana, noslēguma viktorīna.
Baltinavas novada bibliotēka	Digitālās nedēļas aktivitātes “Zini, saproti un pielieto!”	3.klašu skolēni tiek iepazīstināti ar pamatiem droša interneta lietošanā.
Lazdukalna bibliotēka	Pirmā iepazīšanās ar bibliotēku “Grāmatu taku noslēpumi” 1. un 2. klases skolēniem	-Klausās stāstījumu par pagasta bibliotēku, -iepazīst, cik dažādas pēc formas ir grāmatas, -sver vissmagākās grāmatas bibliotēkā, -min mīklas par grāmatām, - sacenšas klašu grupās visaugstākā grāmatu torņa celšanā, -dāvanā saņem no papīra gatavotu mājiņu, kura slēpj sevī informāciju par to, kas patīk un kas nepatīk grāmatai, un nelielu saldo našķi.
Medņevas bibliotēka	Pirmie soļi bibliotēkā	Iepazīšanās ar bibliotēkas telpām, grāmatu plauktu izpēti, vislielākās un vissmagākās grāmatas atrašana, multfilma “Joka pēc alfabēts”.
Rekavas bibliotēka	Ziemeļvalstu literatūras nedēļas 2019 lasījums 4.kl. skolēniem	Bērni iepazīstas ar svētku svinēšanu A.Lindgrēnas grāmatā “Pepija Garzeķe” un Mārtiņdienas svētku svinēšanas tradīcijām.
Tilžas bibliotēka	Lasīšanas veicināšanas projekts “Mūsu mazā bibliotēka”	Kopā ar Tilžas vidusskolas skolēniem lasīšana un darba burtnīcu aizpildīšana, ludziņas iestudēšana, krāsošana, līmēšana un zīmēšana reizi mēnesī visā gada garumā.
Viļakas novada bibliotēka	Ziemeļvalstu literatūras nedēļa 2.klases skolēniem	Mazākajiem klausītājiem šogad tika piedāvāts fragments no Astrīdas Lindgrēnes grāmatas “Pepija Garzeķe”, kurā galvenā varone svin dzimšanas dienu.

7.4.4. tabula

“ Aktivitātes 5.-9.klašu skolēniem”

Bibliotēka	Aktivitāte	Apraksts
Balvu Centrālā bibliotēka	Pašgatavotā literārā spēle “Kurā pasakā dzīvo?” 4 klašu grupas	Jautājumi, mīklas, sacensība, viktorīna par ieteicamo literatūru 5.klasēm.
Balvu Centrālā bibliotēka	Tematiskā stunda par Antonu Slišanu “Iepazīsimies/ Īpasazeisim”; 36 6.klašu skolēni	-Lokālās kultūrvides iepazīšana; -Fakti un fotogrāfijas, video par novadnieku; -Puzle- Slišana Balvu pamatskolai veltīts dzejolis; -Dzejoļa “Zvaneņa dzīsmes” animēšana; -Emociju atpazīšana un izpausme latgaliešu valodā.
Balvu Centrālā bibliotēka	“Latgales stunda” 70 izglītojamie	Informācija par Latgales kongresu, literatūru, mūziku latgaliešu valodā; video fragmenti, kopīgi izspēlēta datorspele par Latgales pilsētām.

Lazdukalna bibliotēka	Erudīcijas konkurss 5. -9. klasēm “ Maza mana tēvu zeme Divu roku platumā”	-Dažādi galvas mežģi par Latviju; - augstākā TV torņa celšana no skoča; -dzejoļu par Latviju lasīšana; -Lāčplēša zīmēšana.
Tilžas bibliotēka	Bibliotēkā stunda Tilžas vidusskolās 6.klases skolēniem	Novadītas divas mācību stundas 6. klasei: tekstu lasīšana, pazudušo vārdu meklēšana, turpinājuma rakstīšana pasākām.

7.5. Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes.

Nozīmīga bibliotēkā darba daļa ir lasīšanas veicināšanas pasākumi dažādām vecuma grupām. Bibliotēkas organizē aktuālas izstādes, tematiskas un literāras pēcpusdienas, lasījuma, pārrunas, konkursus, ekskursijas, prāta spēļu turnīrus, tikšanos ar interesantiem cilvēkiem. u.c. Vislabākais darba rādītājs ir bērns, kas atved uz bibliotēku vecākus, lai tie pierakstītos un kļūtu par bibliotēkas lietotājiem.

7.5. tabula

“ Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes Balvu reģiona bibliotēkās”

Bibliotēka	Aktivitāte	Apraksts
Balvu Centrālā bibliotēka	Tematiskās Rīta stundas pirmsskolniekiem kopā ar vecākiem- ģimeņu rīti “Māmiņ, tēti! Aizved mani uz bibliotēku!” 1x mēnesī, 7 nodarbības	Bibliotēkāres vadībā bērni kopā ar vecākiem tiek iesaistīti radošā darbībā: grāmatu priekšlasīšana, bērnu un vecāku iesaistīšana zīmēšanā, līmēšanā, veidošanā, rotaļu iešanā, bibliotēkas un krājuma izzināšanā utt. par dažādiem tematiem: bibliotēka,putni, kukaiņi, Lupatiņi, Ziemassvētki, alfabēts u.c.
Balvu Centrālā bibliotēka	Tikšanās ar rakstniekiem	-38 3.klašu skolēniem sarunas ar rakstnieci , ilustratori, Latvijas Leļļu teātra scenogrāfi Latvijas Mākslas akadēmijas pasniedzēju, grāmatu sērijas “Biki buks” izveidotāju Rūtu Briedi par ilustrāciju tapšanu un atraktīva radoša darbnīca. -Ar 35 bērniem sarunājās mākslinieks un rakstnieks Mārtiņš Zutis . Jauns, atraktīvs puisis, kurš prot aizraut bērnus, iesaistot viņus stāstu zīmēšanā un stāstīšanā par uzzīmēto. -48 Balvu pamatskolas un Tilžas bibliotēkas čaklākie lasītāji sajūsminās par čau-čau šķirnes suni Rafi un viņa saimnieci- Vitu Štelmaheri . Saruna par grāmatām “Anne Marija” un “Albīns”.
Balvu Centrālā bibliotēka	Lasīšanas veicināšanas projekts “Mūsu mazā bibliotēka” 6 rīta stundas, 75 pirmsskolnieki	Kopā tika lasītas, pārrunātas grāmata, pārrunas par to, kādus pēdu nospiedumus var sniegt atpazīt, krāsoti lāči un gatavoti “apskāviņi”, mēģinājums minēt, kas bija pirmais- vista vai ola”? Rezultāts-papīra darbiņi ar vistu olā.

Balvu Centrālā bibliotēka	9.Grāmatu svētki kopā ar “Zvaigzni ABC” Balvos	-Tikšanās ar mākslinieci un rakstnieci Zani Raičenoku- Raišonoku , kurās aktīvi iesaistījās 70 Balvu pamatskolas 2.-3. klašu skolēni; - Dzintars Tilaks sarunājās ar 40 5.klašu skolēniem, rosinot viņus domāt un izteikt savu viedokli; - Pirmsskolas izglītības iestāžu “Sienāzītis” un “Ieviņa” 30 pirmsskolnieku uzvedums, dziesmas, sarunas kopā ar Lauru Vinogradovu ; - Ieva Melngalve un 100 jaunieši no Balvu Valsts ģimnāzijas un Vispārējās un profesionālās vidusskolas eksperimentē stāsta veidošanas laboratorijā. -Aktīvākie Kubulu jaunieši kopā ar Maiju Pohodņevu, Modri Pelsi “Aliansē pret vēzi” un Marutas Kusiņas “Ārstniecības augiem”; - Inese Dreimane par necilvēcības virpuļa sākumu Latvijā 30.gadu beigās stāsta “Vēstulē ar pielikumu” BVĢ un BPVV 90 jauniešiem.
Balvu Centrālā bibliotēka	Bērnu žūrijas ekspertu izzinoši izklaidējošs brauciens uz mini zoolanču “Ozolmājas”	Bērniem patīk dzīvnieki!. Tur bija strausi, alpaki, ēzeļi, mežacūkas, neskaitāmas trušu šķirnes- tie patika vislabāk Pēc izzinošas ekskursijas- sviestmaizes ar tēju, atkal truši un spēles!
Balvu Centrālā bibliotēka	Bibliotēkas izzināšanas ekskursijās 1.klašu skolēniem	-Iepazīšanās ar telpām; -Darbošanās Novadpētniecības lasītavā; -Puzle par Balviem; -Putnu vārdu salikšana; -Kopīga pasakas lasīšana lomās; -Jautājumu- atbilžu spēle; -“Alfabēta” izdziedāšana; -Lietotāju reģistrācija-kas tas ir?... Gaidām jaunus lasītājus!
Balvu Centrālā bibliotēka	Nacionālā Skaļās lasīšanas sacensība, reģions 17 dalībnieki	Sacensību reģionālais posms. Mērķis- rosināt interesi par grāmatām, veicināt lasītprasmi. Visiem konkursa dalībniekiem-diplomi un šokolādes ar konkursa logo, bet godalgoto vietu ieguvējiem arī dāvanu kartes grāmatu iegādei “Zvaigznes ABC” veikalos, ko sponsorēja SIA INVIK.
Krišjāņu bibliotēka	“Lasīsim kopā ar klaunu Leniju!”	Pasākumu cikls kopā ar klaunu Leniju- grāmatīņu lasīšana, krāsošana, multfilmu skatīšanās, spēles un rotaļas- bērni ar nepacietību gaida nākošo klauna apciemojuma reizi.
Tilžas bibliotēka	Tikšanās ar rakstniekiem	-55 Tilžas pirmsskolas grupiņas “Ežuki” un vidusskolas 2. - 4. klases skolēnu tikšanās ar “Koko un Riko” autori Eviju Gulbi “Dzejoļu veikalā”, kur, samaksājot ar rudenīgi krāsainām kļavu lapām, katrs tika pie sava dzejoļa; - 25 lasītāju brīnišķīga tikšanās ar bērnu grāmatu autoru dzejnieku Uldi Ausekli .
Tilžas bibliotēka	“Bērnu žūrijas” eksperti dodas ekskursijā.	-Mūzikas instrumenti G.Igauņa darbnīcā; -Interesanti fakti par putniem un dzīvniekiem minozoodārzā “Rozītes”; -Muzejpedagoģiska programma “Senās rotaļas un

		spēles” Latgales kultūrvēstures muzejā.
Tilžas bibliotēka	Bibliotēkas čaklāko lasītāju brauciens uz Lotes zemi Igaunijā.	-Brauciens ar minivilcienu; -limonādes burbuļa uzpumpēšana; -slidkalniņi; -dažādas attīstošas un izklaidējošas rotaļas Lotes namiņos.
Viļakas novada bibliotēka	Trīs dienu radošā vasaras nometne bibliotēkā	Dalībnieki ieguva hennas tetovējumus, zīmēja, minēja mīklas un spēlēja spēles. Aktīvi radošo darbnīcu apmeklēja 15 bērni 5-12 gadu vecumā no Šķilbēniem, Viļakas un Rīgas, kuri pavada vasaras brīvdienas pie vecmāmiņām.

Pārskata gadā turpinājās aktīva lasītāju- ekspertu iesaistīšanās visveiksmīgākajā lasīšanas veicināšanas aktivitātē- Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā. Vērtēšanai nodotās grāmatas tiek gaidītas ar īpašu nepacietību, uz tām bieži vien izveidojas rinda. Balvu reģiona bibliotēkās Bērnu- Jauniešu vecāku žūrijā 2019. gadā iesaistījās un savus vērtējumus par grāmatām, aizpildot elektroniskās anketas, sniedza 724 lasītāji- eksperti: 262 no Balvu Centrālās bibliotēkas, 210 skolu bibliotēku eksperti, 514 publisko bibliotēku eksperti- lasītāji (skat. Pielikumu nr.1, tab.4).

Projekta “ Mūsu mazā bibliotēka” aktivitātēs “ Liels un mazs” , kas paredzētas 4-8 gadus vecu bērnu lasītprasmes veicināšanai, piedalījās 5 reģiona bibliotēkas: Balvu CB, Tilžas, Vectilžas, Vīksnas un Rekavas pagastu bibliotēkas. Reģiona bibliotēkās, kuru darbības rādiusā nav skolu vai pirmskolas izglītības iestāžu, atsevišķi pasākumi bērniem netiek organizēti, bet tiek piekopta taktika: “Nāc, relaksējies, izvēlies atpūtai piemērotāko literatūru, jo jaunumu un rakstnieku jubileju izstādes plauktos redzamas regulāri!” Kā atzīst Skujietnieku bibliotēkas vadītāja, *“ar bērniem un jauniešiem strādāt ir visvieglāk, jo viņi kā sūklīši uzsūc jaunāko informāciju, patur to galvā un vienmēr ir gatavi diskutēt un aizstāvēt savu viedokli...ļoti patīk izprovocēt jauniešus uz sarunām par kādu no grāmatu vai filmu.”*

7.6. Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums.

Bibliotēka	Sadarbības partneris	Sadarbības raksturojums
Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu pamatskolas skolotāji, direktore L.Krištopanova, direktores vietniece ārpusklases darba jautājumos I.Pilāte	Atbalsts Grāmatu svētku organizēšanā, 1.-6. klašu skolēnu dalība dažādās bibliotēkas aktivitātēs. Atbalsts dalībai Skaļās lasīšanas konkursā.
	Balvu pirmskolas izglītības iestāžu “Sienāzītis” pedagogi, vadītāja I.Barinska, metodiķe V.Lielbārde, “Pīlādzītis” pedagogi, Kubulu pirmskolas izglītības iestādes “Ieviņa” pedagogi, vadītāja I.Eisaka	Aktīva dalība tematiskajās rīta stundās bibliotēkā; iesaistīšanās Bērnu žūrijas grāmatu lasīšanā un izvērtēšanā; dalība projektā “Mūsu mazā bibliotēka”, Grāmatu svētku pasākumu atbalstīšana.

	Balvu valsts ģimnāzijas skolotāji, direktore I.Paidere	Atbalsts Grāmatu svētku organizēšanā.
	Stacijas pamatskolas kolektīvs, direktore R. Bukša	Sadarbība Grāmatu svētku organizēšanā, dalība bibliotēkas rīkotajās aktivitātēs.
	Reģiona bibliotēkas: Baltinava, Lazdukalns, Rekava, Tilža, Medņeva, Žiguri	Atbalsts LNB skaļās lasīšanas konkursam, iesaistot un sagatavojot lasītājus.
	Tilžas internātpamatskola, skolotāja R.Ločmele	Atbalsts LNB skaļās lasīšanas konkursam. Diemžēl 2019. gadā skola tika slēgta.
	www.balvi.lv sabiedrisko attiecību speciālisti	Bibliotēkas aktivitāšu atspoguļojums
	Ziemeļlatgales laikraksts "Vaduguns", "Balvu Novada Ziņas", žurnāliste Z.Logina	Bibliotēkas aktivitāšu atspoguļojums
	Balvu Mākslas skolas pedagogi, skoltāja L.Bule	Balvu mākslas skolas skolotāju un audzēkņu darbu izstāžu organizēšana.
Bērzpils bibliotēka	Bērzpils vidusskolas bibliotēka, Bērzpils vidusskolas skolotāja, darba grupas pārstāve I. Kokoreviča	Projektu nedēļas laikā, meklējot un sniedzot nepieciešamo informāciju skolēniem patstāvīgajos pētnieciskajos darbos un gatavojot skolēnus dažādiem konkursiem skolā, novadā, reģionā. Sadarbība "Bērnu žūrija" darbībā.
Baltinavas novada bibliotēka	Baltinavas pirmskolas iestāde, Baltinavas vidusskola	Kopīgi tiek organizēti pasākumi, pirmo četru klašu skolēni ir visčaklākie bibliotēkas apmeklētāji.
Bērzkālnes bibliotēka	Bērzkālnes pirmsskolas izglītības iestādes audzinātājas	Kopā ar viņām bērni apmeklē bibliotēku, lai iepazītos ar jaunākajām grāmatām, kopā lasām grāmatas, piedalāmies projektā „Bērnu/jauniešu un vecāku žūrija”.
Krišjāņu bibliotēka	Krišjāņu pirmskolas bērnu grupiņas audzinātājas Sanita Pauliņa un Vija Ločmele, Tilžas vidusskolas direktore Gunta Rižā	Pasākumu organizēšana
Lazdukalna bibliotēka	Eglaines pamatskola	Kopīgi tiek organizēti pasākumi, skolēnu grupas apmeklē bibliotēkā uzliktās izstādes, pasākumus.
Rekavas bibliotēka	Rekavas pirmskolas izglītības iestāde	Kopīgi rīkoti pasākumi.
Tilžas bibliotēka	Tilžas vidusskolas pirmsskolas izglītības iestāde, skolotāja I. Kūkoja, Tilžas internātpamatskola un bibliotekāre Rita Ločmele, Tilžas vidusskola un skolotājas I. Pujate, I. Ozoliņa, internāta audzinātājas S. Rancāne un D.	-Kopīga pasākumu organizēšana, iesaistīšanās bibliotēkas norisēs; -sadarbība projektā "Bērnu žūrija"; -aktīvi apmeklēti pasākumi, kopīga ekskursija; -tērpu noma priekšnesumiem.

	Jēkabsone, kultūras darba organizatore D. Lukjanova	
Vecilžas bibliotēka	Tilžas vidusskolas pirmsskolas izglītības iestāde, skolotāja D.Gļauda	Iesaistīšanās projektā "Mūsu mazā bibliotēka", dažādas lasīšanas aktivitātes
Žīguru bibliotēka	Žīguru pamatskola un pirmsskolas izglītības iestāde, pedagogi	Kopīgi pasākumi, telpu izmantošana.
Viļakas novada bibliotēka	Viļakas pirmsskolas izglītības iestāde, Viļakas pamatskola, Viļakas Valsts ģimnāzijas bibliotēkas vadītāja	Sadarbība skaļās lasīšanas konkursa organizēšanā, programmā "Bērnu žūrija", dalība Ziemeļvalstu nedēļas lasījums.
	Viļakas Mūzikas un mākslas skola	Audzēkņu darbu izstādes bibliotēkā.
	Viļakas Jauniešu iniciatīvu centrs	Sadarbība radošo darbnīcu organizēšanā bērniem.

7.6. Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā.

Reģiona bibliotekāri regulāri pilnveido savas zināšanas dažādos semināros, konferencēs un nodarbībās. Pārsvārā tie ir Balvu Centrālās bibliotēkas organizētie semināri- ar dzirdēto, uzzināto citur pieredzē dalās kolēģi. Balvu CB Bērnu literatūras nodaļas vadītāja, darbinieki regulāri apmeklē LNB organizētos tālākizglītības pasākumus. Sīkāk par darbinieku apmeklētajiem profesionālās pilnveides pasākumiem skatīt 4.nodaļā tabulu nr.4.1.

7.8. Problēmas darbā ar bērniem un jauniešiem, to risināšanas ceļi.

Pārsvārā, analizējot darbu ar bērniem un jauniešiem, bibliotēku darbinieces uzsver, ka būtisku problēmu nav. Iezīmējas vairākas problēmas, kas kopīgas lauku reģioniem, it īpaši Latvijas-Krievijas pierobežā:

- ✓ Sarūk izglītojamo skaits skolās.
- ✓ Daudzās pagastu bibliotēkas lietotājiem nav nekādas laika rezerves bibliotēkas apmeklējumam, jo tūlīt pēc stundām un interešu izglītības pulciņiem ir skolas autobusa reiss, un bērni dodas mājās (vai arī no skolas bērni tiek izvadāti tieši pa mājām). Zems jaundzimušo bērnu skaits pagastā.

Vēl kā problēmas darbā ar jauniešiem un bērniem tiek minētas:

- ✓ Bērnu lielā noslogotība skolā, ārpus klases nodarbību aktivitātēs un dažādos pulciņos.
- ✓ Bērņus grūti pārsteigt, aizraut ar grāmatu lasīšanu, noturēt viņu interesi, jo ļoti izteikts uzmanības deficīts.
- ✓ Skolnieku nevēlēšanās lasīt grāmatas. Ne visās skolās brīvdienās jālasa ieteicamā literatūra.

- ✓ Nabadzīga valoda sagādā grūtības stāstīšanā.
- ✓ Jauniešu digitālās prasmes aprobežojas ar izklaides sfēru un sociālo tīklu lietošanu.
- ✓ Iekšējās kārtības noteikumu neievērošana - skaļi sarunājas, nesakārto pēc sevis galda spēles un telpu, aizskar citus bērnus gan mutiski, gan fiziski.

Bērna interesi par grāmatu veicina tas, cik ļoti vecāki u. c. ģimenes locekļi seko līdzi bērna interesēm, iedrošina un motivē tos lasīt. Jāveicina noturīgas lasīšanas tradīcijas ģimenē. Jāorganizē dažādi pasākumi lasīšanas veicināšanai, jāpiedalās dažādos projektos un akcijās, jāievieš jaunas un interesantas darba formas, lai arī vecāki kopā ar bērniem apmeklē bibliotēkas.

8. Novadpētniecība

8.1. Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes.

Balvu reģiona bibliotēkās aizvadītajā gadā turpinājies darbs novada kultūras un vēstures liecību apzināšanā. Galvenie virzieni novadpētniecības darbā saistīti ar lokālās vēstures materiālu vākšanu, sistematizēšanu, saglabāšanu un informācijas sniegšanu interesentiem, kā arī sabiedrības iesaistīšanu novada pētniecībā. Bibliotēkas par vienu no sava darba virzieniem atzinusi vietējo iedzīvotāju foto liecību un atmiņu stāstu vākšanu. Balvu Centrālās bibliotēkas darba prioritāte novadpētniecībā- novadpētniecības resursu pieejamības nodrošināšana attālināti.

8.2. Novadpētniecības krājums.

Balvu reģiona bibliotēkas, pirmkārt, apzina ar novadu saistīto informāciju no Ziemeļlatgales laikraksta “Vaduguns”, pašvaldību informatīvajiem izdevumiem, kā arī citiem periodiskajiem izdevumiem, papildinot tematiskās mapes. Bibliotēku krājumi sastāv no dažādiem resursu veidiem: grāmatas, CD diski, npublicēti materiāli, fotogrāfijas – tradicionālās, skenētās, digitāli dzimušās.

Balvu CB pārskata gadā novadpētniecības datu bāze papildināta ar 1360 bibliogrāfiskajiem ierakstiem, pievienotas saites 797 ierakstiem elektroniskās saites uz pilntekstiem tādiem izdevumiem kā “Vaduguns”, “Viļakas Novadā”, “Balvu Novada Ziņas”. Šogad elektroniskajā katalogā ievadīti 23 tematisko materiālu kopu apraksti (par Balviem, Abreni, bibliotēkām, skolām, amatniekiem u.c.), kas papildināti ar anotācijām. Elektroniskajā kopkatalogā pievienotas anotācijas 78 novadpētniecības lasītavā pieejamajiem izdevumiem un mapēm: 2019.gada jaunieguvumiem, Mikeļa Bukša grāmatām, “Tāvu zemes kalendariem”, tematisko mapju aprakstiem.

Novadpētniecības analītikas datu bāze papildināta ar 253 anotācijām (digitālas un digitalizētas fotogrāfijas, skenēti raksti, skenēti nepublicētie materiāli, skenēti dokumenti) ierakstiem par Latgales partizānu pulku un pieminekli, Balvu Tautas teātri, prāvestu Albertu Budži u.c. Šogad bibliotēkas īpašumā pārgāja arī Balvu novada pašvaldības fotogrāfiju (2011.-2015.) un video arhīvs.

Pārskata gada laikā Balvu Centrālajā bibliotēkā klāt nākušas vairākas virtuālās izstādes un kolekcijas: virtuālās izstādes “Skolu ēku vēsture Balvos un to apkārtnē” (35 slaidi), sadarbībā ar Balvu Novada muzeju “Balvi agrāk un tagad” (74 slaidi), sadarbībā ar Balvu tūrisma un informācijas centru “Ziemeļlatgales garša” (11 slaidi), “2019.gada jaunieguvumi novadpētniecībā” (25 slaidi); tapusi iespaidīga digitālā kolekcija “Balvu Tautas teātris” (158 digitalizēti raksti, 280 digitalizētas fotogrāfijas). Kopumā 2019.gadā digitalizēti 418 attēlizdevumi un 213 teksta dokumenti (355 lappuses), kas ir par 38 attēlizdevumiem un 253 teksta dokumenta lappusēm vairāk nekā pagājušogad. Novadpētniecības lasītavas krājums tika papildināts arī ar tādiem vērtīgiem un interesantiem novadnieku darbiem kā novadpētnieces un skolotājas Valentīnas Kašas grāmata “Par Tevi, Latvija”, kurā apkopoti bijušā Balvu rajona represēto personu dzīvesstāsti un atmiņas; Annas Āzes atmiņu burtnīca “Jānis Pilmanis - Brīvības cīņu dalībnieks-stiprinieks”; Annas Rancānes “Aiz azara bolti bārzi...” - dokumentālais stāsts par kordirģentes Terēzes Brokas mūžu u.c. Lasītavā pieejami novadnieku darbi, kas izdoti nelielā metienā - Birutas Zujānes stāsts “Skriesim abi pasauli ķert” un Leontīnes Apšenieces dzejoļi bērniem “Kaķu simfonija”. Viss krājums tiek glabāts novadpētniecības lasītavā plauktos, izkārtots mapēs (personāliju un tematiskajās materiālu kopās), skenētie materiāli tiek uzglabāti datora cietajā diskā, kā arī ievietoti kultūrvēstures un novadpētniecības datu bāzēs.

2019.gada pieprasītākie izdevumi Balvu CB novadpētniecības lasītavā bija Valentīnas Kašas “Par Tevi, Latvija”, Irēnas Šaicānes grāmatas (“Sports Ziemeļlatgalē: ceļi līdz Olimpiskajai medaļai”, “Balvi – pilsēta ezeru krastos”, “Balvi un balvenieši”), Annas Rancānes “Aiz azara bolti bārzi...”, kā arī grāmatas, kur apkopoti jautri atgadījumi no dzīves: “Ka samagonka goldā, tod prīca apkuort voldā!”, “Kas bez iuzu – tys bez bādys.” Lasītavā visvairāk izsniegtie izdevumi: reģiona laikraksta “Vaduguns” dažādu gadu iesējumi, Irēnas Šaicānes grāmatas, “Tāvu zemes kalendara” dažādu gadu numuri, Elīnas Kursītes un Rūtas Šmites “Latgales pēdējos mohikāņi”, Ontona Slišāna “Vuss apliek munā volūtā skaņ”, Anneles Slišānes “#100dečiLatvijai”, “Ka samagonka goldā, tod prīca apkurot voldā”. Lasītava ir pieejami visi laikraksta “Vaduguns” (sākotnējais nosaukums “Balvu Taisnība”) numuri no 1950.g. līdz 2019.gadam. Kopš 2018.gada vasaras laikraksts ir pieejams arī LNB digitalizēto laikrakstu bibliotēkā periodika.lv.

Bērzpils bibliotēkā 2019. gadā turpināts iesāktais darbs pie ziņu apkopošanas par Zosuļu muižu, par Mūramuižu, Bērzu draudzi, krucifiksiem, par Bērzpils novadnieku – militāro darbinieku Pēteri Ziemeli (1946-2019), par Bērzpils novadnieci, zinātnieci Valentīnu Slavinsku. Apkopotie materiāli nosūtīti Balvu CB Kultūrvēstures datubāzes papildināšanai. 2019.gadā Balvu CB direktore

R.Cibule veica pētījumu “Krucifiksi Ziemeļlatgalē. Dinamika 2009/2019”, kura ietvaros tika apzināti krucifiksi visa bijušā Balvu rajona teritorijā- Ziemeļlatgalē. Tapa jauni ieraksti Krišjāņu bibliotēkā, papildināti ieraksti jau esošajās tematiskajās mapēs par krucifiksiem Lazdukalnā un citās reģiona bibliotēkās. Lazdukalna bibliotēkā tapušas jaunas tematiskas mapes “ Literāte novadniece Inga Kaļva –Miņina” un “ Literāte novadniece Vija Birkova Laganovska”.

Briežuciema bibliotēkā digitalizētas 2 kolekcijas – “ Briežuciema etnogrāfiskais ansamblis” un “Novadnieks Teodors Sīlis” , izveidota jauna novadpētniecības mape par priesteri Voiceku Supi, kurš dzimis Briežuciema pagasta Štikunovas ciemā. Turpinās darbs pie fotogrāfiju skenēšanas un apstrādes virtuālajai izstādei. Tiek vākti arī materiāli par priesteri Antonu Boldānu, kurš dzimis Briežuciema pagasta Aususalas ciemā.

Tilžas pagasta bibliotēka papildinājusi Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāzi ar 9 ierakstiem un 25 fotogrāfijām par Tilžas amatiererteātri “ Spogulis”, baptistu draudzi un prāvestu Albertu Budži. Vēl Tilžas bibliotēkā, izmantojot datubāzi Periodika.lv, apkopoti materiāli no laikrakstiem par Tilžas aizsargu nama būvi no 1938.g. – 1940.g.

Rugāju novada bibliotēkas īpašais lepnums novadpētniecībā- kartes “Īpaši aizsargājamie dabas objekti”, “ Ūdenstilpnes Rugāju novadā”, “ Rugāju novada vēsturisko ciemu izvietojums” un citas vērtīgas kartes.

Žīguru bibliotēkas novadpētniecības plauktu 2019.gadā papildināja informatīvais izdevums “Viļakas novadā”, Annas Āzes atmiņu burtnīca par Jāni Pilmani un izdots uzdevumu krājums par putniem Latvijā.

Viļakas bibliotēkas darba prioritāte pārskata periodā bija vākt atmiņu aprakstus par darba organizāciju iestādēs un uzņēmumos Viļakā un novadā padomju gados. Velta Logina uzrakstīja atmiņas par Naftas bāzes darbu Vecumos. Irēna Putnāne iesniedza atmiņas un piedāvāja skenēšanai fotogrāfijas par darbu šūšanas cehā “Sarkanais rīts” Viļakā. 2019. gadā digitalizētas 27 teksta lappuses. Kopējais digitalizēto attēlu skaits – 496, lappušu skaits-58, tematisko mapju skaits pārsniedz 50.

Bibliotēku novadpētniecības krājumi tiek izmantoti, veidojot izstādes, pasākumus, ar tiem iepazīstinot plašāku sabiedrības loku. Bibliotēkās sakrātie materiāli ir pieprasīti studentu vidū, ar tiem iepazīstas vietējie novadpētnieki un muzeju darbinieki. Tāpat apmeklētāju uzmanību piesaista albūmi un novadpētniecības mapes ar fotogrāfijām par vietējā novada, pagasta dzīvi un cilvēkiem.

8.3. Novadpētniecības darba popularizēšana.

Balvu Centrālajā bibliotēkā, veicinot izsniegumu, novadpētniecības lasītavas jaunieguvumi (grāmatas) vispirms tika izvietoti pieaugušo abonementa plauktā “Jaunās grāmatas”, vērtīgākie izdevumi – periodikas lasītavā. Regulāri izliktas izstādes mēneša jubilāriem- novadniekiem literātiem, kultūras darbiniekiem, notikumiem, kolektīviem u.tml.)

“Pasākumi novadpētniecības darba popularizēšanā, Balvu BC”

Datums	Pasākums	Pasākuma apraksts
22.novembris	Digitālās kolekcijas “Balvu Tautas teātris” prezentācija teātra	Digitālās kolekcijas prezentācija bijušajiem un esošajiem Balvu Tautas teātra aktieriem, atmiņas par ne vienu vien jautru atgadījumu no piedzīvotā.
5.decembris	Digitālās kolekcijas “Balvu tautas teātris” prezentācija	Digitālās kolekcijas prezentācija visiem interesentiem, kuriem mīļš teātris. Meklēšanas iespēju demonstrācija.
17.decembris	Jaunieguvumu apskats novadpētniecībā 2019	Interesentu iepazīstināšana ar novadpētniecības jaunumiem, meklēšanas, rezervēšanas iespēju elektroniskajā kopkatalogā demonstrācija Radošajā lasītavā uz jaunā projektā LV-RU-010 “Ne tikai grāmatas” iegūtā interaktīvā paneļa.
18.decembris	Prezentācija “Kas meklē, tas atrod!” Balvu reģiona bibliotekāru seminārā	Stāstījums par pieredzi novadpētniecības darbā: mapju aprakstīšana, meklēšanas kritēriju izmantošana, Qr kodu izmantošana, interesantu faktu apkopojums no datu bāzēm diva.lv, literatura.lv, garamantas.lv, redzidzirdilatviju.lv, dzivesstasts.lv.
27.aug., 25.sept., 23.okt.	Ekskursija bibliotēkā darba meklētāju grupām	Apmeklētāju iepazīstināšana ar krājumu un pakalpojumiem, individuāla materiālu atlase katrai grupai par viņu dzimtajiem pagastiem. Ieskats Ilmāra Meža pētījumā “Latviešu uzvārdi arhīvu materiālos” (2017.).
Visu gadu	Novadpētniecības lasītavas krājumu un pasākumu popularizēšana bibliotēkas mājas lapā, sociālajos tīklos (facebook.com, instagram.com).	Ieskats notikumos, konkrētajā datumā, novadnieki- jubilāri, aktualitātes, publikācijas presē, citos sociālajos tīklos, saites uz kultūrvēstures datu bāzi.

Par novadpētniecības krājuma popularizēšanas pasākumiem bērniem un jauniešiem sīkāk skat. pārskata 7.nodaļā.

Baltinavas novada bibliotēkā krājuma iepazīšanai ir izveidotas divas krustvārdu mīklas “Jautājumi par Baltinavas novadu”. Novadā notika tautas muzikantam Andrejam Rancānam veltīts pasākumu cikls, kurā ietilpa arī novadpētniecības materiālu izstāde bibliotēkā “Ar vijoli pa pasauli”.

No Bērzpils pagasta bibliotēkas darba pārskata: “*Lai popularizētu novadpētniecības literatūru un savāktos materiālus, 2019. gadā bibliotēkā bija uzlikta vairākas novadpētniecības literatūras un materiālu izstādes (10), sniegti pāris apskati, noorganizēti trīs pasākumi, saistīti ar Bērzpils pagastu un novadniekiem; piemēram, jūnijā tika apkopota novadnieku dzeju par Iču, gatavojoties pagasta svētkiem – Ičas upes festivālam.*”

Tilžas pagasta bibliotēkā, lai labāk iepazītu savu pagastu, tika izveidotas divas viktorīnas: “Iepazīsim Tilžas pagastu!” (tās ietvaros jāatbild uz 13 jautājumiem, piecos no tiem jāatpazīst dažādas

vietas, ēkas, tūrisma objekti Tilžā) un “Zini, mini, sameklē!” (14 jautājumi, kuriem atbildes jāmeklē bibliotēkas telpās- līdzīgi kā orientēšanās sacensībās).

Viļakas bibliotēka novadpētniecības jaunumus atspoguļoja bibliotēkas blogā, Viļakas novada mājaslapā un informatīvajā izdevumā “Viļakas Novadā”.

Lielākajai daļai reģiona bibliotēku novadpētniecības darba jaunumi, informācija par krājumu tiek atspoguļoti bibliotēku mājas lapās.

8.4. Sadarbība novadpētniecības jomā.

8.4. tabula

“Balvu reģiona bibliotēku sadarbība novadpētniecības jomā”

Bibliotēka	Sadarbības partneris	Aktivitātes, sadarbības veids
Balvu Centrālā bibliotēka	Namaterialuos kulturas montojuma centrs UPĪTE	Novadpētniecības speciāliste palīdz izvērtēt novadnieka Ontona Slišana atcerei veltītā konkursa “Vyss apliek munā volūdā skaņ” radošos darbus.
Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu mūzikas skola	Balvu Mūzikas skolas 60 gadu jubilejā sagatavots krājumu “Vēstures mirkli periodikā” par Balvu Mūzikas skolu.
Balvu Centrālā bibliotēka	Latvijas Bibliotekāru biedrība	Pieteikums Latvijas Bibliotekāru biedrības Gada balvai “Gada notikums Latvijas bibliotēkās” : izstādes “Brīvības ielas stāsts” tapšana.
Balvu Centrālā bibliotēka	Novadpētniece Anna Āze	Faktu precizēšana par Latgales partizānu pulku, 1938.gadā atklāto pieminekli Latgales partizānu pulka kritušajiem karavīriem un pieminekļa pamata veidotāju Jāni Pilmani. Dāvinājumā Annas Āzes atmiņu burtnīca “Jānis Pilmanis - Brīvības cīņu dalībnieks-stiprinieks” pateicībā par palīdzību pētniecības gaitā.
Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu Tūrisma un Informācijas centrs	Virtuālā izstāde Ziemeļlatgales garša” bibliotēkā.
Balvu Centrālā bibliotēka	Sadarbība ar Albertu Kopānu	Novadpētniecības krājums papildināts ar 2 atmiņu stāstiem: “Atmiņu par karu”, “Atmiņu ainiņas no bērnības”.
Balvu Centrālā bibliotēka	Irēna Kaša	Atmiņās un fotogrāfijas, kas papildināja pagājušajā gadā uzsākto Brīvības ielas ēku vēstures pētniecību.
Balvu Centrālā bibliotēka	Zigfrīds Berķis	Bibliotēkas ēkas Turgus 7 vēstures izpēte.
Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu novada muzejs, fotogrāfe Dace Teilāne, krājuma speciāliste Ruta Amentiņa	Virtuālās izstādes “Balvi agrāk un tagad” tapšana. Dažādu veidu konsultācijas, specifisku materiālu kopu apmaiņa.
Bērzpils bibliotēka	Bērzpils vidusskola	Sadarbība ar skolotājām L.Kokoreviču, J. Dundenieci Bērnu žūrijas noslēguma pasākumā un B. Birkovas pirmās grāmatas “Mākoņiem ir saknes” atvēršanas svētkos.

Bērzpils bibliotēka	Bērzpils Saieta nams – kultūras darba organizatore A. Kriviša	Organizētas tikšanās ar novadniekiem L. Apšenieci un G. Ločmeli; Ičas upes festivāla organizēšana.
Bērzpils bibliotēka	Ziemeļlatgales laikraksts “Vaduguns”, žurnāliste Z. Logina	Informācijas par Bērzpils pagastu sagatavošana, ievākšana, fiksēšana un sniegšana.
Briežuciema bibliotēka	Baltinavas novada muzejs	Informācijas, resursu apmaiņa, papildināšana, precizēšana.
Briežuciema bibliotēka	Latgales fotogrāfu biedrība	Iesūtītas fotogrāfijas un meklēta informācija par fotogrāfiem.
Medņevas bibliotēka	Viduču pamatskolas muzejs	Izstādes, ekspozīcijas, to veidošana.
Rekavas bibliotēka	Novadpētnieki M. Šakina, F. Slišāns	Šķilbēnu muižas, Martina fon Ulanovska, Krievijas armijas virsnieka Zinovjeva, Ivana Ļebedeva dzimtu izpēte.
Tikaiņu bibliotēka	Žīguru Meža muzeja vadītāja Anna Āze	Papildināti materiāli par ezerriekstu, izveidota mape par novadnieku mežsargu Pēteri Lāci.
Tikaiņu bibliotēka	Fotogrāfs Igors Pličs	Sagatavota un nosūtīta informācija, materiāli par Tilžas fotogrāfu J. Ziemeli.
Tilžas bibliotēka	Novadpētniece Aina Zelča	Fotogrāfiju vākšana, skenēšana, aprakstīšana par bijušajām Tilžas ciema ēkām. Fotogrāfiju zīmogu skenēšana un nosūtīšana fotogrāfam I. Pličam.
Tilžas bibliotēka	Tilžas Kultūras darba organizatore D. Lukjanova	Konsultatīva palīdzība un materiālu atlase par Tilžas kultūras namu, informācija par Tilžas pūtēju orķestri, kori, aizsargiem pasākuma organizēšanai.
Upītes bibliotēka	Namaterialuos kultūras montojuma centrs UPĪTE, Ontona Slišana kultūrvēstures muzejs	Informācijas izguve, apkopošana no preses materiāliem, periodikas par novadu, pagastu, centru.
Žīguru bibliotēka	Viļakas novada Meža muzejs un Anna Āze	Visi bibliotēkas ciemiņi tiek aicināti apmeklēt Meža muzeju un dzirdēt Annas stāstus par mežiem.
Baltinavas novada bibliotēka	Baltinavas novada muzeja vadītāja Antra Keiša, Baltinavas vidusskola, vēstures skolotāja Inta Ludborža, Baltinavas mākslas skolas skolotāja Iveta Gabrāne.	Projekta “Satiec savu meistarību” aktivitātes: “Cimdu adīšanas seminārs”, tikšanās ar cimdu adītājiem Valentīnu Dauksti, Lūciju Loginu, Anitu Kašu, Aelitu Mežali, prezentācija “Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana Baltinavā”.
Baltinavas novada bibliotēka	Baltinavas mūzikas un mākslas skola	100 gadu jubileja Baltinavas muižas parka atjaunotājam Jānim Aleksandrovam: mākslas skolas skolēnu plenēra “Esi domājošs, darbīgs, atbildīgs” darbu izstāde; literatūras, materiālu izpēte aktivitāšu nodrošināšanai.

8.5. Jauninājumi novadpētniecības darbā.

Balvu Centrālajā bibliotēkā sāka Qr kodu izmantošana, noformējot kopkatalogā aprakstītās mapes, tādējādi ātri un ērti nodrošinot piekļuvi mapes saturam. Qr kodi, kas ir saites uz Balvu CB veidotajām datu bāzēm, iestrādāti arī afišās par novadpētniecības izstādēm. Bibliotēkā projekta LV-

RU-010 “Ne tikai grāmatas” ietvaros ir iegādāts interaktīvais panelis, kura iespējas ļauj interaktīvā veidā darboties, prezentējot novadpētniecības resursus - datubāzes, video, fotogrāfijas u.c. Šāds pasniegšanas veids raisa bērnu un jauniešu grupu interesi, kā arī aizrauj pieaugušos. Atradums- jaunas datu bāzes, kuras noder novadpētniecības darbā: Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts kinofotofonodokumentu arhīva audiovizuālo, foto un skaņas dokumentu digitālā krātuve “Redzi, dzirdi Latviju!”(<http://www.redzidzirdilativju.lv/lv/>) un datubāzes “Dzīvesstāsts” (<http://www.dzivesstasts.lv/lv/default.htm>) ekspedīcijas “Ziemeļlatgale 2008” 20 dzīvesstāsti.

8.6. Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi; galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības.

Priecē, ka pieaug interese par novadpētniecību. Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāzes skatījuma sesiju skaits-11213 skatījumi. Novadpētniecības darbs ir laikietilpīgs, nepieciešami arī cilvēkresursi ieceru īstenošanai- viena darbinieka bibliotēkā ir citas prioritātes. Problēma ir arī apmācītu bibliogrāfisko ierakstu veidotāju trūkums. Risinājums varētu būt individuālas apmācības, konsultācijas. Tāpat novadpētniecību ierobežo transporta un kvalitatīva aprīkojuma trūkums.

Nākotnē aktīvāk novadpētniecības resursu digitalizācijā plānots piesaistīt tās bibliotēkas, kas strādā BIS Alise.

9. Projekti

9.1. tabula

“Projektu apkopojums, Balvu reģiona bibliotēkas”

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
“Eksperti satiek rakstniekus”	VKKF	360,00	Organizētas tikšanās ar grāmatu autoriem Rūtu Briedi, Mārtiņu Zuti un Vitu Štelmaheri. Autorus klātienē iepazīina 120 bērni.	Atbalstīts
“Bērnu žūrija”	VKKF	677,33	“Lasīšanas veicināšana” apakšprogramma, kopumā reģionā 724 eksperti.	Atbalstīts
Mazo lasītāju tikšanās ar rakstniekiem	VKKF	240	Tilžas pagasta bibliotēkā organizētas tikšanās ar Uldi Ausekli un Eviju Gulbi.	Atbalstīts

Lielformāta erudīcijas spēles- lokālās kultūrvides izzinātājas	Latgales programma	223	Lielformāta spēļu drukāšana.	Neatbalstīts
Darbs ar deinstitutionalizētām lietotāju grupām Balvu reģiona bibliotēkās	Latgales programma	370	Reģiona bibliotēku darbinieku profesionālā pilnveide.	Atbalstīts

2019. gadā Balvu Centrālā bibliotēka kopā ar biedrību “Radošās Idejas”, Balvu novada pašvaldību un Krievijas Federācijas Dedoviču rajona Centrālo bibliotēku uzsāka darbību projektā LV-RU-010 “Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!” (Ne tikai grāmatas), kura īstenošanas rezultātā tiks pilnveidoti pakalpojumi un aprīkojums arī Balvu Centrālajā bibliotēkā, kā arī veikta vienkāršota renovācija Balvu Centrālajā bibliotēkā. Detalizētāka informācija par projektu http://www.bibliotekas.lv/cb_web/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=72&Itemid=172.

10. Publicitāte

10.1. Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem.

Bibliotēkas aktīvi sadarbojas ar novadu laikrakstiem un tīmekļa vietnēm, kur tiek publicēta aktuālākā informācija par bibliotēkas rīkotajiem pasākumiem, norisēm. Kā galveno saziņas veidu ar lasītāju joprojām daudzas bibliotēkas izmanto tiešo kontaktēšanos: sarunas, telefonsarunas, e-pasts, jo tas ir visefektīvākais sazināšanās veids lauku reģionos. Atsevišķām lasītāju grupām, kā, piemēram, “Bērnu žūrijas” ekspertiem, uz pasākumiem tiek izsūtīti ielūgumi. Apmeklētāju informēšanai tiek izmantotas iestrādātās darba formas – bibliotēkas un pašvaldības mājas lapas, Ziemeļlatgales laikraksts “Vaduguns”, vietējie novadu laikraksti “Kurmenīte”, “Baltinavas Vēstis” un “Viļakas Novadā”. Vairākām reģiona bibliotēkām ir savs Instagram konts un Facebook lapa, Twitter konts. Savu aktualitāti noteiktā lietotāju lokā nav zaudējis arī portāls draugiem.lv. Viļakas bibliotēkai sociālajos tīklos ir savs blogs.

10.2. Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi.

Šajā dokumentā apkopoti spilgtākie notikumi katras bibliotēkas pasākumu virpulī 2019.gadā.

Balvu Centrālās bibliotēkas veiksmīgāko notikumu sarakstā ir trīs pasākumi: “Bibliotēku nakts 2019 Muna dabasu puse””, “Grāmatu svētki kopā ar “Zvaigzni ABC” 2019” un “Dārza svētki “No Balviem līdz Balviem””.

✓ **Bibliotēkas Nakts 2019 “Muna dabasu puse”** galvenais varonis bija rakstnieks, 28 grāmatu autors, klīniskās socioloģijas maģistrs, pasniedzējs Kalifornijas universitātē, psihologs Napas (ASV) psihiatriskajā klīnikā, sabiedrības pētnieks, Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks – Jānis Klīdzējs, kuram tika atzīmēti 105 gadi. Pasākuma laikā bija iespēja veidot Žiku no māla, sašūt Cikceru, spēlēt spēles un minēt mīklas, salocīt lidmašīnu lidojumam uz Kaliforniju, uzbūvēt torni, minēt putnu balsis, iet ganos, uzrakstīt vēstuli sev tuvam cilvēkam un citas radošas aktivitātes.

Uz svētkiem bija ieradies filmas “Cilvēka bērns” Boņuks - Andrejs Rudzinskis. Boņuks atklāja savas sajūtas par filmas tapšanu, par dzīves vērtībām, par ikdienu. Nakts pasākums tradicionāli neizpalika bez Orientēšanās sacensībām. Pasākumā piedalījās 150 dalībnieki.

✓ **Grāmatu svētkus kopā ar Zvaigzni ABC** svinējām 9. reizi: svētku atklāšanas pasākums Balvu pamatskolā ar priecīgu autoru satikšanos un lustīgu izkustēšanos folkloras kopas “Upīte” ritmos, satikšanos un sarunu piepildīta diena! Lindas Malelijas Hantas grāmatas “Zivs kokā” ietekmē tika organizēta “Saruna par disleksiju jeb Zivs kokā”, kura notika pie galdiņiem ar ābolu tējas malkošanu. Veiksmīgi iekustināta tēma, kas pedagogus rosina būt redzīgākiem, atbalstot skolēnus ar lasīšanas traucējumiem. Diemžēl neviens skaidras rīcības receptes nesaņēma, jo Latvijā jautājums par disleksiju

ir ļoti nesakārtots un pretrunīgs gan diagnosticēšanai, gan atbalsta pasākumiem. Sarunā piedalījās pedagogi, logopēdi, skolas atbalsta personāls, vecāki.

✓ **Dārza svētkos “No Balviem līdz Balviem”** tika svinēti Latvijas 15 gadi Eiropas Savienībā. 9.maijā Balvu pamatskolas skolēni pulcējās pilsētas skvērā. Balvu pilsētas simbols Vilks gatavojās teikt svinīgu uzrunu, taču atklāja, ka pazaudējis svētku dzejoli. Pasākuma dalībnieki kopā ar Vilku uzsāka ceļojumu pa 7 valstīm, lai atrastu pazaudēto dzejoli. Katrā valstī par izpildīto uzdevumu klase saņēma vienu pazaudētā dzejoļa rindiņu. Bērni devās uz Igauniju pie Lotes, Somiju pie Mumiņiem, Zviedriju pie Karlsona, Franciju, Dāniju, Itāliju, Latviju. Atgriežoties atpakaļ mājās – Balvos – tika atrasts Antona Slišāna dzejolis “Saprota”, kuru katras klases pārstāvis norunāja. Pasākumā piedalījās 120 dalībnieki.

Baltinavas novada bibliotēka:

- ✓ ***Ziemeļvalstu nedēļā “Krēslas stundā”*** pieaugušie lasītāji tika aicināti iepazīties ar dāņu rakstnieces Kārenas Bliksenas romāna “Babetes mielsats” fragmentiem. Lasīšanas piedzīvojums, kur valdzinošu noskaņu rada sveces, galds klāts kā jau svētkiem.
- ✓ ***“Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana Baltinavā”*** : jau vairākus gadus kopā tiek pulcināti rokdarbnieki projekta “Satiec savu meistaru” ietvaros. 2019. gadā radās ideja izpētīt Baltinavas cimdu rakstus, jūlijā Baltinavā notika ***“Cimdu adīšanas seminārs”***. Kopā ar muzeja vadītāju A. Keišu un skolotāju I. Gabrāni tika veidota prezentācija “Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana Baltinavā”. Meklēta literatūra par šo tēmu, vāktas fotogrāfijas, bibliotēkā notika tikšanās ar cimdu adītājām Valentīnu Dauksti, Lūciju Loginu, Anitu Kašu, Aelitu Mežali. Novada rokdarbnieces rudenī savus darbus prezentēja gadskārtējā rokdarbu izstādē. Izstādē piedalījās arī Vilhelms Laganovskis ar koka darbiem.

Bērzpils bibliotēka:

- ✓ ***muzikāli dzejiska pēcpusdiena***, kurā īpašie viesi bija novadnieki - dzejniece Leontīne Apšeniece-Akula un mūziķis Gints Ločmelis. Skanēja dziesmas ar Leontīnes vārdiem, ko izpildīja pagasta sieviešu vokālais ansamblis "Naktsvijole", Gints Ločmelis, kurš aicināja arī pasākuma apmeklētājus dziedāt līdzi.(sīkāk Z. Logina. Dziesmās un dzejoļos - dzimtās puses mīlestība//Vaduguns,Nr.32,2019.gada

30.aprīlishttp://www.vaduguns.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=204&Itemid=700);)

- ✓ Bērzpils skolnieču Brigitas Birkovas un Alises Žeikares ***keramikas darbu izstādes atklāšana un Brigitas Birkovas pirmās dzejas un pārdomu grāmatas "Mākoņiem ir saknes"*** atvēršanas svētki 1.aprīlī. " Manuprāt, šajā pasaulē nav nekā skaistāka par savītiem vārdiem un mākoņiem ar saknēm," raksta Brigita grāmatas ievadā. Viņa iepriecināja klātesošos, nolasot dažas dzejas un prozas darbus no savas grāmatas (tuvāk par pasākumu lasiet: I.Tušinskas apraksts "Kad mākoņiem ir saknes, bet iztēlei - spēks "//Vaduguns, Nr.27, 2019.gada 5.aprīlishttp://www.vaduguns.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=204&Itemid=700.)

Bērzkalnes bibliotēka:

2019. gadā 21. februārī Starptautiskajā Dzimtās valodas dienai veltītajā pasākumā ***"Skaista mana valodiņa"*** tika iesaistīti pašvaldībā strādājošie un bibliotēkas apmeklētāji. Tika lasīta Juoņa Ryučāna grāmata "Seikšaļteņu nūstuošonys" latgaliešu valodā.

Krišjāņu bibliotēka:

Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi ir ***klauna Lenija skaļās lasīšanas stundas***.

Lazdukalna bibliotēka:

- ✓ ***Bērnu, jauniešu žūrijas 2018 noslēguma pasākums bibliotēkā***

"...pašķir grāmatu vaļā" visgaidītākais pasākums bibliotēkā, šajā lasīšanas posmā veiksmīgi finišēja 24 eksperti. Eksperti tika apbalvoti ar Pateicības rakstiem, bibliotekāres sarūpētajām dāvaniņām un Latvijas Nacionālās bibliotēkas dāvaniņām - lineāliem. Katrs parakstījās bibliotēkas Goda grāmatā;

- ✓ sestās klases skolniece Daira Ikstena maijā ar klases biedriem, klases audzinātāju, literatūras skolotāju, pagasta bibliotekāri un Balvu CB Bērnu literatūras nodaļas vadītāju devās uz Nacionālās

Skaļās lasīšanas sacensību finālu Rīgā, LNB Ziedoņa zāli, kur aizstāvēja reģiona godu Vislatvijas Skaļās lasīšanas sacensībās.

Lazdulejas bibliotēka:

Veiksmīgākās bibliotēkas darba formas, kuras pielietas arī iepriekšējos gados- “Piecminūte jeb pārdomu jautājumi” , 2 minūtes ilga “Ekspresaptauja” katru dienu nedēļas garumā par visdažādākajiem tematiem.

Rugāju novada bibliotēka:

Rokdarbnieču izstādes rudenī, ziemā un pavasarī ***“Es vienkārši varu”***: Lūcijas Šmites filcēto ideju un krāsu bagātība; sieviešu apvienības „Ūdensrozes” praktiskās un skaistās lietas- zeķes un čības; pavasara rokdarbu izstādē adījumi, tamborējumi, pārļojumi, dekupāža un citi neparasti rokdarbi. Apmeklētāji varēja sev noskatīt dāvanu, jo visu, kas bija saražots, pēc tam tirgoja tirdziņā. Bibliotēka sev guva apmeklētāju pieplūdumu. Un daži no tiem izvēlējās pierakstīties par lasītājiem, lai bibliotēkā iegrieztos biežāk.

Skujetnieku bibliotēka:

Turpinājās **tematiskie vakari**, kas iesākti pirms 3 gadiem „**Pie lielā saimes galda**”-sievietes dalījās pieredzē par ģimenes svētku organizēšanu, mainījās receptēm, rādīja bildes un video, stāstīja par jautrākajām atrakcijām utt. Neformālā un jautrā gaisotnē tika degustēti līdzī atnestie cienasti un receptes, kas apkopotas mapē „Skujetnieku saimnieču gardumi”, kas jau ir kļuvusi krietni biezāka. Tradicionālie ikgadējie Psalmu dziedājumi mirušajiem.

Tilžas bibliotēka:

- ✓ Astoto gadu pēc kārtas Tilžas bibliotēkas projekta **“Bērnu žūrijas” eksperti dodas ekskursijā**. Šoreiz brauciens bija uz Rēzeknes pusi: apmeklējām G. Igauna darbnīcu, minizoodārzu “Rozītes” , Latgales kultūrvēstures muzeju un muzejpedagoģisko programmu “Senās rotaļas un spēles”;
- ✓ Tilžas pagasta bibliotēkas čaklākie lasītāji un kultūras nama bērnu grupas “Palazdītes” dejotāji devās **kopīgā braucienā uz Lotes zemi Igaunijā**: dienas programma un piedzīvojumi 5 stundu garumā .Kopīga ekskursija notika pirmo reizi, bet nākošajā gadā noteikti tiks atkārtota. Brauciens bija pozitīvu emociju pārpilns, jo ikviens bija sev atradis interesantāko un labāko!
- ✓ Tilžas pagasta bibliotēkas lasītāju tikšanās ar **Eviju Gulbi un Uldi Ausekli**;
- ✓ 25. septembrī - **akcija “Viena diena dzejā”**. No 9.00 – 14.00 varēja nākt ikviens apmeklētājs un noskaitīt dzeju: vai tas būtu mīļākais dzejolis, vai nesen izlasīts, bet varbūt paņemta grāmata un nejauši uzšķirta lappuse, tas bija katra paša izvēlē.

Upītes bibliotēka:

Upītes bibliotēka kopā ar Upītes tautas namu un Ontona Slišāna kultūrvēstures muzeju rīko konkursus, festivālus un dažādas tematiskās norises: “Ontona dīnas ļustes”- par godu literātam, novadniekam, dzejniekam Antonam Slišānam, pārļošanas meistardarbnīcas ar Sindiju Loginu, Kūkovas novada bērnu un jauniešu folkloras svētki “Pulkā eimu, pulkā teku”, Latvijas leļļu teātra viesizrāde bērniem un vecākiem “Bruņinieks, kuram sāpēja zobi” , Ontona Slišāna 71. atceres gadadienai veltītā komandu spēlē “Stuostu, stuostu puosacini..”, Starptautiskais folkloras festivāls “Ļīpa Kust”, dzejas un mūzikas festivāls “Upītes uobeļduorzs”.

Vecilžas bibliotēka:

- ✓ *Regulāri jauno grāmatu apskati*, sarunas par grāmatām : „Literatūras galvenais uzdevums – pateikt mums patiesību par mums, stāstot par cilvēkiem, kuri nekad nav sistējuši.” /Stīvens Kings/

- ✓ Anetes Arules *dekupāžas darbu izstāde*.

Vecumu bibliotēka:

Vecumu bibliotēka atsaucās biedrības „Drustu acs” aicinājumam piedalīties projektā, kas tapis ar VKKF un Saldus novada domes atbalstu-pievērst uzmanību mazajām lauku bibliotēkām, aktivizēt lasītāju loku, aicināt pašvaldības nesamazināt bibliotēkām finansējumu un darba laikus. 19. janvārī Vecumu bibliotēkā notika *dzejas un mūzikas vakars „Kad kniebējs kniebj”*. Radošo vakaru ievadīja dzejnieka Raibō (Oskara Orlova) dzejas lasījums no krājuma „Pistacejas”, turpinājumā mūsdienu tautas mūzikas „Nielslens Lielsliens” muzikālais sniegums, kas arī bija grupas jaunā albuma prezentācija. Pasākuma nobeigumā- diskusija par bibliotēkas aktualitātēm.

Viļakas novada bibliotēka:

Viļakas novada bibliotēkas *lasītāju klubiņa “Mantinieces” dalībnieču un citu čaklāko bibliotēkas apmeklētāju ekskursijā pa Latgali:*

- Kārsava- Rožukroņa Dievmātes katoļu baznīca,
- mini zoodārzu “Rozīte”,
- Franča Trasuna muzejs “Kolnasāta” Sakstagalā,
- Tikšanās ar literātu kopas “Latgales ūdensroze” dalībnieci Ivetu Dimzuli un Rikavas Dieva Apredzības katoļu baznīcu,
- Zvejnieku sētas “Zvejnieki” saimnieka Jāņa Macāna stāstījums un zivju zupa Īdeņā Lubāna ezera

krastā.

“Delnās sajūtot dzīvības pulsu” - atmiņas pie ugunsкура. Baltijas ceļam – 30.

Vairāk par Viļakas novada bibliotēkā organizētajiem pasākumiem šeit:
https://vilakabiblio.files.wordpress.com/2020/02/vic4bcakas_nov_bibliotc493kas_2019.gada_-pc481rskats-1.pdf

11. Sadarbības tīkla raksturojums.

Bibliotēku ikdienas darbs ir balstīts sadarbībā ar citām pašvaldības struktūrvienībām un iestādēm: Kultūras un Tautas namiem, ar Tūrisma informācijas centru, novadu domēm un pagastu pašvaldībām; ar skolām, pirmskolas izglītības iestādēm un to pedagogiem. Savstarpējā sadarbība starp pašvaldības iestādēm un struktūrvienībām nodrošina sekmīgu plānoto darbu realizāciju.

Sadarbības institūcijas un veidus skatīt tabulās.

11.1. tabula

“ Balvu Centrālās bibliotēkas sadarbības partneri 2019.gadā.”

Sadarbības partneris	Sadarbības veids
Baltinavas, Rugāju, Viļakas novadu domes	Sadarbības līgumi par reģiona galvenās bibliotēkas funkciju veikšanu.
Izglītības, kultūras un sporta pārvalde	Transporta nodrošinājums bibliotēkai, atbalsts Grāmatu svētku norišu organizēšanā.
Latvijas Neredzīgo bibliotēkas Balvu filiāle	Sadarbība krājuma izmantošanā, pasākumu un aktivitāšu organizēšanā.
Biedrība “Radošās idejas”	Latvijas – Krievijas pārrobežu sadarbības projekta “Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!” realizēšanā.
Pleskavas apgabala Dedoviču rajona bibliotēka	Sadarbība Latvijas – Krievijas pārrobežu sadarbības projekta “Ne tikai grāmatas – bibliotēkas uzņēmējdarbības atbalstam!” realizēšanā.
Pleskavas apgabala administrācijas ārējo sakaru un ekonomikas nodaļa	Pārrobežu sadarbības projektu stratēģiskā plānošana.
Pieaugušo neformālās izglītības centrs “Azote”	Sadarbība projekta “Atbalsts ilgstošajiem bezdarbniekiem” programmas “Motivācijas programma darba meklēšanai un sociālā mentora pakalpojums”.
Latvijas mākslas akadēmijas Grafikas katedra	Izstādes “DABA” organizēšanā.
Biedrība “Balvu Teātris”	Projekta “Svaigā gaisā” realizēšana un ilgtspējas nodrošināšana.
Balvu Profesionālā un vispārizglītojošā vidusskola	Skolotāja Skaidrīte Veina katru gadu vada Bibliotēku nakts radošo darbnīcu, grāmatu svētku organizēšana.
Balvu pamatskola	1.-6.klašu skolēni regulāri apmeklē bibliotēkas veidotos pasākumus, grāmatu svētku organizēšana.
Stacijas pamatskola	Grāmatu svētku organizēšana.
Pirmsskolas izglītības iestāde “Pīlādzītis”	Mazie audzēkņi kopā ar skolotājām regulāri apmeklē pasākumus bibliotēkā, Grāmatu svētku organizēšana.
Pirmsskolas izglītības iestāde “Sienāzītis”	Mazie audzēkņi kopā ar skolotājām regulāri apmeklē pasākumus bibliotēkā, Grāmatu svētku organizēšana.
Pirmsskolas izglītības iestāde “Ieviņa”	Rakstnieku viesošanās iestādē, Grāmatu svētku organizēšana.
Kubulu kultūras nams	Sadarbība pasākumu organizēšanā.
Balvu Novada Muzejs	Sadarbība pasākumu organizēšanā, telpu un aprīkojuma izmantošanā. Atbalsts profesionālo jautājumu risināšanā.

Balvu Mākslas skola	Sadarbība izstāžu darbībā – katru gadu skolas radošā kolektīva darbu izstāde, 2.stāva gaitēņa skolēnu darbu izstāžu darbība, atbalsts praktisku jautājumu risināšanā, grāmatu svētku organizēšana.
Ziemeļlatgales laikraksts “Vaduguns”	Izjūtam pretimnākšanu un atbalstu bibliotēkas aktualitāšu publicēšanā. Sadarbība konkursa “Prātnieks” norisē, Ziemeļlatgales laikraksta “Vaduguns” arhīva veidošana.
Balvu pensionāru biedrība	2-3 reizes gadā ejam uz tikšanos ar pensionāriem, lai informētu par iespējām bibliotēkā, e-pakalpojumiem, apmācībām, periodikas klāstu.
Pansionāts “Balvi”	Sadarbība ar pansionāta bibliotēku, tai skaitā metodiskais atbalsta pansionāta bibliotēkas darbiniekam.
“Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienība”	Katru gadu Pasaules grāmatu dienā, 23.aprīlī, aizvedam norakstīto un lasītāju dāvināto grāmatu, kā arī norakstīto žurnālu kopu. Grāmatas, ar uzlīmi “Lasi un kļūsti ātrāk vesels!”, iepriecina stacionārā nonākušos.
Apgāds “Zvaigzne ABC”	Sadarbība Grāmatu svētku organizēšanā un atbalsts erudīcijas konkursā “Prātnieks”.
Ingūna un Aigars Andersoni - biedrība “Baisie eži”	Sadarbojamies Bibliotēkas nakts un Grāmatu svētku pasākumos – orientēšanās sacensību organizēšanā.
Latvijas Nacionālā bibliotēka	Profesionālās konsultācijas.

11.2. tabula

“ Balvu reģiona bibliotēku sadarbības partneri un veidi 2019.gadā”

Baltinavas novada bibliotēka: Novada dome – finansējums, organizatoriskie jautājumi ; Baltinavas mūzikas un mākslas skola – bērnu darbu izstādes; Baltinavas Kultūras nams – kopīgi pasākumi, izstādes; Grāmatu apgādi, individuālie komersanti- krājuma komplektēšana; Paaudžu centra izmantošana pasākumiem Baltinavas vidusskolā; Baltinavas novada muzejs- pasākumu organizēšana, Balvu Centrālā bibliotēka - metodiskais centrs, semināri, kursi, grāmatu apstrāde, grāmatu apmaiņa; BIS Alise – bibliotēka strādā ar bibliotēku sistēmu ALISE-1; Baltinavas vidusskola, direktors I.Slišāns, skolotājas A.Ločmele, I.Ludborža, T. Začeste, pirmskolas izglītības iestāde, audzinātājas A. Jokste un J Rauza – dažādu pasākumu, aktivitāšu organizēšana.
Bērzpils bibliotēka: Bērzpils pagasta pārvalde- finansējums telpu uzturēšanai, transports; Bērzpils vidusskola, skolotājas L.Kokoreviča, J. Dundeniece- Bērnu žūrijas noslēguma pasākums, B. Birkovas pirmās grāmatas “Mākoņiem ir saknes” atvēršanas svētki; Saieta nams, kultūras darba organizatore A. Kriviša- tikšanās ar novadniekiem L.Apšenieci un G. Ločmeli, Ičas upes svētku organizēšana, pasākumu, notikumu fotografēšana Balvu CB Novadpētniecības lasītava, S. Vorza un Lasītava, I. Bobrova – Kultūrvēstures datubāzes ierakstu papildināšana, Balvu CB Apstrādes nodaļa- jauno grāmatu apstrāde, “Vaduguns”, Z. Logina- publicitāte.
Bērzkalnes pagasta bibliotēka : Bērzkalnes PII- pasākumi, nodarbības, lasījumi, Bērzkalnes pagasta pārvalde-finansējums, bibliotēkas interešu aizstāvība, Balvu centrālā bibliotēka-semināri, mācības, konsultācijas, grāmatu apstrāde, Novada kultūras nodaļa- iedzīvotāju nodrošināšana ar aktuālo informāciju par novada kultūras dzīvi.
Briežuciema pagasta bibliotēka : Briežuciema pagasta pārvalde un Balvu novada pašvaldība - materiālais un tehniskais nodrošinājums; Balvu CB- sadarbība bibliotēkas funkciju nodrošināšanā, konsultatīvajā un metodiskajā jomā un ar citām reģiona bibliotēkām; Lauku atbalsta dienests-konsultācijas lauksaimniekiem par platību maksājumu pieteikumiem; Tautas nams, rokdarbu pulciņš ”Atspole”, Feldšeru un vecmāšu punkts- pasākumu, izstāžu organizēšana, materiālu un informācijas sniegšanas ; novadpētniecības jomā sadarbības partneri ir Baltinavas novada muzejs, Latgales fotogrāfu biedrība, Balvu reģiona bibliotēkas, kā arī esošie un bijušie pagasta iedzīvotāji. Nozīmīgi sadarbības partneri ikdienas darbā noteikti ir bibliotēkas apmeklētāji un lasītāji.
Krišjāņu bibliotēka: Balvu novada pašvaldība – finansiālais nodrošinājums; Krišjāņu pagasta pārvalde-saimnieciskie un lietvedības jautājumi; Krišjāņu pirmskolas grupa - pasākumi bērniem ;Tilžas vidusskola-pasākumi bērniem; Balvu Centrālā bibliotēka – profesionālā darba pārraudzība, semināri, apmācības; Balvu novada bibliotēkas - grāmatu apmaiņa, tikšanās ar kolēģiem semināros; Virja AK, IK –grāmatu iegāde; Latvijas pasts – periodikas izdevumu abonēšana; Laikraksts “Vaduguns” un izdevums “Balvu novada ziņas” – informācija par pasākumiem bibliotēkā.
Kupravas bibliotēka: Kultūras pasākumu organizatore- novadpētniecības, tematisko materiālu,

bibliotēkas krājuma izmantošana pasākumu sagatavošanā; Viļakas novada dome- finansē bibliotēkas darbību, arī remontu.

Lazdukalna bibliotēka: Rugāju novada dome- finanšu un saimnieciskā darbība, lietvedība; Lazdukalna pagasta pārvalde- saimniecisko jautājumu risināšana; Rugāju novada Eglaines pamatskola- sadarbība literatūras popularizēšanas pasākumos, palīdzība darbā ar parādniekiem, palīdzība BIS Alise darba uzsākšanā skolas bibliotēkā; Rugāju novada bibliotēkas- grāmatu apmaiņa, sadarbība un konsultācijas bibliotekāros jautājumos; Balvu CB- metodiskais centrs, semināri, kursi, grāmatu apstrāde, grāmatu apmaiņa; Grāmatu apgādi, individuālie komersanti- krājuma komplektēšana; Latvijas Pasts- periodikas abonēšana.

Medņevas bibliotēka: Viļakas Novada dome – finansiālais nodrošinājums, dokumentācija; Medņevas pagasta pašvaldība – informatīvā un konsultatīvā sadarbība; Pirmskolas izglītības iestāde „Pasaciņa” – kopīgi rīkoti pasākumi, Bērnu žūrijas grāmatu lasījumi, darba lapu krāsošana, multfilmu skatīšanās u.c.

Viduču pamatskola - kopīgi rīkoti pasākumi, Valsts nedēļas pasākumi, Ziemeļvalstu literatūras lasījumi, pasaku un dzejas stundas, multfilmu skatīšanās, izstādes.

Jauniešu iniciatīvu centrs „Saulesziņš” – kopīgi rīkoti konkursi, prezentāciju sagatavošana, laminēšana; Medņevas Tautas nams – pateicības rakstu, afišu veidošana, printēšana, laminēšana; Viļakas novada bibliotēkas – SBA, kultūrvēsturiskie braucieni, izbraukuma semināri; Balvu Centrālā bibliotēka – grāmatu apstrāde, metodiska palīdzība, semināri, SBA.

Rekavas bibliotēka : Rekavas vidusskola un bērnu draugu grupiņa- pasākumu organizēšana, makulatūras nodošana; citas novada (Upīte, Viļaka) un starpnovadu (Briežuciems, Tilža) bibliotēkas, Balvu Centrālā bibliotēka- SBA; k.c. “Rekova”- pasākumu organizēšana, norise.

Rugāju novada bibliotēka: Rugāju vidusskola, skolotāji- “Bērnu žūrijas” aktivitātes, pasākumi; Jauniešu iniciatīvu centrs, vadītāja- bibliotēkas pasākumi, aktivitātes. Skolas bibliotēka- konsultācijas darbam BIS Alise, darbs ar parādniekiem;

Krīzes centrs “Rasas pērles”- ekskursijas bibliotēkā, dažādi bibliotēkas pakalpojumi.

Skujietnieku bibliotēka : novada pašvaldība- finansējums, materiālais un tehniskais nodrošinājums, dažādas aktivitātes, pasākumu organizēšana. Balvu CB- metodiskā konsultācija, reģiona bibliotēkas- literatūras apmaiņa, SBA.

Tikaiņu bibliotēka : Rugāju novada dome- finanses, darbības pārraudzība; Rugāju novada domes izpilddirektore- bibliotekāru sanāksmes, organizatoriskie jautājumi; novada domes deputāti- budžets, novada un bibliotēkas kultūras pasākumi; Rugāju novada bibliotēkas - pasākumi, pieredzes apmaiņa; “Virja”- izbraukuma tirdzniecība; Rugāju novada muzeja vadītāja- materiālu kopas apmaiņa, informatīvais atbalsts; Balvu CB- metodiskā palīdzība, semināri un mācības bibliotēku darbiniekiem, kultūrvēsturisko studiju braucieni; Balvu reģiona bibliotēkas- pieredzes apmaiņa, SBA.

Tilžas bibliotēka: Tilžas pirmsskolas izglītības iestādes audzinātājas- pasākumi, Bērnu žūrijas aktivitātes; Tilžas vidusskolas pedagogi, skolotājas I. Pujate, A. Rakstiņa- vēstures stundu ietvaros regulāri skatītas un izmantotas vēstures grāmatas, dažāda uzziņu literatūra, iepazīta bibliotēka kā labs informācijas resursu avots; Tilžas pagasta pārvaldes darbinieki- bezmaksas ekskursija “Bērnu žūrijas” dalībniekiem; Tilžas internātpamatskola, bibliotekāre R. Ločmele- pasākumi, ekskursijas, darbs ar parādniekiem; Kultūrvēstures izpētes un tūrisma centra vadītāja R. Silauniece- apmaiņa ar materiāliem, fotogrāfijām, konsultācijas darbā ar Periodika.lv; kultūras darba organizatore D. Lukjanova- pasākumu organizēšana, vadīšana; Balvu Centrālā bibliotēka, novada pagastu bibliotēkas- semināri un konsultācijas, SBA pakalpojumi, Kultūrvēstures datu bāzes papildināšana ar Tilžas bibliotēkas pasākumu aprakstiem un fotogrāfijām; laikraksti „Vaduguns”, žurnāliste Z. Logina un „Balvu Novada Ziņas”- preses relīzes, publikācijas; pagasta iedzīvotājas A. Zelča –fotogrāfijas, stāstījums par Tilžas ciema vēsturi un V. Ruņģe - zīmuļu, krītiņu, flomāsteru krājumu papildināšana.

Upītes bibliotēka: Nemateriālā kultūras mantojuma centrs “Upīte”- 2019.gadā “Upītes kultūrtelpa” tika iekļauta Nacionālajā Nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā (Upītes bibliotēka, Upītes tautas nams un Ontona Slišana kultūrvēstures muzejs). Kopīgi organizēti un realizēti dažādi pasākumi un aktivitātes.

Vecilžas pagasta bibliotēka : Vecilžas pagasta pārvalde-pasākumu organizēšana, materiālais nodrošinājums, finanses; Vecilžas pagasta „Sporta un atpūtas centra” organizatore Maruta Arule-pasākumu organizēšana, norise; Tilžas vidusskolas Vecilžas pirmizglītības grupas audzinātāja un bērni- pastāvīgie pasākumu apmeklētāji, projekts “Mūsu mazā bibliotēka”; Balvu Centrālā bibliotēka, citas novada bibliotēkas- metodiskā palīdzība, konsultēšanās par bibliotēkas darbu, uzdevumu veikšanu, SBA u.c.

Vecumu bibliotēka: Vecumu pagasta pārvalde- komunālie pakalpojumi, transports; Vecumu pagasta Tautas nams- kopīgi organizēti pasākumi; Viļakas novada dome, IKS nodaļa- publicitāte, metodiskā pārraudzība; laikraksts “Viļakas Novadā”- publicitāte; Balvu Centrālā bibliotēka- konsultācijas bibliotēkārājā darbā, tālākizglītība, kultūrvēsturiskās studijas un profesionālās pieredzes apmaiņas iespējas,

grāmatu apstrāde un statistikas datu analīze; Viļakas novada bibliotēka- pasākumi, pieredzes apmaiņa; Viļakas novada grāmatvedība- konsultācijas par dokumentāciju, budžetu.

Viļakas novada bibliotēka: Viļakas novada dome. –publicitāte, transports; Viļakas kultūras nama mūziķi- pasākums “Baltijas ceļam – 30”; Kultūras nama pasākumu organizatore- pasākumu organizēšana; Viļakas novada Izglītības, sporta un kultūras pārvalde- radošo darbu konkursa “Tēvu zemi dārgo turi ciet ar savu sirdi!” organizēšana; lasītāju interešu klubīnš “Mantinieces” – pasākumu organizēšana, kultūrvēstures studijas; literātu biedrība “Viļakas Pegazs” – pasākumi bibliotēkā; pieaugušo neformālās izglītības centrs “Azote” un biedrība “Ritineitis” – sadarbība projekta “Atbalsts ilgstošajiem bezdarbniekiem” programmas “Motivācijas programma darba meklēšanai un sociālā mentora pakalpojums” realizēšanā, nodarbības, jaunu lietotāju piesaiste; Balvu invalīdu biedrība –“Prāta spēļu” sagatavošana. Bibliotēkas un tās lietotāju intereses tiek pārstāvētas Viļakas novada domē.

Vīksnas bibliotēka: Stacijas pamatskolas Vīksnas filiāles vadītājs A.Žigalovs- Lieldienu pasākuma organizēšana; Stacijas pamatskolas Vīksnas filiāles skolotāja Gunta Bokta- darbība projektā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” ; Stacijas pamatskolas Vīksnas filiāles pirmsskolas grupas skolotājas Iveta Bankova un Skaidrīte Bankova- lasīšanas veicināšanas pasākumu organizēšana, piedalīšanās bibliotēkas organizētajās aktivitātēs.

Žiguru bibliotēka: Žiguru pamatskola- kopīgi plānoti un realizēti pasākumi (mājturības stundās zēni izveidoja jaunu izkārti bibliotēkai, pielāgoja plauktus dažādu bibliotēkā esošo lietu novietošanai); Žiguru pagasta pārvalde- finansiālais un materiālais atbalsts; Viļakas novada dome- informatīvais, finansiālais atbalsts; citas reģiona bibliotēkas – atbalsts atbilstoši bibliotēkas funkcijām un uzdevumiem; Balvu Centrālās bibliotēkas metodiķe- aktualitātes bibliotēkārājā darbā, tālākizglītības resursi; LNB- informatīvais atbalsts; Zviedrijas fonds “Gnosjo Hjalper” un Dagnija Dalbiņa- materiāli, rotaļlietas bērnu stūrītim, kancelejas preces un mēbeles. Tas palīdzēja gan radīt mājīgumu telpās, gan bagātināt dažādus pasākumus.

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

12.1 Situācijas apraksts, kopaina pārskata periodā.

2019.gadā Balvu Centrālā bibliotēka pārraudzību, metodisko un konsultatīvo atbalstu veic 10 Balvu novada bibliotēkām, Baltinavas novada bibliotēkai, četrām Rugāju novada bibliotēkām un 7 Viļakas novada bibliotēkām .

Aizvadītā gada galvenie uzdevumi metodiskajā darbā:

- ✓ bibliotekāru kvalifikācijas paaugstināšana – apmācības, mācību semināri, konsultācijas, pieredzes braucieni, kursi u.c. ;
- ✓ konsultācijas un praktiska palīdzība darbam ar BIS ALISE pagastu un skolu bibliotēkās;
- ✓ sadarbības formu pilnveidošana ar reģiona skolu bibliotēkām;
- ✓ konsultācijas par bibliotēkas krājumu;
- ✓ Bibliotēku nakts un 9.Grāmatu svētku kopā ar “ Zvaigzni ABC” organizēšana sadarbībā ar Balvu novada bibliotēkām;
- ✓ Balvu, Baltinavas, Rugāju un Viļakas novadu pašvaldību bibliotēku darba apkopojums un analīze.

12.2 Reģiona centrālās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi.

Bibliotekāru kvalifikācijas paaugstināšanai 2019.gadā kopumā organizēti 7 dažādu veidu semināri un mācības, izmantojot daudzveidīgu metožu un paņēmieni kopu: lekcijas, apmācības, tālmācība, praktiskas nodarbības, izbraukumi, konsultācijas gan klātienē, gan ar e-pasta starpniecību.

Gada laikā tika īstenota Balvu Centrālās bibliotēkas datorsistēmu administratora Gunta Laicāna izstrādātā tālmācības pieaugušo neformālās izglītības programma “TĪMEKĻA SATURA PĀRVALDĪBAS SISTĒMA WBCE” , kā rezultātā reģiona bibliotekāres pilnveidoja savas prasmes darbā ar mājas lapu. Rezultātā katrai Balvu reģiona bibliotēkai ir atjaunota mājas lapa ar vienotu dizainu visam reģionam.

Gada beigās tika veikta aptauja reģiona bibliotekāriem par Balvu CB organizētajiem metodiskajiem pasākumiem, kur katrs reģiona bibliotekārs varēja izteikt savas domas, ierosinājumus, ieguvumus gada garumā. Kā īpaši efektīva sadarbības un mācību, informācijas apmaiņas forma tika atzīta savstarpējā pieredzes apmaiņa, kolēģu sagatavotās prezentācijas, ziņojumi, pētījumi par citur redzēto, dzirdēto, uzzināto: “..novadpētniecības kolekcijas ir ikvienas bibliotēkas unikālākā daļa. ..mērķis - izveidot virtuālās izstādes un digitālās kolekcijas kopā ar Balvu CB..”, “ ..katrs seminārs ir ļoti pārdomāts. Prieks par kolēģu profesionalitāti..”, “..jāmēģina izmantot Neredzīgās bibliotēkas krājumu, kā arī būtu jāpadomā par digitālo kolekciju veidošanu...”,

No pieaicinātajiem lektoriem visvairāk uzrunāja S.Ņikitjuks: “Ieguvu vairāk informācijas par deklarācijas aizpildīšanu, par attaisnotajiem izdevumiem. Tas man palīdzēja darbā sniegt precīzāku un akurātāku palīdzību saviem bibliotēkas lietotājiem.”

Visaugstāk tika novērtētas lektores Andas Pēkšēnas vadītās nodarbības/seminārs: “ *Mana atziņa pēc A. Pēkšēnas semināra: „Ja es esmu laipns, pretimnākošs un zinošs, sadarbība ar apmeklētāju būs veiksmīga – katrs apmeklētājs ir vērtība!”*”

Tika organizēts ikgadējais izbraukuma seminārs –šoreiz uz Broņislavas Martuževas Dzejas klēti Lubānā un kultūrvēstures studiju brauciens uz Jelgavu, kuros bibliotekāri izmantoja iespēju rast jaunas idejas un darba formas no kolēģiem citviet Latvijā. Izbraukuma semināru pievienotā vērtība – kultūrvēsturisku objektu, programmu un norišu baudīšana, izzināšana – tas viss emocionālam pacēlumam un radošuma veicināšanai bibliotēku ikdienas darbā:” *Brauciens deva dvēseles lidojumu.. ..Dziedu pagasta garīgo dziesmu ansamblī, un dziedam daudzas garīgās dziesmas ar viņas (B.Martuževas) dzeju, tāpēc ciemošanās B. Martuževas dzejas klētī bija kā savdabīga svētība no viņas- dziediet un nesiet manu gara mantu tautai!” “ No Jelgavas kā ciemakukuli līdz paņēmu māku veidot stāstu par savu darba vietu, dzīves vietu. Klausoties stāstu par vizuāli pelēcīgu ēku, tā atdzīvojās..” , “..tā aizrautība, ar kādu viss tika pasniegts, liek daudz padomāt, kā vajag strādāt savu darbu- ar kādu degsmi pie tā ķerties!”*

Pagastu un skolu bibliotekāriem sniegtas konsultācijas par bibliotēku krājuma pārbaudi, norakstīšanu, BIS Alise lietošanu, seriālizdevumu uzskaiti, norakstīšanu, lasītāju, interneta lietotāju reģistrācijas uzskaiti, par Latvijas digitālās kultūras kartes aizpildīšanu, par datu bāzes Lursoft laikrakstu bibliotēkas, Letonika lietošanu, kopkatalogu u.c.

2019.gadā katra reģiona bibliotēka tika apmeklēta klātienē, dažas pat vairākkārtīgi. Rekatalogizēts Tikaiņu pagasta bibliotēkas krājums, uzsākts darbs pie Lazdulejas un Vecumu bibliotēku krājuma rekatalogizācijas. Krājuma inventarizācija tika veikta Viļakas novada Rekavas bibliotēkā, Rugāju bibliotēkā, Balvu novada Krišjāņu pagasta bibliotēkā, kā arī sniegts konsultatīvais atbalsts inventarizācijas veikšanai Viļakas novada Vecumu bibliotēkai gan klātienē, gan attālināti.

Visiem Balvu Centrālās bibliotēkas organizētajiem semināriem tiek sagatavots un izsniegts apliecinājums par BCB organizēto profesionālās pilnveides pasākumu apmeklēšanu.

12.1 tabula

“ Balvu CB organizētie profesionālās pilnveides pasākumi”

N.p. k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs (-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
1.	01.2019.	Rekavas bibliotēka	Viļakas novada bibliotēka	Viļakas novada bibliotēku darbinieku kultūrvēstures studiju izbrauciens uz Šķilbēnu pagastu	8	4

2.	27.martā	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu Centrālā bibliotēka	Seminārs Balvu reģiona bibliotēku darbiniekiem Tēmas: -Informācija par Neredzīgo bibliotēkas iespējām un sadarbību ar publiskajām bibliotēkām - “Krucifikss Zīmeļlatgolys ainovā”; -“Nikod nav par vālu uzadreibsteit pīruodeit sevi” Literatis nūvodneicys Vījis Birkovys (Laganovskys) dzeivis izvielis Saruna ar Viju Laganovsku-Birkovu; - Informācijas meklēšana” un “Informācijas meklēšanu juridiskajā jomā”; -Aktuāli darba jautājumi.	7	5
3.	17.aprīlī	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu Centrālā bibliotēka	Seminārs Balvu reģiona bibliotēku darbiniekiem Tēmas: -Gada ienākuma deklarācijas iesniegšana, attaisnotie izdevumi, mobilā lietotne un citas ar to saistītas un aktuālas tēmas. (Sergejs Ņikitjuks (VID Nodokļu pārvaldes Informācijas sistēmu atbalsta daļa Galvenais nodokļu inspektors)) - Atziņas no semināra” Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība: mēs būvējam šo pasauli paši” ; - Atziņas no Pavasara konferences “Vārds un attēls” LNB; - Bibliotēka digitālajā laikmetā: tradīcijas un inovācijas ; -Par medijpratības meistarību diskusiju “Medijpratības zināšanu pārneses aktivitātes, to formas un metodes” LNB; - Aktuāli darba jautājumi.	26	5
4.	19.jūnijs	Izbraukuma seminārs	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu reģiona bibliotēkāju izbraukuma seminārs. Tēmas: -“ Dzejas klēts” apcirkņu izstaigāšana kopā ar Annu Eglienu; -Dzejas stunda Lubānas Jaunajos kapos-B.Martuževas atdusas vieta; -Lubānas evaņģēliski luteriskās baznīcas apskate-baznīca baznīcā -Akmeņu parks: akmeņu, seno darbarīku, sadzīves priekšmetu, krūžu kolekcija“ Vaidavas”.	24	8
5.	10.septembris	Izbraukuma seminārs	Balvu Centrālā bibliotēka	Kultūrvēsturiskās studijas Balvu reģiona bibliotēku darbiniekiem. Ziemeļlatgales kauju muzejs, Valgundes bibliotēka, Jelgavas pils, Jelgavas bibliotēka, Sv. Trīsvienības tornis, Smilšu skulptūras, dažādi apskates objekti Jelgavā.	27	8
6.	20.novembris	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu Centrālā bibliotēka	Seminārs Balvu reģiona bibliotēku darbiniekiem “ Klientu emociju un rakstura atpazīšana”. Tēmas: -Lietišķā saskarsme jeb efektīva klientu apkalpošana t.sk. ar klientiem īpašām vajadzībām.Klientu apkalpošanas pamatprincipi, “es” faktors, kas ir sadarbība? - Kā sadarboties ar manipulatīvu, emocionālu un agresīvu klientu? Kas ir manipulācija? Manipulēšanas veidi pēc Šostroma. - Pozitīvā motivēšana klientiem (pusaudžiem u.tml.). Noteikumi, konsekvence.	24	8
7.	19.decem	Balvu	Balvu	Seminārs Balvu reģiona bibliotēku darbiniekiem.	26	4

	-bris	Centrālā bibliotēka	Centrālā bibliotēka	Tēmas: -” Kas meklē, tas atrod!” Iespējas un resursi informācijas meklēšanā. Digitālo kolekciju veidošana, informācijas apstrāde, meklēšana. Digitālā kolekcija “ Balvu Tautas teātris”. -“ Bibliotēka kā atbalsta punkts sabiedrībai saziņā ar valsti”. -“ Bibliotēkars kā iestādes veiksmes atslēga.” -Dāvinājumi bibliotēkas krājumā: vadlīnijas bibliotēkām (2019) -Mājas lapa- bibliotēkas tēla veidotāja. -Aktualitātes bibliotēkārājā darbā.		
8.	19.09.- novembris	Balvu Centrālā bibliotēka	Balvu Centrālā bibliotēka	Tālmācības pieaugušo neformālās izglītības programma “TĪMEKĻA SATURA PĀRVALDĪBAS SISTĒMA WBCE”. Tēmas: -tīmekļa lapu satura pārvaldības sistēmas pamati -satura veidošanas principi tiešsaistes videi -tiešsaistes satura veidošanas īpatnības -esoša teksta materiāla iekopēšana -teksta formatēšana -attēlu ievietošana rakstos -tabulu izveidošana -statiska satura izveidošana -“Blog” tipa satura veidošana -izvēlņu struktūras izveidošana	20	40

12.3. Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām.

Situācija ar skolu bibliotēkām Balvu reģionā ir ļoti dažāda: Balvu, Rugāju un Baltinavas novads ir izveidojis kopīgu metodisko kabinetu, kur skolu bibliotekāru darbu pārrauga un koordinē šo novadu metodiķe darbā ar skolu bibliotēkām, savukārt Viļakas novada skolu bibliotēku darba pārraudzība ir Viļakas novada domes pārziņā. Balvu Centrālā bibliotēka labprāt sniedz metodisko palīdzību visām skolu bibliotēkām, kas izrāda vēlmi sadarboties.

Veiksmīga izvērtusies sadarbība ar skolu metodiskā darba vadītāju un Balvu Valsts ģimnāzijas bibliotekāri: novadītas trīs lekcijas- nodarbības par BIS ALISE izmantošanu, bibliotēkās pieejamajām datubāzēm un to izmantošanu, par drošu interneta izmantošanu. Tiek sniegtas dažāda veida konsultācijas par krājumu, dokumentāciju, darba organizāciju, kā arī sniegta informācija par aktualitātēm bibliotēkārājā darbā. Skolu bibliotekāriem ir dota iespēja piedalīties gan Balvu CB, gan citu institūciju organizētajos pasākumu ciklos. Divas tālākizglītības programmas “ Bibliotēku zinības” studentes savu praksi skolu bibliotēkās realizēja Balvu valsts ģimnāzijā, kas atzīmējams kā pozitīvs sadarbības moments.

12.4. Sadarbība ar citām iestādēm:

- LNB Bibliotēku attīstības centrs- konsultācijas dažādos ar krājumu saistītos jautājumos, par bibliotēku statistiku, par Kultūras kartes aizpildīšanu;

- Tieto Latvia- dažādi jautājumi par darbu ALISĒ (jautājumi par jauninājumu SBA, krājuma uzskaiti, inventarizācija);
- Kultūras informāciju sistēmu centrs;
- Latvijas Bibliotekāru biedrība;
- Gulbenes Reģionālais mācību centrs.

12.5. Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības.

Balvu reģiona bibliotēku metodiskā darba vadītāja uzsākusi mācības Pieaugušo profesionālās pilnveides un tālākizglītības iestādē “Latvijas Nacionālā bibliotēka” 960h programmā “Bibliotēku zinības”, kas ir pamatīgs jaunu zināšanu, prasmju un iemaņu papildināšanas avots. Tiek apmeklēti arī LNB organizētie semināri metodiķiem, Latvijas Bibliotekāru biedrības rīkotās konferences. Problēmas sagādā nesakārtotība skolu bibliotēku jomā: LNB aicina reģiona centrālo publisko bibliotēku metodiķiem uzņemties atbildību par skolu bibliotēkām, bet juridiski un finansiāli reģiona skolas ir citā pakļautībā, tāpēc plašāka sadarbība neizvēršas. Jautājums ir jārisina valstiskā līmenī. Problēma ir arī fiziskais attālums, ka prasa lielus laika un finansiālos resursus: ne vienmēr uz visiem LNB rīkotajiem pasākumiem ir iespēja aizbraukt.

Pārskatu sagatavoja Vīta Romanovska, Balvu Centrālās bibliotēkas Metodiskā darba un komplektēšanas nodaļas vadītāja

Pielikumi

Pielikums Nr.1 Attēli

Attēls Nr.1. Venerandas Andžānes dzejas un atmiņu grāmatas “Pēdas dzīves grāmatā” svētki Baltinavā

Kad mākoņiem ir saknes, bet iztēlei - spēks

1.aprīlī Bērziņa saietu namā atklāja Bērziņa vidusskolas 12. Maases audzēkņu BRIGITAS BIRKOVAS un LĪSES ŽEIKARES keramikas darbu izstādi "Iztēles pēks". Klātesošo atzinīgi novērtēja arī Brigitas Birkovas sacerēto dzeju un pārdomas, kas apkopotas viņas īrmajā dzieslu krājumā "Mākoniem ir saknes".

šaskatija talanta dzirksti

Aktīvajā izstrādē, Bērziņš pagasta kultūras darba organizatore ANNA KRIVĪŠA uzsver, ka Latgale, tostarp Bērziņš, salīdzinot ar citiem apgabaliem, ir mazāk attīstīta, tāpēc Bērziņš skolās ir mazāk izstrādāta skolotāju darba. Gaidāms, ka turpmāk Bērziņš skolās tiks ieviesta skolotāju darba izstrādāšana, kas paredzēs skolotāju darba izstrādāšanu, kas paredzēs skolotāju darba izstrādāšanu.

zirkoti, kas parādās vietu keramikas darbos.

Irlau novada pārvadības Iztīšanas, kultūras un sporta
ārvaldes vadītājs vietniece kultūras jautājumos IVETA
ILTNŠA paida prieku par jauniešu enerģiju, idejām un trāpīti.
Tas ir viens no veiksmes stāstiem, kas parāda, ka mazā lauku
kolijā reizinām var sasniegt daudz vairāk nekā lielās skolās.
aldies par jūsu uzturēšanos, paldies arī skolotājam, kuram
de šim bijušais arī jums kopā, ka arī vecākiem un pagastam.

Nozīmīgā noutikuma līgutit un Aliti stāstnigi sveika ar ērtzli viduskoāli direktoru ILONu STĒPAN Euzvevot, ka titt meitendēn i pāvedēd: "Medz tēkt, ka katram cilvēkam i pūliti sēti kēdē tālants. Jūs tē meklē visu mūžu, kāds tēd, citi nē. Jās ēst lāmīgas, jo tums iedēvēst atrast savus slantus, vēl esot skolintēd." Viņa vēltās aglābāt radošo zirksti ar turpmē: "Ģeramo, ka mēs par jums vēl drēdzim anāstāti ar ķeramiņu, gan dēzi."

dejas izlolo kopā ar skolotāju

Saetiņi ruma ietaiņā kāli Alises un Brīģitas keramikas darbu izstādē "Ieteles spēks" varēs apskatīt līdz aprīļa beigām. Katrā izstādē, vai ruma darbu tapuši, mācīties pamatskolas, etniskā koda mācītāji ar vidusskolas lauki. Katrai novietnī, tēmiņt savs, īpašs rokkrāsts. Alises māla skulptūras atgādā ar eloku izmēru un tautiskām nokāpām. Brīģitas darbi ir elaudz māzīti, bet ne māzīti interesanti.

[illegible][illegible]

2. Irmais mazais sapnītis ir

**Īpašs mazais septiņais
ciņipildīts**

Ilgtībai ūstāstais atkalšāna sagādāja dabuļtu prieku, jo tā
lailā vīpa paretēja savu pīm mēdajas un īso rīstīgu gramāt
Makojēm īr saknes". Kapek tāds nosaukums?
Ikdre, ka īs doma atnāksu pēkšņ, vēmjoģ dabu, jo tieši tā
vīpas labākais īdvešmas vārdi.

Ilgtīra raksta kōģ 9 gadu vecuma. Šo gadu laikā sacērti
dorei 500 dēroj ī nē īstati, bet gramātā apakšā vien
ēdā dabā notiem. "Pārēje gadu savs kārta," pēģlūjā vien
zejniece. Pagādām nodrukāt 15 gramātā eksēmplāri, bet
rīzumā kailā nākoj vē, solā autore. Ikdre apakģ dēdajas
n proras dabuģ gramātā Ilgtīra kōģloģ apakģvīrti grāmāt
īdiz uzklātie ēteriskie, apkāpē pozitīvās atkalšānes un

Aktīvi izstādi. "Vies sākas ar mūsu skolotāju Jolantu Dunderioci, kura mūs kuzināja un aicināja nākt uz ķermīka klasi arī brīvājos brīžos. Tad nāca simtiem piedāvājumu piedalīties konkursos un tajos iegūtās 1.vietas," atklāši teica Ināra. Melnais pateicis skolotāji J.Dunderoci, ka viņām iemācījus parastās lietas padarīt neparastas un neordināras: "Piemēram, ledi izlīdīties gubi kā sākseni vai arī tautmēteļus svārsies atīnot tautas tradīcijas."

labvēlīga apstākļa sakrītība piedāvā vīpam drosmi piešķirt šo pirmo mazo sapniti.

Brīgs tika drejš paņēmus savas emocijas un pārdzīvojamus, ko, nevēloties izrādīt tiem veids, uz papīra pārveidojot, aizklausot savā dūvētiem. Grāmīta atvērta dzejoli par dabu, mīlestību, sadzīvnieciskiem lieti, arī abstraktas dabas. "Tas viss nāk no lielienes, vienkārši nāk ārā. Šajos darbos esmu ielikuši pa kādai sapei, pa kādai dūsmiņai, pa kādām priecām," stāsta autore.

Brīgs tika pārta vārsmas apjū savrīktnes jebkurā diennaktī laikā. Reizēm tas notiek, dzerot tīk kādu vai pat traukus marģarot. "Dzejs laikā esmu ievērojis – ja mani ilgā kaut kas kļūst, pēc visu dabu apdārietas, apstoties pie rakstīm kādā, vārds pati nāk ārā, vienkārši pūpēs pildspalva un ieraksta," skaidro jaunā dzejniece.

Ar rakstīto vārda jānietiek vēlās saistīt ar savu nākamoprofesiju. Pagaidām viņa nav isti izlēmusi - studēs filoloģiju, žurnālistiku vai, iespējams, pat psiholoģiju. Būtu jā ir arī citi vaļasprieki, piemēram, dabas fotografēšana vai dabai jānārsargu vienība. Bet pēdējā laikā jānietiek iemīļus arī tīdu sievītiņu nodarbi kā torfu ceplana.

Vienmēr vajadzīgi iedrošinātāji

Lai radītu skatīto, vajadzīgi cilvēki, kuri iedrošināti un atbalsta. Nādi šedzēsmotāji! Alīsa un Brigīta dēvē ar skolotājas Jolanta Dundenieku un Lolita Kokorevici. Pasmēdītā dziedu savām pedagogēm, Brigīta teica: "Paldies par iemācīto neatlaidītu, ka lii kat noticis sev, savam idejam." Savu kat jolanta Dundeniece lēta savaučēkām par nodokumu un čādūsmu. "Ar ta vīa stāstā hēla darba mēlstrība, bet tie mēbūti arī šo dēbu. Lai iemēlstrējam, iedrošā, arī pasmēdītā!"

darbu. Lai jums veikas un izdodas arī turpmāk!

Brigītas un Alises klases audzinātāja, kā arī latviešu valodas un literatūras skolotāja Lolita Kokoreviča stāsta, ka pirmo reizi uzzinājusi par Brigītas talantu, tiklīdz sāka audzināt 5.klasi, kurā totāli kāmās trīs meitenes: "Jau tūjā laikā, gatavojot klases pasākumiem, viņa nāca ar dzejņu klaidēm. Brigīta jau bērnībā rakstīja tā, it kā to darītu pieauguļais." Savukārt par audzinētes dzejņu grāmatas izdošanu skolotāja uzvairā tikai ne tās izdošanas: "Līdz nēdējam bēdīgu viņa stena, ka

tiķas per tastidzināmas. "Līdz pēdējam brīdim viņa spēja, ka tūdos dzejotāja grāmata. Tai bija Brīgas palas izmeklē, jo tas bija viņas sapnis." Literatūras skolotāja piekrit, ka Brīgas aid nājumus ir rakstīti – vienlaigi, vai tai būtu dzeja, vai žurnālistika: "Jau vairākus gadus viņa veido arī mūsu skolas avīzē".

L.Kokoņeviča ir pārliecināta, ka prasme atzīstnāst lāstāju, izmantojo rakstoto vārdu, ir Dieva dāvana: "Vai tur tehniski kļūmāt labi uzrakstīti dzejai, bet vai tas atbilstnāst? Dzer vai. Ja tur nebūs lektāle lektāle sirdi un paša pārdzīvotais, cilvēki to

gribu vēstīt visiem savojiem, jo man patīk, kā tas skan
savāje. Kā arī visiem tiem, kam tava emocija pauzē
caur vārdiem, komatiem un zīmēm. Manuprāt, šajā
pasaulē nav nekā skaistāka par saviem vārdiem un
mākojumiem ar saknēm," rakstīja grāmatas ievadā. Pēc
Klaustāju pieprasījuma, Brigita ieteicināja klātesošos,
nolāst dažus dzejas un prozas darbus no savas
krāmatas.

"Midās ir bēdis, kurti mainīties var vis,
Visi mēkli var sagādēt visus mūsu pasauks.
Mēkli vēl pagaidiet, šo brīnumu nenožēloiet.
Visi bēbis nāk ar gaidīšanu,
Lai me sākas ar smaidīšanu,
Mēkli vēl pagaidiet,
Dzirkstelī sagaidiet,
Un tad laidesies gaiši paši
Un no jūras izbēguši bēsi.
Midās ir sekunde, mūsu bēda bēda.
Mēkli tomēr vēl pagaidiet,
Nekur neskrīniet, šo mēkli sāpīniet
Un, kad atbēst, tad vēlā naidiet."

nelasi." Pedagoģe atrist, ka sastaptu šitu tālruni negadīs biež
lai gan no lēzpiļš arī agrāk rakulī lahs lēterāti, piemēram
Ineta Atpūle-jugane. "Man palai ir gadījies mācīt trīslietār
spēljas mettenes – Dignu Škapari, Lāmu Mēšenko un taga
an Brizitu."

Attēls nr.2. Pasākums “Kad mākoņiem ir saknes” - grāmatas atvēršana Bērzpilī
(Tušinska, Irēna. Atklāj keramikas izstādi un grāmatu.//Vaduguns.- ISSN 1407 – 9844 Nr.14
(2019, 5.apr.). 5.lpp.)

Attēls nr.3. Priesteris Voiceks Supe (vidū). Foto no Briežuciema bibliotēkas arhīva.

Attēls Nr.4. Radošās aktivitātes bērniem Krišjāņu bibliotēkā.

Attēls nr.5. Jaunais krāsainais printeris Lazdukalna bibliotēkā.

Attēli Nr.6, 7. Tematiskās grāmatu izstādes Medņevas bibliotēkā.

Attēls Nr. 8. Rugāju novada bibliotēkas čaklākie lasītāji Rūjienā.

Attēls Nr. 9. Pepijas ballīte Tilžas bibliotēkā.

Attēls Nr. 10. Noslēguma pasākums Viļakas un Žīguru bibliotēku “ Bērnu žūrijas” ekspertiem.

Attēli Nr. 11, 12. Rekavas bibliotēkas jaunās telpas.

Attēls. Nr.13. Sarunas par grāmatām Balvu CB Bērnu literatūras nodaļā.

Attēli Nr. 14, 15, 16. Spēles prieks Balvu Centrālajā Bibliotēkā.

Attēls Nr. 17. Nacionālā Skaļās lasīšanas sacensība Balvu reģionā

Pielikums Nr.2 Tabulas

1.tabula

“Balvu Centrālās bibliotēkas organizētās izstādes 2019.gadā.”

N.p.k.	Nosaukums	Apmeklētāju skaits
1.	Tekstilmākslinieces Anneles Slišānes izstāde “Spēle”	65
2.	Balvu mākslas skolas pedagogu darbu izstāde “Viesnīcā līdz gada beigām”	55
3.	Instagram konta Dailypurrr izstāde	47
4.	Rēzeknes mākslas un dizaina vidusskola	42

5.	Ināras Groces darbu izstāde "Tumši zilā"	62
6.	Izstāde par zviedru bērnu literatūru "Kur bērnam augt"	
7.	Annele Slišāne "Visums stāsta mīlestību gabaliņos"	88
8.	Laima Bikše "Zilais zirdziņš un citi zvēri"	
9.	Latvijas Mākslas akadēmijas studentu darbu izstāde "DABA"	39
10.	Balvu mākslas skolas audzēkņu darbu izstādes bibliotēkas 2.stāva gaitenī	

2.tabula

"Bibliotēkas pakalpojumus popularizējoši pasākumi Balvu CB, 2019.g."

N.p.k.	Bibliotēkas pakalpojumu popularizējoši pasākumi	Apmeklētāju skaits
1.	Digitālās kolekcijas "Balvu Tautas teātris" prezentācija (2 grupas)	25
2.	Informatīvās stundas projekta "Atbalsts ilgstošajiem bezdarbniekiem" Programmas "Motivācijas programma darba meklēšanai un sociālā mentora pakalpojums" dalībniekiem (3 grupas)	25
3.	Informatīva nodarbība "Mēs mūsdienīgu informācijas telpā". (5 nodarbības)	104
4.	Informatīvās stundas cikls NVA no jauna reģistrētajiem bezdarbniekiem un darba meklētājiem. "Mēs mūsdienīgu informācijas telpā". (3 nodarbības)	84
5.	Droša interneta lekcija skolas vecāku kopsapulcēs. (3 nodarbības)	83
6.	Individuālā datorapmācība.	12
	Pasākumi	
7.	Bibliotēkas nakts "Myna dabasu puse"	150
8.	Tikšanās ar Raivi Zeltīti	48
9.	Tikšanās un saruna pasaules apceļotāju Guntaru Loginu	12
10.	Latvija Eiropas Savienībā 15 gadus - Dārza svētki "No Balviem līdz Balviem"	120
11.	Grāmatu svētki kopā ar Zvaigzni ABC	600
12.	Konkursa "Prātnieks" dalībnieku tikšanās	7

3.tabula

"Aktivitātes bērniem Balvu Centrālajā bibliotēkā 2019. gadā."

N. p.k.	Pasākuma veids	Skaits	Apmeklējumi
1.	Tematiskas un uzzīņu informācijas stundas skolēniem	28	504
	Drošs internets-13		
	Datubāzes-5		
	Balvi-4		
	O.Slišāns-2		
	Latgale-4		
2.	Tematiskās rīta stundas pirmsskolniekiem	32	478
3.	Rīta stundas pārējiem	3	38
4.	Sarunas par grāmatām jeb grāmatu apskati	8	145
5.	Bibliotēku izziņošanas ekskursijas	5	86
6.	Rīta stundas pirmsskolniekiem kopā ar vecākiem-Ģimeņu rīti	7	75
7.	Literārās, erudīcijas spēles(pašgatavotās)	13	263

8.	Literārās stundas	7	104
9.	Tikšanās ar rakstniekiem		
	Rūta Briede	1	38
	Mārtiņš Zutis	1	35
	Vita Štelmahere	1	48
	Laura Vinogradova(Grāmatu svētki)	1	35
	Dzintars Tilaks(Grāmatu svētki)	1	40
	Zane Raičenoka –Raišonoka(Grāmatu svētki)	2	70
	Ieva Melngalve (Grāmatu svētki)	2	100
10.	Tematisks pasākums āra lasītavā	1	140
11.	Izzinoši izklaidējošs brauciens Bērnu žūrijas ekspertiem	1	12
13.	Literāri tematiska stunda bērnu žūrijas ekspertiem	1	14
14.	LNB Skaļās lasīšanas konkurss Balvu reģionā	1	17
	KOPĀ	126	2172
	Izzinošas nedēļas radošās lasītavas apmeklētājiem	10	
	Literatūras-plauktu izstādes	66	
	Viktorīnas pie plauktu izstādēm	5	
	Lasīšanas veicināšanas projekts "Bērnu-jauniešu-vecāku žūrija"	262 dalībnieki	
	Lasīšanas veicināšanas projekts pirmsskolniekiem "Mūsu mazā bibliotēka"	6	75
	Darbīgā trešdienas	14	144
	Izstādes bērniem zālē	2	249
	Zviedru bērnu literatūra "Kur bērnam augt"	1	175
	L. Bikšes bērnu grāmatu ilustrāciju izstāde	1	74

4.tabula

““Bērnu-jauniešu vecāku” žūrijas dalībnieku skaits Balvu reģionā 2019. gadā.”

Novads	Bibliotēka	Ekspertu skaits
Balvu novads	Balvu CB	262
	Bērzkalne	11
	Bērzpils	11
	Krišjāņi	10
	Tilža	41
	Vecilža	15
	Vīksna	11
Viļakas novads	Viļaka	37
	Medņeva	15
	Žiguri	20
	Rekava	18
Rugāju novads	Rugāji	25
	Lazdukalns	13
Baltinavas novads	Baltinava	25
Skolas	Balvu pamatskola	159
	Stacijas pamatskola	10
	Balvu Valsts ģimnāzija	6
	Viduču pamatskola	25
	Tilžas vsk.	10

Pielikums Nr.3

1.tabula

**“Tematiski pasākumi, tikšanās un izstādes
Viļakas novada bibliotēkā 2019. gadā.”**

Vieta	Pasākuma nosaukums, apraksts	Laiks
Viļakas NB zāle	Lasītāju interešu klubiņa „ Mantiniences ” tematiska tikšanās “Ceļš”	16.janvāris
Rekavas bibliotēka	Viļakas novada bibliotekāru tikšanās. Atskats uz 2018. gada darbu, atziņas, veiksmes stāsti	25. janvāris
VNB abonements	Noslēdzošais etaps projektā “Bērnu/ Jauniešu/ Vecāku žūrijā 2018”. Anketu aizpildīšana elektroniskā formātā, konsultācijas.	2.- 31.janvāris
Viļakas NB zāle	Lasītāju interešu klubiņa „Mantiniences” un dzejas draugu tikšanās: “ Viļakas Pegazam ” - 10	22. februāris
Viļakas NB 2. stāvā	Sveču izstāde “Sveces gaismiņā dvēseli sasildīt...”	1.– 15. februāris
VNB abonements	“M. Stārastes literāro varoņu pasaulē”- radošā darbnīca PII “Namiņš” audzēkņiem.	13. februāris
Viļakas NB 2. stāvā	“Manu darbu varavīksne”- I. Andrejevas rokdarbu izstāde	februāris
Viļakas NB zāle	Lasītāju interešu klubiņa „Mantiniences” tikšanās: “Svētki sievietei”	8. marts
Viļakas NB zāle	Dokumentāla filma par 1949.g. 25. marta deportācijām. Tikšanās ar interešu klubiņa “Mantiniences” dalībniecēm	25. marts
Viļakas NB zāle	Radošā darbnīca – “Vizuālās mākslas prasmes”. Piedalās interešu klubiņa “Mantiniences” dalībnieces.	10. aprīlis
Viļakas NB zāle	H. K. Andersena pasaku lasīšanas svētki. Piedalās Viļakas PII „Namiņš” audzēkņi. (2. aprīlis - Starptautiskā bērnu grāmatu diena)	2. aprīlis
Žīguru kultūras nams	“ Bērnu/jauniešu žūrijas 2018 ” noslēguma pasākums kopā ar Žīguru pamatskolas lasīšanas ekspertiem	29. aprīlis
Rugāju novads	Kultūrvēstures studijas Rugāju novadā. Piedalās Viļakas novada bibliotekāri.	26. aprīlis
Viļakas novada bibliotēka	Kolāžu izstāde: “Latvijas vērtības alfabētā”	maijs
Viļakas NB zāle	Lasītāju klubiņa “Mantiniences” tikšanās ar Annu Āzi: “ Sajūti sevi dabā! ” – dabas veltes tautas medicīnā.	26. jūnijs
Viļakas NB zāle	Radošā darbnīca bērniem “ Raibā vasara manos pirkstos ”	16.,17., 18. jūlijs
Pie Viļakas novada bibliotēkas	“ Delnās sajūtot dzīvības pulsu ” - atmiņas pie ugunsкура. Baltijas ceļam – 30.	23. augusts pl. 18.00
	Lasītāju klubiņa “Mantiniences” kultūrvēstures studijas Lubānas un Rēzeknes novados	20. augusts

VNB abonements	Lasi un vērtē! Kļūsti "Bērnu-jauniešu žūrijas -2019" eksperts! - Bērnu un jauniešu iesaistīšana lasīšanas maratonā.	augusts
Viļakas NB zāle	Dzejas dienu pasākums Viļakas novada bibliotēkā – Aussalīša (Pētera Boldāna) grāmatas "Rasotā rītā" atvēršana.	11.septembris
Viļakas NB zāle	Lasītāju interešu klubiņa „Mantinieces” tikšanās: "Rudens veltes saimnieču rokās"	18. oktobris
Viļakas nov. bibliotēkā	Viļakas pamatskolas audzēkņu ciemošanās Viļakas novada bibliotēkā	8. oktobris
Viļakas novada bibliotēka	Viļakas PII audzēkņu iepazīšanās ar bibliotēku. Tematiskā tikšanās "Ko mums māca pasakas?"	8. novembris
Viļakas NB zāle	Viļakas pamatskolas audzēkņu piedalīšanās Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas Rīta stundas lasījumos	11. novembris
Kultūrvēsturiskā lauku sēta "Vēršukalns"	Lasītāju interešu klubiņa „Mantinieces” dalībnieču tikšanās Ziemeļvalstu literatūras Krēslas stundas lasījumos	13. novembris
Viļakas novada bibliotēka	Lasītāju interešu klubiņa "Mantinieces" dalībnieču tikšanās gada nogalē – apsveikumu kartīšu gatavošana.	17. decembris

2.tabula

"Pasākumi Viļakas novada bibliotēkā."

Laiks	Nosaukums
19.02.19.	Radošā nodarbība "Lupatiņu valoda."
22.02.19.	Pēcpusdiena "Mana brīnumainā valodiņa."
15.03.19.	Lasīšanas stunda Žīguru pamatskolas skolēniem par V.Plūdoņa daiļradi.
25.03.19./29.03.19.	Digitālās nedēļas aktivitātes.
19.04.19.	Radošā nodarbība "Mana grāmatzīme."
29.04.19.	"Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2018 "konkursa noslēgums kopā ar Viļakas pilsētas bibliotēku.
Visu maija mēnesi	Balvu teritoriālās invalīdu biedrības dalībnieku radošo darbu izstāde.
17.05.19.	Literārā stunda sākumklašu skolēniem "Lasīsim arī vasarā!"
06.09.19.	Ceļojums pa Pasaku taku.
11.09.19.	Dzejas dienas "Esi dzejnieks, taisi no nekā..." /O.Vācietis/
15.11.19.	Ziemeļvalstu literatūras nedēļa

Pielikums Nr.4

Pasākumu un izstāžu kaleidoskops Balvu reģiona bibliotēkās.

"Bet nav vairs cilvēka plāvā... /K. Elsbergs/" "Gudrais no mirkliem mūžību kaļ/ V. Plūdonis/" "Kas tad ir prieks? Kas gaisma, kura neiet zūdībā? /Br. Martuževa/" **"... lai dzīvo viss, ko tu jūti un redzi/J. Peters/"** "Dzīve ir nepārtraukts brīnums/ D. Rukšāne/" **"Lieldienas – gaismas uzvara pār tumsu" "Nāc nākdama, Lieldieniņa" "Pāri laukiem Ziemassvētku zvani skan" "Zaķīt's ledus tauri pūta/Ziemassvētkus vēstīdams" "Visā dzīvē iet mums līdz/Mātes mīlā, labā sirds"**

“Māte savam bērnam sirdi atdod (Fr. Bārda)” **“Latvija! Tavs vārds ir dārgs un svēts! (L.Breikšs)”** “Mana tēvzeme ir mana tēta zeme (J.Peters)” **“V. Plūdonim -Viņš māca bērnus lasīt dabas grāmatu un veidot jūtīgu sirdi”** *“Margaritas Stārastes brīnumu krātuves(M. Stārastei – 105)”*
“Lielais putnu pazinējs un draugs (K. Grigulim – 135)” *“Vika plašais un paliekošais devums bērniem (Vikam -80)”* **“Drosmīgie un neparastie varoņi J. Širmaņa pasakās”** **“Pasaules izziņa J. Baltvilka bērnu grāmatās”** *“Mirdzas Kļavas devums bērniem un jauniešiem”* “Es jautāju sev, kas paliks pēc manis(L.Apšeniece) “Stāsti, kas uzdzen baiļu drebuļus. Rakstniekam Edgaram Alanam Po - 210 “ **“Visiem, kas negrib garlaikoties. Vācu bērnu rakstniekam Ē. Kestneram - 120 “** “Mums katram ir sava dzimtā valoda: 21.febr. – Starptautiskā dzimtās valodas diena” “Latvijai svētki” **“Vai tu zini, kas ir “drošs internets?”** **“As dzīzu vysod: ka man skumeigi i ka man ļusteigi. Izstāde, veltīta Bērzpils teicējai Br. Romanovskai** **“Tautas sāpju un ciešanu ceļš”** **“Bērzpils novadnieks - priesteris Jānis Kupčs”**
“ Es nevaru gaidīt – man vajag iet.. novadniecei, žurnālistei, dzejniecei Zinaidai Loginai - 65 “ “ Eduardam Pāvulam-90” **“Rudens sajūtas”** *“Rudiņa saulei es dzīsmas šos dzīdu ..Novadniekam dzejniekam Augustam Eglājam – 115 “* **“Dzied’ latvju varoni, Lāčplēsi,/Teic pagātni, cel uz nākotni”** *“Latgales partizānu pulkam – 100”* “Lielais folkloras vācējs un kārtotājs. Folkloristam P. Šmitam - 150” *„Turpināt klusēt vai tomēr atklāt patiesību?/ L. Brīdaka/.Rakstniece jautā lasītājam”*
“Stāstiņi tumšiem vakariem” **“Filmas, kuru pamatā ir izcili latviešu literatūras darbi”** **“Rotaļas un spēles** “ Broņislava Mārtuževa- ar stipro, ar Dieva dzirksti rakstītā dzeja”